

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

ELAZIĞ'DA SURİYELİ MÜLTECİLER:
ELAZIĞ HALKININ SURİYELİ MÜLTECİLERE
BAKIŞ AÇISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Göksel GÖKER

HAZIRLAYAN
Furkan DİLAVER

ELAZIĞ-2020

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

ELAZIĞ'DA SURİYELİ MÜLTECİLER:
ELAZIĞ HALKININ SURİYELİ MÜLTECİLERE BAKIŞ AÇISI
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Göksel GÖKER

HAZIRLAYAN
Furkan DİLAVER

Jürimiz, 27/01/2020 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda bu yüksek lisans tezini oy birliği / oy çokluğu ile başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri:

1. Prof. Dr. Ahmet YATKIN
2. Doç. Dr. Adem DOĞAN
3. Doç. Dr. Göksel GÖKER

F. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ömer Osman UMAR
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****Elazığ'da Suriyeli Mülteciler: Elazığ Halkının Suriyeli Mültecilere Bakış Açısı
Üzerine Bir Araştırma****Furkan DİLAVER****Fırat Üniversitesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı****Elazığ-2020; Sayfa: XIV+122**

Göç, insanlığın var olduğu tarihsel süreç boyunca bir yer değiştirme hareketi olarak görülmekte ve çeşitli faktörlere bağlı olarak insanların yaşadığı mekândan bireysel veya kitlesel olarak ayrılmalarını ifade etmektedir. Göç olgusu tarihin her döneminde ve her toplumda gerçekleşmiş ve gerçekleşmeye de devam etmektedir. Genel olarak insanların yaşam kaygısı çerçevesinde gerçekleşen göç hareketleri bir bağlamda insanlık tarihinin kendisini oluşturmaktadır. Çünkü göç hareketleri nedenleri ve sonuçları ile tarihsel süreç içerisinde önemli dönemlere atıf yapmakta, bazen insanların tarihinde, bazen de sadece göç eden milletlerin tarihinde önemli bir dönüm noktası olmaktadır.

Toplumlar, savaş, afet, ekonomi, sosyo-kültürel yaşam vb. zorunlu olan veya olmayan nedenlerden dolayı yaşadığı mekânlardan bir başka mekâna göç etmişlerdir. Göç, sadece göç eden bireyleri ve toplulukları değil aynı zamanda göç edilen yerdeki toplulukları da etkilemiştir. Göç hareketlerinin hem göç edenler hem göç edilen yerlerdeki topluluklar üzerinde farklı etkileri bulunması, özellikle günümüzde farklı boyutlarıyla üzerinde tartışmalar yapılmasına neden olmuştur.

Tarihte bilinen en eski kitlesel göç hareketi olarak nitelendirilen Kavimler Göçü'nden bu yana toplumlar çeşitli nedenlerden dolayı göç etmektedirler. Bu anlamda içinde bulunduğumuz tarihsel dönemde Suriye'de yaşanan iç savaşın ardından önemli bir kitlesel göç hareketi yaşanmıştır. 2011 yılında başlayan iç savaşında ardından 10

milyonun üzerine Suriyeli Türkiye başta olmak üzere çeşitli ülkelere göç etmek durumunda kalmışlardır.

Türkiye'ye göç eden Suriyelilerin yaşadığı illerden biri de Elazığ'dır. Bu çalışmada Elazığ'da yaşayan Suriyeli mültecilere Elazığ halkının bakış açıları, mültecilerle ilgili algıları ve gündelik yaşamdaki pratikleri analiz edilmektedir. Bu çalışmada veriler, alan araştırması yöntemine bağlı kalınarak, yüz yüze anket tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

Alan araştırması, Elazığ il merkezinde Suriyeli mültecilerin yoğunlukla yaşadığı Sanayi Mahallesi, Hicret Mahallesi ve Aksaray Mahallesi'nde, 5 Kasım ile 30 Kasım 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anket uygulamasında 400 kişilik bir örneklem grubuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, Elazıglılar Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye göç etmelerine, güvenlik, ekonomi ve işsizlik gibi sorunlara yol açacağını düşündüklerinden olumsuz bir bakış açısına sahiptirler. Elazıglılar, Suriyelilerle birlikte yaşamaktan rahatsızlık duyduklarından Elazığ'dan gönderilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Elazıglıların Suriyelilerden rahatsızlık duyduğu konuların başında ekonomiye olan olumsuz etkilerinin yanında Elazığ'ın güvenliği için zararlı insanlar olduklarına ilişkin kanaatleri gelmektedir. Suriyeli mülteciler farklı bir kültüre sahip olmalarının yanında Türk insanı ile aynı dine mensup olmaları dolayısıyla benzerlikler de taşımaktadırlar. Elazıglılar, "Suriyeli mülteciler ile gelenek ve kültürlerimiz benzerdir" yargısına katılım düzeyleri yüksek olduğu halde "Suriyeli mülteciler ile yaşam tarzlarımız benzerdir" yargısına katılım düzeyleri düşüktür. Araştırma sonuçlarına göre, Elazıglılar Suriyeli mültecilere yönelik olumsuz bir bakış açısına sahip olmalarının yanında Elazığ'da yaşamalarında da rahatsızlık duymaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Göç, Mülteci, Kültürlerarası İletişim, Suriye, Elazığ.

ABSTRACT**Master Thesis****Syrian Refugees in Elazig: A Study on the Perspective of Elazig People towards
Syrian Refugees****Furkan DİLAVER****The University of Fırat****The Institute of Social Science****The Department of Communication Sciences****Elazığ-2020; Page: XIV+122**

Migration is seen as a displacement movement throughout the process of humanity and is used depending on various factors. The phenomenon of immigration has taken place in history and in every society and continues to occur. Generally, migration movements of people on life anxiety. Because movement movements refer to important periods in the process related to their causes and results, sometimes it is an important turning point only in the history of migrating nations.

Societies, war, disaster, economy, socio-life and so on. Another one of the aging places due to compulsory or non-compulsory reasons. Migration does not affect not only individuals and communities that migrate, but also communities in the place where they migrate. It causes discussions on different dimensions, especially with different dimensions today.

Societies have been migrating for various reasons since the Migration of the Tribes, which is described as the oldest mass migration movement known in history. In this sense, an important mass migration movement has occurred after the civil war in Syria in the historical period we are in. After the civil war that started in 2011, they were forced to migrate to other countries, especially Turkey over 10 million Syrians.

One of the provinces inhabited by Syrians who immigrated to Turkey in Elazığ. In this study, the perspectives of the people of Elazığ, their perceptions about refugees and their practices in daily life are analyzed for Syrian refugees who have to live in Elazığ.

In this study, the data were obtained by using the face-to-face survey technique, adhering to the field research method.

Field research, Sanayi Mah., Hicret Mah., Where Syrian refugees live in the center of Elazig province. and Aksaray Mah. between 5 November and 30 November 2019. In the survey application, a sample group of 400 people was reached.

According to the findings obtained from the study, Elazığ to migrate to Turkey Syrian refugees, security, the economy and unemployment have social problems because they thought it would lead to a negative outlook. Elazig people think that they should be sent from Elazig because they are uncomfortable living with Syrians. In addition to their negative effects on the economy, the opinion that Elazig people are harmful for the security of the people is one of the issues that the people of Elazig are uncomfortable with Syrians. In addition to having a different culture, Syrian refugees have similarities with Turkish people because they belong to the same religion. Although the level of participation in the judiciary of Elazig, “Our traditions and cultures are similar with Syrian refugees,” there is a low level of participation in the judiciary, “Our lifestyles with Syrian refugees are similar”. According to the results of the research, Elazig people have an unfavorable view towards Syrian refugees, as well as they experience discomfort in living in Elazig.

Keywords: Migration, Refugee, Intercultural Communication, Integration, Syria, Elazig.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER	VI
ŞEKİLLER LİSTESİ	VIII
TABLolar LİSTESİ	IX
ÖNSÖZ	XIV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GÖÇ OLGUSU	4
1.1. Göç	4
1.1.1. Göç ve Göçmen	5
1.1.2. Göçün Tarihsel Boyutu	7
1.1.3. Göç Türleri.....	8
1.1.3.1. Gönüllü Göç.....	8
1.1.3.2. Zorunlu Göç	9
1.1.3.3 İç göç.....	10
1.1.3.4. Dış göç	11
1.1.4. Göçün Nedenleri ve Sonuçları	12
1.1.4.1. Doğal Etkenler	12
1.1.4.2. Sosyal ve Ekonomik Etkenler	13
1.1.4.3. Bireysel Etkenler.....	14
1.2. Uluslararası Göç	15
1.2.1. Uluslararası Göçün Nedenleri.....	17
1.2.1.1. Uluslararası Göçün Ekonomik Nedenleri	17
1.2.1.2. Uluslararası Göçün Sosyal ve Siyasal Nedenleri.....	18
1.2.1.3. Uluslararası Göçün Doğa ve Bireysel Nedenleri	18
1.3. Mülteci ve Sığınmacı	19
1.3.1. Mülteci	19
1.3.2. Sığınmacı	20
1.4. Göç ve Entegrasyon	20
1.5. Göç ve Kültürlerarası İletişim	22

İKİNCİ BÖLÜM

2. TÜRKİYE’DE SURİYELİ MÜLTECİLER	26
2.1. Suriye’de İç Savaşın Başlangıcı.....	26
2.2. Suriye’deki Çatışmalar ve Bu Çatışmaların İnsani Boyutu	30
2.3. Suriye’den Türkiye’ye Göç Süreci.....	33
2.4. Türkiye’deki Suriyelilerin Tarihsel Süreçteki Sayıları	35
2.5. Türk Halkının Suriyelilere Bakış Açısı ve Değişimi	39
2.6. Türk Medyasında Suriyeli Temsili.....	41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ARAŞTIRMAYA DAİR METODOLOJİK BİLGİLER	44
3.1. Araştırmanın Literatürüne İlişkin Değerlendirmeler	44
3.2. Araştırmanın Konusu ve Amaçları.....	48
3.3. Araştırmanın Soruları.....	49
3.4. Araştırmanın Veri Toplama Tekniği ve Analiz Yöntemi	49
3.5. Araştırmanın Evreni, Örneklemi ve Sınırlılıkları.....	50
3.6. Uygulama	51

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ELAZIĞ’DA SURİYELİLER ALAN ARAŞTIRMASI: BULGULAR VE YORUMLAR	52
4.1. Sosyo-Demografik Özellikler	52
4.2. Suriyelilerle İlişki Biçimleri.....	57
SONUÇ	107
KAYNAKÇA.....	111
EKLER	117
Ek 1. Orjinallik Raporu	117
Ek 2. Anket Formu.....	118
ÖZGEÇMİŞ	122

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara göre geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin sayısı	36
Şekil 2: Geçici barınma merkezleri içinde ve dışında kalan Suriyelilerin sayıları	36
Şekil 3: Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin ilk 10 ile göre dağılımı	37
Şekil 4: Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin yaş ve cinsiyet dağılımı	38
Şekil 5: Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin illere göre dağılımı	39

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Katılımcıların Cinsiyeti	52
Tablo 2: Katılımcıların Yaşı	53
Tablo 3: Katılımcıların Eğitim Durumu	53
Tablo 4: Katılımcıların Meslek Durumu.....	54
Tablo 5: Katılımcıların Gelir Durumu	55
Tablo 6: Katılımcıların Medeni Durumu	56
Tablo 7: Katılımcıların Doğum Yeri.....	56
Tablo 8: Katılımcıların Elazığ’da Yaşama Süreci	57
Tablo 9: Katılımcıların Suriyeli bir komşusu / tanıdığıının olup olmadığının değerlendirilmesi	57
Tablo 10: Katılımcıların Suriyeli mülteciler ile ilişki düzeyin değerlendirmesi	58
Tablo 11: Katılımcıların Suriyeli bir komşusu/tanıdığı durumuna göre Suriyelilerle ilişki düzeyinin karşılaştırılması	59
Tablo 12: Katılımcıların Suriyeli arkadaşlarının olup olmadığının değerlendirilmesi ..	60
Tablo 13: Katılımcıların Suriyeli iş arkadaşlarının olup olmadığının değerlendirilmesi	60
Tablo 14: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini hakkında düşünceleri	60
Tablo 15: Katılımcıların Doğum Yerine Göre, Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesine bakışı.....	62
Tablo 16: Katılımcıların Elazığ’daki Suriyelilerle yaşamaktan rahatsızlık durumu	62
Tablo 17: Katılımcıların Suriyeli bir komşusu/tanıdığı durumuna göre Elazığ’daki Suriyelilerden rahatsızlık durumu.....	63
Tablo 18: Suriyeli mültecilerin Elazığ’da yaşıyor olmasının katılımcılara göre sorun olup olmamasının değerlendirilmesi.....	64
Tablo 19: Katılımcıların eğitim durumuna göre, Suriyeli mültecilerin Elazığ’da yaşıyor olmasını sorun olarak görülüp görülme durumu.....	65
Tablo 20: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini karşıladıkları durum ile Suriyeli mültecilerin Elazığ’da yaşıyor olması önemli bir sorun mudur sorusunun değerlendirilmesi.....	66

Tablo 21: Katılımcıların Suriyeli bir komşusu/tanıdığı durumuna göre Elazığ'da Suriyelilerin yaşıyor olmasının sorun olup olmadığının değerlendirilmesi...	67
Tablo 22: Katılımcıların Suriyelileri en çok sorun olarak gördüğü alanların seçimi	68
Tablo 23: Katılımcıların cinsiyetine göre Elazığ'daki Suriyeli mültecilerin hangi alanda sorun olarak görüldüğünün değerlendirilmesi.....	70
Tablo 24: Katılımcıların meslek grubuna göre Elazığ'daki Suriyeli mültecilerin hangi alanda sorun olarak görüldüğünün değerlendirilmesi.....	71
Tablo 25: Suriyeli Mültecilere Yönelik Güvenlik ve Toplumsal Sorun Görünümü Çerçevesinde Katılımcıların Değerlendirmeleri	72
Tablo 26: Katılımcıların Suriyeli mültecileri tanımlama durumu	73
Tablo 27: Çevresinde Suriyeli tanıdığı/komşusu var mı sorusuna göre katılımcıların Suriyeli mültecileri nasıl tanımladıklarının değerlendirilmesi	74
Tablo 28: Katılımcılar çocuğunun Suriyeli ailelerin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine/oyun oynamasına izin verme aralığı.....	75
Tablo 29: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesine bakış açısıyla; çocuğunun Suriyeli ailelerin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine/oyun oynamasına izin verir mi durumunun değerlendirilmesi	76
Tablo 30: Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan katılımcıların çocuğunun Suriyeli ailelerin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine/oyun oynamasına izin verme durumunun değerlendirilmesi.....	77
Tablo 31: Katılımcıların komşuları var ise Suriyeli aileyi evlerine misafir etme durumu	78
Tablo 32: Suriyelilerle yaşamak katılımcıları rahatsız ediyor mu sorusu ile Suriyeli bir aileyi hiç evinizde misafir ettiniz mi sorusunun karşılaştırılarak değerlendirilmesi.....	79
Tablo 33: Katılımcılar Suriyeli ailelere misafir olma durumu.....	79
Tablo 34: Suriyelileri evlerine misafir eden katılımcılarla Suriyelilerin evlerine misafir olan katılımcıların değerlendirilmesi.....	80
Tablo 35: Katılımcıların Suriyeli mültecilerle ilişki düzeyine göre Suriyelilerin evlerine misafir olan katılımcıların değerlendirilmesi.....	81
Tablo 36: Katılımcıların yakınlarınızdan birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesine bakış açısı	81

Tablo 37: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesine bakış açısına göre yakınlarından birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesi durumuna bakışı	82
Tablo 38: Katılımcıların Elazığ'da kalan Suriyeli mültecilerin yaşam koşulları hakkında bilgisileri olup olmamasının değerlendirilmesi.....	83
Tablo 39: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesine bakış açısına göre Elazığ'da kalan Suriyeli mültecilerin yaşam koşulları hakkında bilgilerinin olup olmadığının karşılaştırmaları	83
Tablo 40: Katılımcılar Suriyeli mülteciler ile rahatlıkla iletişim kurabilme durumunun değerlendirilmesi	84
Tablo 41: Katılımcıların Suriyeli mültecilerle ilişki düzeyine göre Suriyelilerle rahatlıkla iletişim kurup kuramadıklarının değerlendirilmesi	85
Tablo 42: Suriyeli mültecilerin Elazığlılarla uyum sağlama durumu	86
Tablo 43: Katılımcıların Suriyeli aileleri evlerine misafir etme durumuna göre Suriyeli mültecilerin Elazığlılarla uyum konusunun değerlendirilmesi	86
Tablo 44: Katılımcıların Suriyeli ailelere misafir olma durumuna göre Suriyeli mültecilerin Elazığlılarla uyum konusunun değerlendirilmesi.....	87
Tablo 45: Katılımcıların medeni durumuna göre Suriyeli mültecilerin Elazığlılarla uyumlarına bakış açılarının değerlendirilmesi.....	88
Tablo 46: Katılımcılara göre Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini etkileme durumu	88
Tablo 47: Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan katılımcıların Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini nasıl etkilediği sorusunun değerlendirilmesi	89
Tablo 48: Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz sorusuna göre katılımcıların Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini nasıl etkilediği sorusunu değerlendirilmesi.....	90
Tablo 49: Katılımcıların Suriyeli birinin Elazığ'da iş yeri açma düşüncelerinin değerlendirilmesi	91
Tablo 50: Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olan katılımcıların düşüncesine göre Suriyeli birinin Elazığ'da iş yeri açmasının değerlendirilmesi	91
Tablo 51: Katılımcıların Suriyeli mültecilerle ilişki düzeyine göre Suriyeli birinin Elazığ'da iş yeri açmasının değerlendirilmesi	92

Tablo 52: Katılımcıların Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapma durumları.....	93
Tablo 53: Katılımcıların doğum yerine göre Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapıyor mu konusunun değerlendirilmesi	94
Tablo 54: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisine etkileriyle ilgili düşünceleri ile Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapıyor mu sorusunun değerlendirilmesi	94
Tablo 55: Katılımcılara göre Suriyeli mülteciler yardıma muhtaç olup olmadıklarının değerlendirmesi	95
Tablo 56: Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan katılımcıların Suriyeli mültecilerin yardıma muhtaç insanlar olup olmadığıyla ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi	96
Tablo 57: Katılımcılara göre Suriyeli mülteciler için barınma olanağın nasıl olması gerektiğinin düşüncesi.....	97
Tablo 58: Katılımcıların Suriyelilere yardım edilmesine bakış açısı.....	97
Tablo 59: Katılımcıların bireysel olarak Suriyelilere herhangi bir yardımda bulunup bulunmama oranlarının değerlendirilmesi	97
Tablo 60: Suriyeli mültecilere bireysel olarak her hangi bir yardımda bulunuyor musunuz sorusu katılımcıların çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşu olup olmadığı durumuna göre değerlendirilmesi	98
Tablo 61: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesine dair bakış açılarıyla Suriyeli mültecilere bireysel olarak yardım edip etmedikleri sorusunun değerlendirilmesi	99
Tablo 62: Katılımcıların Suriyelileri evlerine misafir etme durumuna göre Suriyelilere bireysel olarak her hangi bir yardıma bulunup bulunmadıklarının değerlendirilmesi	100
Tablo 63: Katılımcıların birden fazla Suriyeli ailenin aynı evde kalmasıyla ilgili düşünceleri	100
Tablo 64: Katılımcıların Suriyeli bir sığınmacıya iş verme düşüncesi.....	101
Tablo 65: Katılımcıların Suriyeli bir sığınmacıya ev kiralama düşüncesi.....	101
Tablo 66: Katılımcıların Suriyelilerin gelecekteki durumuna ilişkin görüşü	101
Tablo 67: Katılımcılara göre Suriye'deki karışıklık bittikten sonra Suriyeliler ülkelerine gönderilmesi durumunun değerlendirilmesi	102

Tablo 68: Katılımcıların Suriyelileri evlerine misafir etme durumuna göre Suriyelilere bireysel olarak her hangi bir yardıma bulunup bulunmadıklarının değerlendirilmesi	102
Tablo 69: Suriyeli Mültecilerin Ekonomik Etkilerine Yönelik Katılımcıların Değerlendirmeleri	104
Tablo 70: Suriyeli Mültecilerle İletişim ve Sosyal Yaşama İlişkin Katılımcıların Değerlendirmeleri	105

ÖNSÖZ

Suriyelilerle ilgili zaman zaman ülke genelinde çeşitli olayların yaşanması bu olayların nadir de olsa Elazığ'da da etkisini göstermesi bu çalışmanın yapılmasında en büyük etkenlerden biri olmuştur.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve birikimlerinden her zaman yararlandığım ve bu çalışmanın her aşamasında fikir aldığım değerli danışman hocam Doç. Dr. Göksel Göker'e çok teşekkür ederim.

Ayrıca lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca sadece eğitim alanında değil her alanda benim yanımda yer alan tecrübelerini paylaşan çalışmalarına ışık tutan değerli hocam Doç. Dr. Adem Doğan'a, yine hayatım her aşamasında olduğu gibi bu çalışmada da yanımda olan Kanal Fırat Televizyonu Genel Yayın Yönetmeni Zeki Akbıyık'a, eğitim hayatım boyunca desteğini hiç esirgemeyen varoluşundan güç aldığım değerli amcam Erdal Dilaver'e, her zaman yanımda yer alan aileme ve bu çalışmada da bana güç veren çalışma arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

GİRİŞ

Bireylerin ya da toplulukların yaşadığı mekânlardan, birlikte yaşadığı sosyal çevreden ayrılmaları/uzaklaşmaları olarak nitelendirebileceğimiz göç hareketleri insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanlar, savaş, güvenlik, doğal afetler, sosyo - ekonomik ve sosyo kültürel nedenler dolayı yaşadığı mekânları, kentleri hatta ülkelerden uzaklaşarak kendisinin veya ailesinin daha iyi ya da daha uygun yaşam koşullarında hayatlarını idame ettirmek durumunda kalabilmektedirler. Bu manada göç olgusu tarihin her döneminde ve her toplumda gerçekleşmiş ve gerçekleşmeye de devam etmektedir. Genel olarak insanların yaşam kaygısı çerçevesinde gerçekleşen göç hareketleri bir bağlamda insanlık tarihinin kendisini oluşturmaktadır. Çünkü göç hareketleri nedenleri ve sonuçları ile tarihsel süreç içerisinde önemli dönemlere atıf yapmakta, bazen insanların tarihinde, bazen de sadece göç eden milletlerin tarihinde önemli bir dönüm noktası olmaktadır.

Göç hareketleri, yapısıyla orantılı olarak insanlık veya milletler üzerinde derin izler bırakmış, tarihin önemli dönüm noktalarına atıf yapmıştır. Bu anlamda gerçekleşen ilk büyük kitlesel göç hareketi olarak nitelendirilen Kavimler Göçü'yle birlikte yeni devletler kurulmuş bu göçle birlikte ilk çağ sona ermiş, orta çağ başlamıştır. Göç hareketleri tarihsel süreçte tarihe yön verdiği gibi, çeşitli tarihsel olaylar da göç hareketlerine yön vermiştir. Malazgirt Savaşı'nın ardından Orta Asya'dan Türk kavimleri akın akın Anadolu'ya göç etmiştir. Yine, II. Dünya Savaşı'nın hemen ardından başlayan Avrupa ülkelerinin işgücü ihtiyacı, dünya üzerinde yeni bir göç dalgasının başlamasına neden olmuştur. Bu örneklerde de olduğu gibi bazen göç hareketleri tarihe yön vermiş bazen de savaş, ekonomik gelişmeler gibi tarihsel hadiseler göç hareketlerine yön vermiştir.

İnsanlığın tarihsel sürecinde önemli dönüm noktalarını oluşturan ve derin izlerde bırakabilen göç olgusu ana hatlarıyla zorunlu ve gönüllü göç olarak ikiye ayrılmaktadır. Zorunlu göç, insanların savaş, afet gibi çeşitli nedenlerden dolayı kendi istek ve iradeleri dışında yaşam sürdükleri yerlerden ayrılmalarıdır. Gönüllü göç ise, insanlar daha iyi yaşam koşulları, daha iyi eğitim alabilme isteği gibi nedenlere kendi istekleri ile yaşam sürdükleri mekânlardan ayrılmalarıdır. Göç hareketleri ister zorunlu isterse gönüllü olsun hem göç eden bireyler veya topluluklar hem de göç edilen yerlerdeki bireyler ve topluluklar üzerinde çeşitli sonuçları olmaktadır. Göç hareketlerinin ekonomi, sosyo

kültürel yaşam, uyum, entegrasyon, kimlik ve iletişim gibi farklı etkileri olmuş. Bu faktörlerden hem göç eden hem de göç edilen yerde yaşayanlar etkilenmiştir.

Göç hareketlerinin hem göç edenlerin hem göç edilen yerlerdeki topluluklar üzerinde farklı etkileri bulunması, özellikle günümüzde farklı boyutlarıyla üzerinde tartışmalar yapılmasına neden olmuştur. Özellikle günümüzde yaşam koşulları, güvenlik ihtiyacı vb nedenlerden dolayı göç hareketleri özellikle göç edilen ülkeler çerçevesinde önemli tartışma konularından birini oluşturmaktadır.

Bu anlamda içinde bulunduğumuz tarihsel dönemde Suriye’de yaşanan iç savaşın ardından önemli bir kitlesel göç hareketi yaşanmış ve göç hareketlerinin sonuçları farklı boyutlarıyla güncel tartışma konularından biridir. 2011 yılında başlayan iç savaşın ardından 10 milyonun üzerine Suriyeli Türkiye başta olmak üzere çeşitli ülkelere göç etmek durumunda kalmışlardır. Suriye’den yaşanan göç hareketi II. Dünya Savaşı’ndan bu yana en büyük insanlık dramını oluşturmakta hatta sonuçları itibariyle küresel bir sorun olarak değerlendirilmektedir.

Suriye’de yaşanan olaylarla başlayan göç, tarihteki zorunlu göçün en yakın örneklerinden biri olmuştur. Suriye’deki rejime karşı çıkan bir grubun başlattığı eylemler süreç içerisinde giderek büyümüş ve Arap Baharının da etkisiyle iyice alevlenmiştir. Rejim yönetimiyle muhalifler arasında yaşanan olayların şiddeti artmış çatışmalar başlamış, ilerleyen süreçte taraflar arasında ağır silahlar kullanılmıştır. Bu durumdan etkilenen Suriyeliler ülkelerini terk ederek zorunlu göç yapmışlardır. Suriye’de devam eden iç savaş Suriyeli vatandaşların öncelikli olarak komşu ülkelere daha sonra ise Avrupa’nın çeşitli ülkelerine iltica etmesine neden olmuştur. Bu durum Suriye kaynaklı göç hareketlerinin boyutunu genişleterek küresel bir sorun haline getirmiştir.

2011 yılında başlayan iç savaşında ardından 10 milyonun üzerine Suriyeli Türkiye başta olmak üzere çeşitli ülkelere göç etmek durumunda kalmışlardır. Türkiye, bugün 3,5 milyon dolayında Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapmaktadır. Suriyeliler, sınır illeri olan Şanlıurfa, Kilis, Gaziantep başta olmak üzere Türkiye’nin hemen her ilinde yaşam sürmektedir.

Türkiye’ye göç eden Suriyelilerin yaşadığı illerden biri de Elazığ’dır. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün 2019 verilerine göre nüfusa olan oranlar bakımından Suriyelilerin en çok yaşadığı şehirlerin arasında Elazığ 22. sırada yer almaktadır. Türkiye’nin her ilinde olduğu gibi Elazığ’da da yaşamaları önemli tartışma konularından birini oluşturmaktadır. Bu nedenle Suriyeli mültecilerin göç ettiği illerden biri olan Elazığ’da yaşayan

vatandaşların Suriyelilere bakış açıları, mültecilere ilişkin algıları ve gündelik yaşam pratiklerine ilişkin değerlendirmeleri önem taşımaktadır.

Çalışma iki temel kısma ayrılmaktadır. Birinci kısım araştırmanın kuramsal ve kavramsal zeminini oluşturmaktadır. İkinci kısımda ise Elazığ merkezde yaşayan vatandaşlar arasında yapılan alan araştırmasından elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmakta ve yorumlanmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde göç olgusu derinlemesine incelenmiş ve alt başlıklarıyla açıklanmıştır. Göç olaylarının toplum üzerindeki etkileri ele alınan bu bölümde kültürlerarası iletişim ve entegrasyon kavramları üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde ise Suriye’de yaşanan olayların geçmişiyle birlikte Türkiye ile Suriye ilişkilerine bakılmıştır. Türkiye’de yaşayan Suriyelilerin sayıları yaş ve cinsiyetleriyle birlikte bu bölümde yer almış ve Türkiye’deki Suriyelilere ilişkin çeşitli istatistik veriler aktarılmıştır.

Araştırmayla ilgili metodolojik bilgilerin yer aldığı üçüncü bölümde ise araştırmanın konusu, amacı, önemi, literatür taraması, kapsam ve sınırlılıkları, örneklem bilgileri, veri toplama ve analiz teknikleri hakkında açıklamalar yer almıştır.

Çalışmanın dördüncü bölümünde ise, Elazığ’da yaşayan vatandaşlar üzerinde yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen veriler tablolar halinde sunularak, analiz edilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GÖÇ OLGUSU

1.1. Göç

Göç, insanlık tarihi kadar eski ve insanın varoluşundan beri olan bir olgudur. Genel tanımı ile göç; siyasi, dini, sosyal ve ekonomik nedenler sonucu kalıcı ya da geçici olarak bir yerden başka bir bölgeye taşınma durumuna verilen isim olarak geçmektedir. Yapılan bu taşınma durumu ülke içinde gerçekleştiriliyorsa 'iç göç', başka ülkeye gerçekleştiriliyorsa 'dış göç' olarak isimlendirilmektedir. Göç, kişilerin yaşamlarını bir süre başka bir yerde geçirmesi olarak ifade edilmektedir (Çakır, 2011b : 210). Göç ile ilgili çalışmaları olan Balcıoğlu (2007: 15) Göçü ekonomik, sosyal ve siyasal sebepler sonucu fertlerin yer değiştirmesi olarak tanımlamaktadır. Bir nüfus hareketi olan göç bir kültürden başka bir kültüre yerleşmektir. Çok yönlü bir olgudur ve insanlar üzerinde biyolojik ve psikolojik tesirler bırakır. Göç, geleneksel kültürle yeni ortam arasında bir köprü görevi yapar. Göç, kültürün yapıtaşlarını yerinden oynatır ve yeni değerler ortaya koyar (Balcıoğlu, 2007: 58).

Göç, yapısı itibariyle durağan bir kavram değildir; yapısı nedeni ile nedenleri ve sonuçlarıyla birlikte değerlendirilen bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır (Taşcı, 2009: 177). Göç aslında sosyal bir olgu olarak tanımlanabilir, durağanlık göçün yapısına göre değildir çünkü dinamik bir yapıya sahiptir.

Göç, Türk dili ve kültüründe farklı anlamlara gelebilecek şekilde kullanılmakla birlikte halk arasındaki en yaygın anlamsal karşılığı bir yerden başka bir yere taşınmak amacıyla gerçekleşen eylemdir (Çakır, 2011: 129). Göç; asıl yerinden ulaşılmak istenen yere yapılan hareket, kalıcı ya da yarı kalıcı yer değiştirmeler veya bireylerin veya toplumsal kümelerin bir yerden bir başka yere göçü gibi odak noktalarıyla çeşitli şekillerde tanımlanmıştır (Güneş, 2013:1).

Gerçekleşen göç olaylarında bu faktörlerin özellikle birkaçı daha fazla etkili olmaktadır. Bu faktörlerin başında ekonomik etkiler gelmektedir. Ekonominin içerisinden çıkılmaz bir hal alması ya da insanların istediği ekonomik boyuta ulaşamaması nedeniyle daha iyi şartlarda yaşamak isteyen kişi ya da kişiler göç etmeye başlamışlardır. Ekonomik nedenlerin yanı sıra siyasi baskılar ya da siyasi otoriterlerin almış olduğu kararlar da göçü en çok oluşturan nedenlerin başında gelmektedir. Hem

ekonomik hem de siyasal nedenlerle gerçekleşen göç olayı hızlıca artmaktadır. Hızla artan bu göç olayı beraberinde çeşitli sorunları da getirdiğinden dolayı göç konusu çeşitli bilim dalları tarafından incelenmektedir. Yapılan tüm bu incelemelerin-araştırmaların amacı göçün nedenleri ve sonuçları üzerine oluşmaktadır. İnsanlık tarihinden buyana insanların çeşitli nedenlerden dolayı göç ettiği bir gerçektir. Göç olgusu, insanların daha iyi bir yaşam sürdürme mücadelesinde her zaman önemli bir yere sahip olmuştur (Aksoy, 2012: 292-293). Göçün, tarihin her döneminde geçici ya da kalıcı insan hareketliliğine sahne olduğu bilinmektedir (Unutulmaz, 2012: 136).

Göçteki hareketliliğin zeminini içinde bulunulan coğrafyadan bir başka yere varma isteği oluşturur. Nihayetinde göç eden kişinin göç ettiği yere dair bir fikri vardır ve içinde bulunduğu alandan varmak/gitmek istediği alana, mekâna doğru bir plan ve istekliliği söz konusudur. “Göç, asıl yerinden, ulaşılacak istenen yere harekettir” (Karpat, 2010: 71).

Gelinen ülkeyi de gidilen ülkeyi de sosyo-ekonomik ve siyasal yönden etkileyen göç, kişilerin ya da grupların sembolik, coğrafi ya da idari sınırların ötesine, yeni yerleşim alanlarına ve sosyalliklere doğru hareketleri olarak tanımlanabilecek göç olgusu, içeriğinde homojen bir yapı barındırmaz, farklı sosyallikler içerir ve sebebi, türü ve sonuçlarıyla toplumların yaşamlarını şekillendiren en önemli olgulardan birisidir (Keser, 2011: 1).

Bilim dalları arasında göçe ilişkin en kapsamlı bakış açısı ise sosyolojik boyut ve çevresindeki değişimleri dikkate aldığından sosyoloji tarafından yapılmaktadır (Gezgin, 1994: 13-16). Buradan da anlaşılacağı gibi her bilim dalı göç olgusunu kendi sınırları içinde ve amaçları doğrultusunda inceleyerek tanımlar geliştirmektedir. Kişilerin ya da grupların sembolik, coğrafi ya da idari sınırların ötesine, yeni yerleşim alanlarına ve sosyalliklere doğru hareketleri olarak tanımlanabilecek göç olgusu, içeriğinde homojen bir yapı barındırmaz, farklı sosyallikler içerir ve sebebi, türü ve sonuçlarıyla toplumların yaşamlarını şekillendiren en önemli olgulardan birisidir (Keser, 2011:1).

1.1.1. Göç ve Göçmen

Daha iyi ve daha sağlıklı şartlarda yaşamak için iş bulmak ya da yaşanılan ülkedeki ekonomik, siyasi ve sosyal konulardaki kötü durumdan kurtulmak için göç eden kişilere göçmen denilmektedir. Göç hareketini gerçekleştiren, kendi yurdunu terk ederek başa bir ülkeye giden kişiye genel olarak göçmen denir (İpek, 2005: 17).

Yaşanan sorunlardan dolayı ülkelerini tek etmek durumunda kalan göçmenler gittikleri ülkelerde de çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Göçmenlerin büyük bir bölümü göç ettikleri ülkelerde ırkları, dinleri, milliyetleri ya da siyasi görüşlerinden dolayı baskı altında kalmakta hatta zaman zaman saldırılara dahi uğramaktadırlar (Sallan Gül, 2001-2002).

Göçmen, başta ekonomik ve siyasal nedenler olmak üzere içinde bulunduğu ortamın rahatsızlığı nedeniyle ülkesini isteyerek terk edip başka bir ülkeye yasal ya da illegal giden ve orada yaşayan yabancıdır. Ekonomik nedenlerden dolayı göç eden ve daha iyi şartlarda yaşamak için ülkelerinden isteyerek ayrılan göçmenlere ekonomik göçmen denilmektedir.

Göç ve göçmen ifadeleri; mülteci, iltica, sığınması gibi kavramlarla karıştırılmaması gerekir. Çünkü göç ve göçmen bu kavramlardan çok daha geniş kapsamlı bir işleve sahiptir. Göç ve göçmen arasında olan ilişki görünen eylemin basitliğinden öte daha karmaşık ve anlaşılması kolay olmayan bir sürece işaret eder. Nitekim göç ve göçmen ilişkisinin girift, karmaşık ve kavranması zor bir ilişki olduğu açık bir gerçekliktir (Çağlayan, 2006: 68). Göçmenler, göç ettiği süre zarfında yalnızca kendilerini, yakınlarını ya da fiziksel eşyalarını değil; yaşam tecrübelerini, yeteneklerini, kültürlerini ve hayallerini de beraberinde götürmektedir (Görgün, 2017: 1321).

Göçmenlerin ilk kuşağı gurbet ellerinde geçen zamanı askerlik hizmetine benzer şekilde geçici bir yaşam biçimi olarak algılamışlardır. Onlar için kesin dönüş günümüze dek devam eden bir düş olmuştur. Buna karşın ikinci, üçüncü kuşaklar için istikbal tasavvurları çok farklı nitelikler taşımaktadır (Abadan Unat, 2006: 5). Göçmenler bir fiziksel mekândan bir diğer fiziksel mekâna giderken yalnızca elle tutulur, gözle görülür eşyalarını değil, tüm hayat tecrübelerini, yaşam biçimlerini, dillerini, kültürlerini, anılarını ve hayallerini de beraberinde taşırlar (Adıgüzel, 2018, s. 3).

Göçmenlik oldukça sıkıntılı bir sosyal durumdur. Göçmen için toplumda bir türlü bir yere oturtamadığı konumu onu kolaylıkla bir kimlik krizine sürükler. Statü sayesinde insan bir sosyal birimin içinde yer alır ve toplumda yerini alır. Göçmenler ise yeni toplumlarında iyi bir statü elde edebilmek için oldukça geç kalmışlardır ve yeterli donanımına sahip değildirler (Balcıoğlu, 2007: 84).

1.1.2. Göçün Tarihsel Boyutu

Yukarıda da ifade edildiği gibi göç olgusu insanlık tarihi kadar eskidir. Bu nedenledir ki oldukça eskiden beri süre gelen bir olgudur. Yüzyıllar boyunca yaşanan olaylar ve gelişmeler nedeniyle insanlar hep bir yerlerde bir yerlere göç etme ihtiyacı içerisinde olmuşlardır. Geçmişteki göç nedenleri ile günümüzdeki göç nedenleri arasında çok fark görülmemekle birlikte ekonomi, siyasi ve dini faktörler hep en önde gelmiştir. Geçmişten günümüze kadar yaşanan göç olaylarıyla birlikte yeni uluslar, devletler kurulmuştur. Kişilerin hayatlarını sürdürdükleri coğrafya sürekli el değiştirmiş ve günümüzdeki devletler oluşmuştur.

Dünya nüfusunun hızla artmasıyla birlikte işsizlikte artış olmuş, doğal kaynakların azalmasıyla da birlikte oluşan ekonomik sorunlar göç olayını artırmıştır.

Geçmişten günümüze kadar insanlar sürekli dünya üzerinde göç içerisindeydi. Bu göçler; büyük ya da küçük göçler olarak da sınıflandırılabilir. Dünya üzerinde geçmişten bugüne kadar yaşayan neredeyse tüm soylar ya da kavimler mutlaka bir göç olayı içerisinde olmuştur. Tarihten buyana yaşanan en büyük göç olayı ise “Kavimler Göçü” olarak tanımlanabilir. Doğu bölgelerinden, batı bölgelerine doğru gerçekleştirilen bu göç olayıyla birlikte dünya genelinde birçok şey değişmiştir. Kavimler Göçü’yle birlikte yeni devletlerin kurulduğu, yeni bir çağın başladığı görülmektedir.

Yeni bölgelerin keşfedilmesiyle birlikte kıtaları aşan geziler göç konusunda tarihin en önemli bölümünü oluşturmuştur. Kıtalar arasındaki büyük göçler, Amerika kıtasının keşfedilmesiyle başlamıştır.

Sanayileşmenin başlaması ve gelişmesiyle birlikte Avrupa başta dünya ekonomisi ve siyasetinde söz sahibi olmuştur. Bu durum sömürgeciliğin başlamasına neden olmuş, ulus devlet anlayışı oluşmuştur. 20. yüzyılda yaşanan iki büyük dünya savaşı göç tarihinin en önemli noktalarından biri olmuştur. Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra birden fazla etnik yapıya sahip olan imparatorlukların yıkılmasıyla bir arada yaşayan farklı etnik gruplar arasında nefret duygusu ortaya çıkmıştır. Etnik gruplar arasında yaşanan olaylar göç olayları yoğun bir şekilde yaşanmıştır.

Yaşanan göç olaylarında 1914 yılına kadar olan süreçte devletlerin denetim uygulaması yok denilecek kadar azdı. Bu döneme kadar özellikle Avrupa’dan Amerika’ya doğru gelişen göç olaylarında bazı durumlar dışında hiçbir sınırlandırma yapılmıyordu veya Avrupa ülkeleri içerisinde serbest dolaşım gerçekleştiriliyordu. 1915 ile 1945 yılları arasında ise göç olaylarına başlıca kısıtlamaların getirildiği görülmektedir.

The Economist'e göre bu sınırlayıcı politikaların gerçekleşmesinin temelinde ırkçı sebepler yer almaktadır.

Geçmişte yaşanan göç olaylarında özellikle emek göçlerinde erkek egemen bir göç sürecinin yaşandığı bilinmektedir. Günümüze bakıldığında ise kadınların da, göç olayına 1960'lardan bu yana giderek yoğun bir şekilde katıldığı görülmektedir. Bu nedenden dolayı günümüz göçlerinin kadınsallaşması gibi bir eğilim taşıdığı belirtilmektedir. Son olarak günümüzde göçün giderek siyasallaştığı da gözlemlenmektedir.

1.1.3. Göç Türleri

Yapılan çalışmalarda göçle ilgili olarak farklı sınıflandırmalar yapılmaktadır. Bazı çalışmalarda göç olayı gönüllü yapılan göç ve zorunlu yapılan göç olarak ikiye ayrılırken, bazı çalışmalarda ise kontrollü göç, serbest göç ya da ilkel göç olarak ayrılmaktadır.

Ülkemize bakıldığında ise genellikle ekonomik nedenlerden dolayı şehirden şehire, şehirden kırsala, kırsaldan şehire, kırdan kıra göç yapılmaktadır. Genel olarak yapılan sınıflamalarda ise, iç-dış göç, zorunlu-gönüllü göç ve kalıcı-geçici göç şeklindedir.

Göç, nereden nereye yapılırsa yapılsın genel itibariyle hayatın sürdürüldüğü bölgenin kötü şartlarından kaçıp uzaklaşmak gidilecek yerin olumlu yönlerinden yararlanmak gayesiyle gerçekleştirilmektedir.

Göçlerin yaşanmasında etkili olan faktörler incelendiğinde; genel itibariyle iki sonuç ortaya çıkmaktadır. Bunlar gönüllü göç ve zorunlu göçlerdir.

1.1.3.1. Gönüllü Göç

Kişilerin kendileri, çocukları ya da tüm aileleri bireylerinin daha iyi şartlar altında yaşamlarını sürdürme bilmeleri, tehdit algısı olmaksızın; eğitimlerinden, iş olanaklarına; güvenliklerinden birçok sosyal imkanlara kadar huzur içerisinde hayatlarını devam ettire bilmeleri adına gerçekleştirdikleri yer değişiklikleridir. Bu yer değişikliği köyden kente olabileceği kentten kente ya da ülkeden ülkeye olabilmektedir. En sade haliyle gönüllü göç, göçmenlerin iradesinin belirleyici etken olduğu göç tipidir (Özcan, 2016: 194).

Kişiler göç edecekleri yeni yerlerin analizlerini de öncesinden belirlemektedir. Yaşam koşullarının daha iyi olduğu, yasalarının, rejiminin güçlü olduğu ülkeler karar

kılmada oldukça etkindir. Tüm bu imkanlar değerlendirildiğinde bireylerin daha iyi şartlar altında yaşaya bilmeleri için yaptıkları göçe gönüllü göç denilmektedir. Benzer bir deyişle, gönüllü göçte belirleyici faktör bireyin kendi içyapılarından ortaya çıkmakta ve göç kararı vermeleri ile sonuçlanmaktadır (Yalçın, 2004: 15).

İnsanlar başka toplumlara gittiklerinde ve orada bir yer edindiklerinde arkalarından gelenleri de sürüklemekteler. Serbest göçle az sayıda öncü bireyin başka bir yere göçerek ülkeleriyle bir çeşit bağ kurmaları sonucunda o ülkeden göç edenlerin sayısı hızla artmakta ve kısa sürede çekici etkenler nedeniyle göç kitlesel bir görünüme bürünmektedir (Yalçın, 2004: 16).

1.1.3.2. Zorunlu Göç

Kişilerin; devletin yönetim biçiminden rahatsız olmasıyla beraber; sosyal, ekonomik, güvenlik yada siyasal gibi alanlarda devletin aldığı kararlardan olumsuz etkileneceğini düşünerek bireyler yada toplumun belirli grupları arasında ortaya çıkabilecek çatışmalardan kaçmak amacıyla gerçekleştirdikleri göçler zorunlu göç olarak tanımlana bilmektedir. Bu zorunlu göçler de kendi içerisinde ikiye ayrıla bilmektedir. Bu iki ayrıma zorunlu ve zorlama göç denilmektedir. Zorunlu göç insanların yaşamlarını sürdürdükleri alanlarda yaşanan doğal ya da doğal olmayan olumsuzluklardan kaynaklı yaşanan göçlerdir. Zorlama göçe bakıldığında durumda farklılaşma olduğu söylene bilir. Bu kez devreye kişiler üzerine kurulan baskı girer ve otoriter bir gücün insanları kendi iradeleri dışında yer değiştirmeye zorlamasıyla oluşan durum olarak nitelendirilir.

En az gelişmiş ülkelere zengin ülkelere göç edenler nadiren en yoksul kişilerdir; göç edenler daha çok ekonomik ve sosyal değişim içerisindeki bölgelerde yaşayan toplumsal orta sınıftır (Castles – Miller, 2008: 32).

Zorunlu göçmenlerin çoğu ilk sığınma yeri ve kendileri de genellikle yoksul ve sıklıkla ekonomik olarak istikrarsız olan komşu ülkelere kalırlar. İleride daha iyi ekonomik ve sosyal fırsatlar sunan ülkelere göç ise sadece küçük bir azınlık için mümkündür (Castles – Miller, 2008: 44). Son yıllarda kırsal kesimde yaşanan terör ortamı en büyük göç ve kaç sebebi olmuştur. Göç birazda isteğe bağlı bir durum içerir. Kırsal kesimde yaşanan olgu zoraki göçtür. Kişiler adeta kaçarcasına köylerini terk etmektedirler (Balcıoğlu, 2007: 15).

Farklı bir göç sınıflandırılması ise dış göç ve iç göç olarak yapılmıştır.

1.1.3.3 İç göç

İç göç, bir ülkenin kendi sınırları içinde belirli bir bölgeden başka bölgeye gerçekleştirilen nüfus hareketidir (Sağlam, 2006: 34).

Genelde kırsal kesimlerden şehirlere doğru yapılan bir ülkenin kendi sınırları içerisinde oluşan göçe iç göç denilmektedir. İç göçlerin en büyük nedenlerinden birisi mevsimsel değişikliklerdir. Özellikle yaz ve bahar aylarında kişiler ekonomik nedenlerinde etkisiyle kırsaldan kentlere yada yaşadıkları kentlerden başka kentlere göç etmektedirler. Mevsimlik işçilerin belirli bir süreyle yaptıkları bu yer değişikliği iç göçe örnektir. Ayrıca yine özellikle kış aylarının sert geçtiği bölgelerden mevsim süresince kentlere gerçekleştirilen göçlerde iç göç içerisinde değerlendirilir.

Şehirlerin gelişimi ile birlikte ortaya çıkan çekici faktörler, kırsal alanda itici faktörlerin negatif etkilerinin de ortaya çıkması ile birlikte iletici nedenlerinde köprü vazifesi görmesi ile birlikte oluşan yer değiştirme hareketine sıklıkla rastlanmaktadır (Ünder, 1972: 77).

Kırdan kente göçün sebeplerini sıralayan Balcıoğlu (2007: 17) kırsal alanlarda yeterli iş imkanlarının olmayışı ve arazi bölünmüşlüğü getirdiği tedirginlik. Son yıllarda tarımda makineleşmeye geçilmesi birlikte çok sayıda çiftçi ailesi boş işgücü olarak ortaya çıkmıştır şeklinde belirtmektedir.

Kentli nüfusu meydana getirenler, kırdan gelen nüfusun kentlileşmesine katkıda bulunacak olan kesimdir. Çünkü köyden gelen nüfusun kentlileşmesi için hem model olacak, hem de onu kentlileşmeye zorlayacak bir nitelik taşımaktadır. Oysa kentli nüfusun göçü ile kent, adeta içi boşaltılmış bir kabuğa dönmektedir. Dolayısı ile kordan gelenlerin kentlileşmesi yerine kentler her gün biraz daha köyleşmektedir. Köyden gelenler kentin varoşlarına sürüklenerek gecekondulaşma sürecini her gün biraz daha hızlandırmaktadırlar (Balcıoğlu, 2007: 18). Bu göç süreci, kentlerdeki sanayi ve hizmetlerin gelişme hızının üzerinde gerçekleştiği için, göçmenlerin istihdam, konut ve diğer kentsel imkânlardan daha az faydalanmalarına neden olmuştur (Yıldırım, 2010: 9).

Göç ile birlikte kırsal kesimin problemleri de şehre taşınmaktadır. Bunlardan biri de kan davasıdır. Kan davasının yaşandığı toplumlar, yapısındaki sosyo-ekonomik şartlardan dolayı kendine özgü bir nitelik gösterir. Ve bu toplumlar sosyal, ekonomik ve kültürel yönden geri kalmış, geleneksel yapının hüküm sürdüğü toplumlardır (Balcıoğlu, 2007: 20).

Türkiye’de iç göç yapısal değişimin ürünüdür. Endüstrileşme süresi, kırsal-kent dengesizliği, iş gücünün yüksek düzeyde arzı, ücret politikalarındaki farklılık, göç veren yerlerin negatif şartları; buna karşılık varılan yerdeki pozitif şartlar vb. göçün arka planındaki belirleyicileridir (Balcıoğlu, 2007: 37).

1.1.3.4. Dış göç

Genel itibariyle ülke sınırlarını aşarak iç göçe göre daha uzun süreli ya da devamlı olabilecek şekilde gerçekleşen yer değişikliğine denilmektedir. Dışın göçün nedenleri arasında siyasi nedenler olabileceği gibi ekonomik ya da sosyal tüm nedenler olabilmektedir. Devletlerarası yapılan anlaşmalara dayanarak da dış göçler gerçekleşebilmektedir (Nar, 2008). Gerçekleşen dış göç olgusu uluslararası göç olarak da adlandırılabilir. Uluslararası göç bir ferden kendisi ya da ailesiyle birlikte süreli ya da süresiz ülke sınırlarının da ötesinde yer değiştirmesi olarak ifade edilmektedir (Tellal, 1994). Özellikle ekonomik amaçlı yapılan dış göçlerde kişiler göç ettikleri ülkelerde para biriktirip ardından ülkelerine geri dönme gayreti içerisinde oldukları söylenebilir. Dış göçlerin iç göçlere oranla daha zor olduğu göç eden bireylerin alışma süreçlerinin daha fazla uzaya bildiği görülmektedir.

Eğer göçmenler amaçlarını elde etmek için yeteri kadar birikim yapma imkanı bulamazlarsa kısmen başarısız oldukları söylenebilir ve uzun bir dönem daha orada ikamet etmeleri gerekir. Bu şekilde devam ettiğinde, pek çok eski geçici göçmen eşlerini yanına getirir ya da yeni ülkede kendisine bir eş bulur. Çocuklarının doğumuyla beraber, yerleşim daha kalıcı bir karakter kazanır (Castles – Miller, 2008: 42).

Göç edenlerin en az yarısı bir gelişmekte olan ülkeden diğerine göç etmektedir, gelişmiş olan ülkelere değil. Güney – Güney göç akışları rakamsal olarak Güney – Kuzey akışlarına oranla daha anlamlıdır (Faist, 2003: 25). Ancak Köymen’e göre (1999: 260) yoksul tarımcı ülkelere sanayileşmiş veya gelişmiş ülkelere doğru olan göç türü olup İkinci Dünya Savaşı sonrası görülmeye başlanmış olan iş gücü göçüdür.

Göçler demografik, ekonomik, toplumsal yapıları değiştirebilir ve ulusal kimliğin sıklıkla sorgulanmasına yol açan yeni bir kültürel farklılığı beraberinde getirir (Castles – Miller, 2008: 7).

1.1.4. Göçün Nedenleri ve Sonuçları

Özellikle günümüzde yaşanan başta ekonomik ve siyasal nedenlere bağlı olarak göç olaylarında yükseliş olduğu görülmektedir. Göçün nedenlerini çekici ve itici etkenler olarak tanımlaya bilmekte mümkündür. İtici etkenlerde yaşanan bölgedeki sorunlar, baskılar ya da ekonomik nedenler gösterilebilirken, çekici etkenler arasında da tercih edilen ülkelerin yaşam koşullarının, hayat şartlarının ve diğer tüm etkenlerin iyi olması göçü etkilemektedir. Özellikle kitlesel göç hareketlerinin işgücü piyasasında aniden işgücü arzını yükseltmesi sonucu, göç edenler ve yerli halk arasında rekabet ortamının doğması kaçınılmaz olmuştur (Ciğerci, 2012:131).

Sanayileşmenin başlamasıyla birlikte göç oranlarında da artış olduğu görülmektedir. Burada en önemli etken köyden kente olan göçtür. Kırsalda tarım alanlarında makinelerin artması insanların yapacak iş bulamaması nedeniyle köylerden kentlere göç etmişlerdir. Göç olayı, ister siyasal ya da benzeri nedenlerle zorunlu, ister ekonomik ve toplumsal nedenlere bağlı olarak gönüllü bir şekilde yapılsın, önemli toplumsal ve kültürel sonuçlar doğurmaktadır (Erder, 2006: 24).

Göçün nedenlerini üç ayrı etken etrafında değerlendirmek mümkündür. Bunlardan birincisi doğal, ikincisi toplumsal ve ekonomik, üçüncüsü ise bireysel etkenlerdir.

1.1.4.1. Doğal Etkenler

Göçün oluşmasında başlıca nedenlerden birisinin, doğal koşullardaki değişiklikler ve afetlerdir. İklim koşullarındaki değişiklikler ya da yaşanan bölgede salgın bir hastalığın başlaması doğal etkenler olarak sıralanabilir. Yaşanan deprem, sel ve diğer doğal afetlerin oluşması sonucu ortaya çıkan yer değiştirme durumları da doğal etkenler arasında yer almaktadır. Doğal etkenlerin genel itibarıyla kitlesel göçlere neden olabileceği de bilinmektedir. Depremler, sel olayları, volkanik püskürmeler, çölleşme ve kuraklık gibi doğal olaylar da göçe neden olabilen diğer nedenler arasında sayılabilirler. Ermenistan'ın Erivan kentinde 1988 yılında yaşanan 7.2 büyüklüğündeki deprem yaklaşık 25 bin kişinin ölümüne yol açmış ve akabinde de 500 bin civarında insanın Rusya ve Ukrayna'ya göç etmesine neden olmuş; yine 1994 yılında toprak kaymaları nedeniyle 270 bin Kırgız yerlerinden oynamak zorunda kalmıştır (Mutluer, 2003:17). Ülkemizdeki en son depremlerden biri olan 2011 yılında Van'da meydana gelen 7.2

büyükliğündeki depremin ardından da Van Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Necdet Takva Van nüfusunun yüzde 20'sinin şehirden göç ettiğini açıklamıştır.

1.1.4.2. Sosyal ve Ekonomik Etkenler

Bireylerin içerisinde bulundukları sosyal ve ekonomik nedenler de doğal koşullarda yaşanan değişimlerde ortaya çıktığı gibi göçü tetiklemektedir. Göç, değişen ekonomik, sosyal veya politik koşullara bir tepki olarak meydana gelebilir (Longino, 2000: 1418). Yaşanan göç olaylarının toplumsal etkilerinden biri olan ekonomik nedenler göç etme sürecini hızlandırmaktadır. Bireyler kendilerinin ya da çocuklarının daha iyi şartlar altında yaşayabilmelerine olanak sağlamak adına göç olayını gerçekleştirmektedir. Kişi kendisini veya ailesini düşündüğünde ekonomik nedenler göç olayında önemli bir etken oluşturmaktadır. Başta işsizlik olmak üzere ekonominin kötüye gittiği bir toplumda bireyler göç etmeye önemli bir sonuç olarak değerlendirmektedirler. Burada iç ve dış göç tekrar ortaya çıkmaktadır. İşsizlikten dolayı yapılan göçler iç göç ve dış göç olarak değişebilmektedir. Kırsalda iş bulamayan bireyler kentlere; kentlerde de iş bulamayan bireyler farklı ülkelere göç etmektedir. Siyasal yani politik etkenler ise insanların göç etmesine neden olan bir diğer konudur. Yaşanan bu durumun şiddeti artırdığı ve beraberinde artan dış göçleri yoğun bir şekilde getirdiği görülmektedir. Hükümetlerin bireylere yaşattığı baskı göçü etkileyen bir diğer nedendir.

Ayrıca sosyal nedenler içerisinde savaşlar, fetihler, siyasi gelişmeler de sayılabilir. Günümüzde de yoğun bir şekilde ortaya çıkan bazı göç olaylarının temelinde savaş olgusunun etkileri önemli bir şekilde görülmektedir. Ülkelerdeki iç savaşlar, baskıcı rejimler ve siyasi kargaşalar genellikle zorunlu göçe zemin oluşturmaktadır.

Farklı bölgeler arasında ekonomik eşitsizliğin var olması bile tek başına göç akışlarının oluşması için yeterli olur. Uzun dönemde, ekonomik dengenin oluşmasına yol açan bu tür akışlar ücret ve koşulların gelişmemiş ve gelişmiş bölgelerde eşitlenmesine yardımcı olur (Castles – Miller, 2008: 32).

Kişinin geçimini sağlaması yönündeki daha iyi fırsatlar veya bir devletin ekonomik performansındaki ani bir düşüş, bir gizil göçmenin göç etmesine tetiklemeye bilir, çünkü bu kişi bakmakla yüklü olduğu yaşlı aile mensuplarına karşı görevlerini yerine getirmekte güçlü bir istek duyabilir. Bu örnekteki sadakat, iç ya da mevsimlik göçe neden olabilirken, uluslararası göç daha az muhtemel bir olay olacaktır. (Faist, 2003: 177).

Göç, daha yüksek ücret sunan yerlere giderek yaşam standardını yükseltmek isteyen rasyonel bireylerin aldıkları kararların sonucunda ortaya çıkar. Göçün yarar ve maliyetlerinin karşılaştırmalı analizinden sonra, tüm gerçeklerin bilincinde olarak göç kararı bireyce gönüllü olarak alınır. Böylece göçmenler beklenen net yararların en yüksek olduğu hedefleri seçerler (Toksöz, 2006: 17)

Göçmenleri kabul eden ülkelerin ekonomileri için emek göçü ne kadar önemliydi? Bazı ekonomistler bunun ekonomik büyüme için çok önemli olduğunu iddia etmektedirler. Göçmenler ekonomik patlama zarfında daha kalifiye işler edinebilecek olan yerel işçilerin yerlerini aldılar. Göçün sağladığı esneklik olmasaydı üretimde dar boğaz ve enflasyon eğilimleri artacaktı. Ancak, diğer ekonomistler, göçün ve verimliliğin düşük şirketleri ayakta tutarak üretimin daha sermaye yönelimli formlarına geri dönüşü sürdürerek rasyonalizasyon yönelimini azalttığını iddia etmişlerdir. (Castles – Miller, 2008: 106).

Türkiye’de ekonomik büyümenin yeterli istihdam imkanları yaratmamasının yanı sıra istikrarsızlıklar ve krizler sonucunda yaşanan istihdam kayıpları sadece vasıfsız işgücünde değil vasıflı ve eğitilmiş işgücünde de işsizlik oranlarının yükselmesine neden olmaktadır. Yeterli sayıda vasıflı ve yüksek gelirli iş yaratılmaması, vasıflı işgücünün ya niteliklerinin altında işlere razı olmasına ya da gelişmiş ülkelere gitmesine yol açarken, krizlere bağlı daralmalar iş sahibi olanların da işlerini yitirerek işsiz kalmalarına yol açmaktadır (Tokgöz, 2006: 225).

Türkiye’deki yüksek işsizlik oranları göç potansiyelini artırmaktadır. Bu potansiyel sadece düşük vasıflılar açısından değil yüksek vasıflılar açısından da mevcuttur. Türkiye ekonomisinin sık sık krizlerin yaşandığı istikrarsız yapısı, işsizlik sorunu ve düşük ücret düzeyleri yeterli koşullara sahip iş bulamayan iyi eğilimli ve yüksek vasıflı işgücünün de göç eğilimini güçlendirmektedir (Tokgöz, 2006: 250).

Göçlerin en önemli sebepleri arasında yer alan ekonomik kaygılar, günümüzdeki göçleri sadece doğu batı, güney kuzey olarak ayırmamakta aynı coğrafyada yer alan ve görece ekonomik olarak daha iyi şartlara sahip olduğu düşünülen ülkelerinde artık göç alan ülkeler arasına girdiği belirtilmektedir.

1.1.4.3. Bireysel Etkenler

Gönüllü göçün yaşanmasında ortaya çıkan toplumsal kavramların yanı sıra bireyin kişisel özellikleri de göçün oluşmasını etkilemektedir. Kişinin keşfetme, yeni yerler

görme arzusunun olması veya maceracı bir özelliğinin olması göç olayının yaşanmasını beraberinde getirebilmektedir.

Bu süreçte bireyin çevresi ile kurduğu ilişki, statüsü, yaşı, cinsiyeti, eğitim ve gelir durumu, mesleki konumu göç etme kararının oluşturan önemli nedenlerin başında gelmektedir. Uluslararası göç eğiliminin, yoğun bir şekilde gençler arasında olduğu evrensel olarak gözlemlenen bir durumdur (Heer, 2000: 1432). Tüm bu nedenlerden dolayı göçü sadece toplumsal ya da diğer koşullara bağlamak doğru olmaz. Özellikle gerçekleştirilen kitlesel göç durumlarında göç etme kararının alınmasında ve göçe katılmakta toplumsal etkenlerin yanı sıra, bireyin göçe ilişkin bilişsel ve duygusal bakış açısı da önem arz etmektedir. Göç; nasıl ki ekolojik, toplumsal ve bireysel koşullarda yaşanan değişimlerin bir sonucu olarak ortaya çıkıyorsa, bu değişimin bir ürünü olarak göç de toplumsal değişimlerin bir nedeni olmaktadır. Bu nedenle göç; toplumların, toplumsal grupların ve bireylerin yaşamında karmaşık bir değişim bütünüünün temel nedenlerinden birini oluşturur.

Özellikle bireysel göçlerde yaşlıların ve evlilerin karar verme aşamasında zorluklar yaşadıkları değerlendirilmektedir. Yaşlıların yaşadıkları bölgeye bağlı olmaları ve doğup büyüdüğü bölgelerde ölmek istemeleri göç olayına uzak durmalarına neden olmaktadır. Yine evli olan kişilerin ise çocuklarından ve eşlerinden ayrılmamak istemeleri nedeniyle göç olayına sıcak bakmamaktadırlar. Ama tüm bu nedenlere rağmen gelişen bazı durumlarda kişiler göç etme durumunda kalmaktadırlar.

Yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma ve cinsiyet gibi bireysel belirleyiciler, bireylerin göç kararı almasında son derece önemlidir (Yalçın, 2004: 31). Bireysel anlamda göç kişiyi ekonomik, sosyolojik ve psikolojik olarak etkilerken, kültürel öğeler, göç edilen ortamın nitelikleri ve göç ediş şekilleri de toplumsal sonuçları etkilemektedir (Erder, 2011: 226).

1.2. Uluslararası Göç

Uluslararası göç hareketleri son yarım yüzyılda beş kıtayı etki alanı içine alan, değişik faktörlere dayanan, ulus kavramını sorgulamayı sürdüren demografik açıdan milyonlarca insanı kapsayan bir süreç olmaya devam etmektedir. Son elli yılda bu konu hemen hemen tüm gelişmiş ülkelerin sosyal bilimcileri tarafından ele alınmış, kuramsal açıdan irdelenmiş, güdülen siyasetle ilgili çözümler getirilmiştir (Abadan Unat, 2006: 19). Uluslararası göç olgusu, bireylerin geçici ya da kalıcı olarak kendi menşe ya da mutad

olarak yaşadıkları ülkeden başka bir ülkeye yerleşmek üzere ayrılmalarıdır. Burada, söz konusu olan asıl konu uluslararası bir sınırın geçilmesi durumudur (Çiçekli, 2009: 59).

İç göç bir ülke içinde bir yönetsel birimden diğerine yapılan göç iken, uluslararası göç bir veya birkaç sınırın aşılmasını ve bireyin yasal statüsünün değişmesini gerektirir. Uluslararası göç sığınmacıların, yerlerinden edilmiş ve ülkelerini terk etmek zorunda bırakılmış kişilerin hareketlerini de içerir (Toksöz, 2006: 109).

Uluslararası göç özellikle geçmişte sömürgeci olan devletlerle onların eski sömürgeleri arasında cereyan etmektedir. Sömürgecilik döneminde bu ülkelerle kurulan kültürel, idari ve finansal, ulaşım ve iletişimi kapsayan bağlar bu süreci kolaylaştırmıştır (Toksöz, 2006: 20).

Kuzey-Güney uçurumu endüstriyel demokrasiler ve dünyanın geri kalanının çoğu arasında yaşam süresi, demografi, ekonomik yapı, sosyal koşullar ve politik istikrardaki farklılaşma barışçıl ve müreffeh bir küresel toplumun yaratılmasında asıl engel olarak beliriyor. Uluslararası göç Kuzey-Güney uçurumunun temel bir sonucudur. Ancak, dünya artık basitçe zengin ve yoksul uluslar şeklinde bölünemez (Castles – Miller, 2008: 175).

Uluslararası göçün toplam hacmi hala nispeten düşüktür, çünkü ulus devletlerin ve uluslararası kurumların ilk giriş anlamında akışları ve yerel yapıları kontrol etme amacına yönelik farklılaşan ve değişken olsa da yüksek bir kapasite ve istemleri mevcuttur. Uluslararası Güney-Kuzey göçü genel olarak göç sistemleri içerisinde ortaya çıkmaktadır. Kimi göç veren ülkeler seçili göç alan ülkelere bağlanırlar (Faist, 2003: 95)

Uluslararası göçü daha iyi bir yaşam şansı arayışındaki kişinin başka bir yere göçmeye karar vermesi doğduğu yerle köklerini koparması ve yeni bir ülkede çabucak asimile olması gibi basit bir bireysel eylem olarak düşünmek oldukça güçtür. Göç ve yerleşme, göçmenin geriye kalan hayatını kuşatabilecek ve sonraki kuşakları da etkileyen çok daha uzun soluklu bir süreçtir (Castles – Miller, 2008: 29).

Milyonlarca aile, yurt dışında çalışan yakınları tarafından gönderilen paraya bağımlı olarak yaşamlarını sürdürmüş veya yaşam koşullarını iyileştirmiştir. Bununla birlikte, yurt dışında çalışan işçiler tarafından ülkelere gönderilen paralar, yatırıma dönüşmekten daha ziyade lüks tüketim mallarına ve çeyize ve ev kurmaya harcanmıştır (Castles – Miller, 2008: 242). Uluslararası göç, son yıllarda görünür biçimde küresel bir olgu olarak gelişmektedir. Birleşmiş Milletler' in göç verilerine göre 1970- 2010 aralığında dünyadaki uluslararası göçmen sayısı 2,5 kattan daha fazla artmıştır (Bakırtaş, 2012: 241).

Castles ve Miller (2008: 30) uluslararası göçün, sadece göç eden insanları veya toplumları değil, daha sonraki kuşakları da etkileyeceğini savunmaktadırlar. Yani uluslararası göç, sadece göç edenlerin değil, göç alan ve veren ülkelerin de etkilendiği kolektif bir eylemdir. Buna bağlı olarak ortaya çıkan nedenleri ve sonuçları bakımından uluslararası göç, devletler için giderek önem kazanan ve siyasal gündeme konu olan bir politika alanı oluşturmuş ve uluslararası sistemi meşgul eden en önemli konulardan biri haline gelmiştir (İçduygu, 2006: 9).

1.2.1. Uluslararası Göçün Nedenleri

Genellikle göçe neden olan baskın faktör işgücü piyasasının etkin olmamasıdır. İstihdam eksikliği, düşük ücretler ve emek gücünü motive edebilecek faktörlerin olmayışı bireyleri başka yerlerdeki fırsatları araştırmaya itmektedir. Göç olgusu gidilecek bölgenin olumlu yanlarına ya da ayrılan yerin olumsuz yanlarından dolayı olmaktadır. Gelişmiş ülkelerin özellikleri göç hareketlerini yönlendirmektedir. Bireyler daha iyi şartlar altında yaşamak için uluslararası göçü tercih ettikleri görülmektedir.

1.2.1.1. Uluslararası Göçün Ekonomik Nedenleri

Toplumların tarihine bakıldığında göçlerin, toplumsal ve ekonomik dönüşümlerin bir sonucu olarak ortaya çıktığı ve bu anlamda bir sonucu oluşturduğu görülmektedir. Göç, işgücünü, üretimi daha etkin kılacak şekilde yeniden dağıtarak, mekan organizasyonunun yeni şartlara uyumunu sağlar.

Özellikle Batılı ülkelerdeki yüksek yaşam standartları göçün sebeplerindendir. Göç veren ülkelerde yaşanan ekonomik krizlerin doğurduğu işsizlik de kişileri göçe zorlamaktadır. Bütün dünyada tartışılmakta olan açlık sorunu da yadsınmamalıdır (Mutluer, 2003: 11). Göçmenler işlerin, ücretlerin ve diğer ekonomik faktörlerin en avantajlı olduğu yerlere giderler. Ücret farklarının giderek azalması emek hareketlerinin yavaşlamasına ve göçün son bulmasına neden olur (Tokgöz, 2006: 16). Ekonomik nedenlerle yapılan göçler göç edilen bölgelerdeki zaten var olan bölgeler arası gelişmişlik farkı ve sosyoekonomik eşitsizliği artırıcı bir etkide de bulunur (Kaygalak, 2009: 18-19).

Göçlerin en önemli sebepleri arasında gösterilen ekonomik kaygılar, günümüzdeki göçleri sadece doğu batı, güney kuzey olarak ayırmamakta aynı coğrafyada yer alan ve görece ekonomik olarak daha iyi şartlara sahip olduğu düşünülen ülkelerinde artık göç alan ülkeler arasına girdiği ifade edilmektedir. Ekonomik istikrarsızlıklar dönme

isteğini azaltmakta, gidilen ülkedeki elverişli çalışma şartları ve kariyer imkânları insanların kalmalarını teşvik etmektedir (Tokgöz, 2006: 250). Ekonomik sebeplerle yapılan göç hareketleri bireysel ve toplumsal düzeyde olabileceği gibi büyüme oranları, enflasyon ve istihdam gibi makroekonomik değişkenlerden dolayı da gerçekleşebilmektedir. Yani çalışma sebebiyle bulunduğu ülkeyi hatta kıtayı bile değiştiren bireyin göç etmesindeki birincil unsur ekonomiktir (Arslan, 2001: 152).

1.2.1.2. Uluslararası Göçün Sosyal ve Siyasal Nedenleri

Göç etme eğilimi, sosyal güvence arayışı, daha mutlu bir hayat sürme düşüncesi gibi psikolojik sebeplerle de kırsal-kent arasındaki nüfus mobilitesini etkileyen unsurlardır (Balcıoğlu, 2007: 17). Sosyal ve kültürel yapıya dayalı olarak ortaya çıkabilen göçün boyutları, sosyal politika bağlamında, özellikle nüfus yapısı, eğitim ve bazı sosyal dokular etrafında ele alınabilmektedir. Bu çerçevede, hızla çoğalan nüfusun bulunduğu yere sığamaması ve sonuçta değişik amaç ve beklentiler içerisinde göç etmesi ile karşı karşıya kalınmaktadır (Akgür, 1997: 41).

Ülkeler arasındaki rejim farklılıkları, savaşlar, terör olayları, siyasal baskılar, ihtilaller, sıkıyönetim ve ülkeden ihraç gibi yaşamı tehdit eden olayların yol açtığı durumlar yüzünden insanların kendi ülkelerinden göç etmesi siyasal nedenlere bağlı göçlerden bazılarıdır (Aksoy, 2012: 294). Savaş veya siyasi baskılar nedeniyle ülkelerin eğitimli personeli de göç etmek zorunda kalmaktadır. 1940-1945 yılları arası, İkinci Dünya Savaşı ve Nazi baskıları nedeni ile Yahudi bilim adamları Avrupa'dan kaçmışlardır. 1990 sonrasında Rusya ve Doğu Bloku parçalanmış, bunun yanında iç savaşlar başlamıştır. Sonuçta Doğu Bloğu bilim adamları ülkelerini terk etmek zorunda kalmışlardır (Kaya, 2003).

Ülkemizde güvenlik gerekçesiyle siyasal nedenli göçler gerçekleşmektedir. 1990'lı yıllarda Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgelerinde terör nedeniyle ve güvenlik gerekçesiyle zorunlu göçler yaşanmıştır. Bu nedenle birçok yerleşim birimi devlet tarafından boşaltılmış ve insanların daha güvenli yerlere göç etmeleri sağlanmıştır (Başel, 2007: 524).

1.2.1.3. Uluslararası Göçün Doğa ve Bireysel Nedenleri

Dünyanın coğrafi ve jeolojik yapısını değiştiren doğal afetler, o topraklar üzerinde yaşayan insanların hayatlarını etkilemektedir. Deprem veya sel gibi durumlar doğa

temelli göçleri beraberinde getirmiştir. Doğa olayları sanayi devrimine kadar göçün en önemli nedeni olarak sayılmıştır (Ekici ve Tuncel, 2015:13).

Bireysel göçte, göçmenlerin göç kararlarını alma sürecine etki eden unsur kendi bireysel durumlarıdır. Bireyler, göç etme kararını kendileri verir ve göç eylemini de kendileri gerçekleştirir. Göçün bireysel nedenleri genelde evlilik, eğitim, iş değişiklikleri şeklinde sıralanabilir. Göç bireysel açıdan kendi basına zor ve oldukça riskli bir süreci beraberinde getirmektedir (Erder, 2006: 31). Göçün zaman ve mekan unsurlarına sahip nedenleri ve sonuçlarıyla birlikte algılanan durağan bir olgu olmaktan daha çok bir süreç olma özelliği, tanımlanmasını da karmaşık bir hale getirmektedir.

1.3. Mülteci ve Sığınmacı

Göç olayı geçmişten günümüze kadar yaşanmış ve halen artarak devam etmektedir. Yaşadıkları ülkelerinden başka bir ülkeye göç eden bireylerin, bulunacağı statüleri sürekli değişmektedir. Göç eden kişilerin gittikleri ülkelerde hangi statüyle kabul edilecekleri önemlidir. Devletler ülkelere göç eden yabancıları kendi ülkelerine kabul etseler de hak ve sorumlulukları noktasında bu kişilere bazı statüler vermektedir. Bazı ülkeler; kendilerine göç eden bireylere göçmen veya göçmen işçi statüsünü verirken, bazı ülkeler yerleşik yabancı, bazı ülkeler mülteci veya sığınmacı, bazıları ise vatandaş olarak kabul edilmektedirler.

1.3.1. Mülteci

Birleşmiş Milletlerin 1951’de kabul ettiği Mültecilere İlişkin Sözleşme’ye göre mülteci “ırk, din, vatandaşlık veya belli bir sosyal gruba mensubiyet yada siyasi görüşlerinden dolayı eziyete uğrama konusunda haklı bir korku” taşıyan ve bu nedenle ülkesinin dışında yaşamını sürdüren kişidir (Abadan-Unat, 2006: 351). Bireyin bazı nedenlerden dolayı kendi ülkesi dışında başka bir ülkeye sığınma amacıyla başvuru yapması ve bu başvurusunun gittiği ülke tarafından kabul edilmiş kişilere denmektedir. Genel itibariyle bakıldığında mültecilik hukuki bir statüdür. Bir kişinin mülteci statüsünü elde edebilmesi için gitmek istediği ülkeye iltica başvurusu yapması gereklidir. İltica başvurusu onaylanan bireyin mültecilik yasal durumu ortaya çıkmaktadır. Yaşadığı ülkede bazı nedenlerden dolayı kendisini baskı altında hissetme ve devletin kendini koruyamayacağına veya kendisine eşit davranamayacağına inanmasıyla birlikte başka bir

ülkeye sığınma talebinde bulunan ve bu talebi sonrasına ilgili makamlarca talebi kabul görülen kişilerdir.

Burada mülteci ve göç kavramlarını da birbirlerinden ayrı olarak değerlendirmek gerekecektir. Mülteci kavramı, bir ülkede yaşanan zorunlu göçten dolayı kalma durumu olarak tanımlanırken göç; kendi isteği ile başka bir ülkeye gidip orada çalışmak ve yaşam standartlarını değiştirmektir. Bireylerin kendi istekleriyle yaptıkları göçlerde; gittikleri ülkelerdeki kişiler tarafından kabul görme ve sosyal hayata uyum sağlama durumu daha hızlı ve daha kolay olmaktadır. Ancak zorunlu gerçekleşen mülteci göçlerinde bu durum daha yavaş ve daha zor gelişmektedir. Hatta mülteci olarak gidilen ülkelerde bireyler dışlanabilmektedir.

1.3.2. Sığınmacı

Mülteci kavramıyla karıştırılabilen sığınmacı kavramı farklılık göstermektedir. Korunmak üzere sınırları aşan, fakat 1951 sözleşmesinin belirlediği kriterlere uygun bir duruma sahip olmayan kimselerdir (Abadan-Unat, 2006: 359). Sığınmacı, henüz mülteci statüsüne sahip olamamış ve mülteci statüsünü alabilmek için bekleyen bireylerdir. Ülkelerini çeşitli nedenlerden dolayı terk ettikten sonra, başka bir ülkede mülteci statüsüne başvuran ancak başvurusu henüz karara bağlanmayan kişilerdir. Sığınmacının bu başvurusu onaylanırsa mülteci statüsüne geçmiş olacaktır. Kararın olumsuz sonuçlanması durumunda ise ülkede kalmaları için haklı bir sebep bulunmuyorsa ülkeden ayrılması istenir ya da sınır dışı edilirler. 1951 Cenevre Sözleşmesi'ni 1967 yılında yeniden düzenleyen Birleşmiş Milletler de, mültecileri hukuken Jure Mülteci, sığınmacıları ise De Facto Mülteci olarak tanımlamıştır (Çiçekli, 2007: 239).

1.4. Göç ve Entegrasyon

Entegrasyonun göç ile olan bağlantısından önce entegrasyon kavramını açıklamak gerekiyor. Ancak entegrasyon kavramı çeşitli tartışmalara neden olan ve farklı tanımları yapılan bir terimdir.

Entegrasyon genel itibarıyla Latince bir kelimedir ve “tamsayı” anlamını taşımaktadır. Entegrasyon bir diğer ifadeyle “birkaç şeyi katarak birleştirmek veya bütünlemek” anlamına gelmektedir. Türk Dil Kurumu'na göre ise entegrasyon Fransızca kökenli bir kavramdır ve bütünleşme ve uyum şeklinde tanımlanmaktadır.

Entegrasyon içeriği itibariyle gevşek bir kavram olup, kimi zaman asimilasyonu kimi zaman çokkültürlülüğü kastetmek için kullanılabilir. Asimilasyon göçmenlerin toplum içinde dağıtılması, özümsemesi ve sonunda göç alan toplumdan ayırt edilemez hale gelmesidir. Çokkültürlülük ise etnik veya diğer farklılıkların tolere edilmesi veya desteklenmesine bağlı olarak farklı kimliklere sahip grupların heterojen ama istikrarlı bir toplumda bir arada yaşamalarıdır (Toksöz, 2006 :37).

Bireylerin göç ettikleri ülkedeki toplumlarla nasıl uyum sağlayacakları sorusu haliyle entegrasyon süreciyle ilgilidir. Bu nedenle burada her iki yönlü bir durum ortaya çıkmaktadır. Göç eden bireyin durumuyla göç edilen bölgelerdeki toplumların tutumu oldukça önemlidir. Karşılıklı bir entegrasyon süreci yaşanmaktadır. Burada her iki tarafında çeşitli sorumlulukları vardır. Göç eden kişi kadar, göç edilen bölgede yaşayan toplumların da çeşitli sorumlulukları olduğu bilinmektedir. Her iki taraf arasında oluşan davranış ve bununla birlikte uyum konusu entegrasyon kavramıyla ilgilidir.

Bireyler göç etme süreci içerisinde yeni bir ülkeye gidip orada yaşamak istediklerinde hem kendileri için hem de göç edilen toplumda yaşayan bireyler için çeşitli zorluklar ortaya çıkmaktadır. Davranış örüntüleri değiş-tokuş edilir, yeni fikirler oluşturulur, kültür zenginleştirilir ve yaygınlaştırılır (Doğan vd., 2009: 202).

Göç alan ülke hükümetleri bu toplulukların içinde bulundukları topluma entegrasyonu için çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bir toplumda varolan değişik etnik ve sosyal grupların o ülkede mevcut tüm olanaklara eşit erişimi temelinde toplumla bütünleşmesi anlamına gelen entegrasyon hükümetlerin siyasi eğilimlerine göre asimilasyondan çokkültürlülüğe uzanan geniş bir yelpazede tanımlanmaktadır. (Toksöz, 2006 :244).

Entegrasyon çalışmalarında Hartmut Esser'in ifadeleri oldukça önem arz etmektedir. Hartmut Esser, sistematik bir bütün halindeki parçaların bütünlüğü olarak entegrasyonu tanımlamaktadır. Esser'e göre, entegrasyon sosyal sistemler, toplumlar, aileler veya sosyal gruplar gibi tüm sistem türlerine uygulanabilir. Bu bakış açısına göre parçalar, bir bütün olarak, bütünün ayrılmaz bir parçası olmalıdır. Bunun tersi bir sistemin bölünmesi veya bozulması ve sınırlarının çevreye yayılması anlamına gelir. Bir sistemin entegrasyonu, birimler ile ilgili çevre arasındaki belirli ilişkilerin varlığı ile tanımlanır ve bu ilişkilerin yapısına bağlı olarak, bir sistem "daha çok" veya "daha az" da entegre olabilir (Esser, 2000a, s. 261-262).

Kültürel farklıların getirdiği çeşitlilik ve göçmenlerin yol açtığı toplumsal değişimlerin kabul edilmesi gerekir. Göçmenler egemen kültür ve dile ayak uydurmaya zorlanmamalı, tercih etmeleri halinde anadillerini ve mevcut kültürlerini aynı şekilde koruyabilmelidirler. Göçmenlerin neden olduğu kültürel çeşitlilik egemen, baskın kültüre yönelik bir tehdit olarak algılanmamalı, bir zenginlik olarak görülmelidir (Castles ve Miller, 2008, s. 409-410).

Entegrasyon süreci başarı ile gerçekleşmediğinde entegrasyonun amacından uzaklaşarak dayatmaya dönüşme durumunun da göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

Entegrasyon sorunlarının boyutları oldukça farklı olabilmektedir. Böylesi bir durumda bu sorunların daha fazla büyümesini önleyebilmek adına özel ve geniş önlemlerin alınması gerekmektedir.

1.5. Göç ve Kültürlerarası İletişim

Kültürlerarası iletişim kavramına bakmadan önce kültür kavramını incelemek doğru olacaktır.

Hayatımızın neredeyse her alanında “kültür” kavramı kullanılır. Bu nedenle “Kültür” kelimesi oldukça geniş bir kapsama sahiptir. İnsanların yaşam içerisinde bireylere yapmış olduğu davranışlar neticesinde “kültürlü bir insan” veya “ne kadar kültürsüz bir insan” dedikleriyle karşılaşabiliriz. Yine sosyal hayat içerisinde kültür gezileri, kültürel programlar, kültür turları gibi etkinlikler düzenlenir. Bu şekilde hayatın her alanında yer alan “Kültür” kavramının anlamı da aynı şekilde oldukça genişir.

Kültür kelimesinin kökenine bakıldığında “cultura” kelimesinden geldiği görülmektedir. Latince’de colere sürmek, ekip biçmek, cultura ise Türkçe’deki ekin sözcüğünün karşılığı olarak kullanılmıştır.

Türk Dil Kurumu’nun tanımına göre kültür; tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde olan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünüdür.

UNESCO tarafından düzenlenen Dünya Kültür Politikaları Konferansı Sonuç Bildirgesi’nde de kültür kavramının tanımı yapılmıştır. Yapılan tanıma göre kültür kavramına “en geniş anlamıyla kültür, bir toplumu ya da toplumsal bir grubu tanımlayan belirgin maddi, manevi, zihinsel ve duygusal özelliklerin bileşiminden oluşan bir bütün ve sadece bilim ve edebiyatı değil, aynı zamanda yaşam biçimlerini, insanın temel

haklarını, değer yargılarını, geleneklerini ve inançlarını da kapsayan bir olgudur” denilmiştir.

İnsanların geniş gruplar halinde yaşamaları sonucu kültür kavramı oluşmaktadır. Toplumu oluşturan bireylerin sorunlarını ve problemlerini çözmek amaçlı oluşturulan ve yazılı olmayan kurallar bütününe kültür denilmektedir. Bir diğer ifadeyle de kültür, bilimsel, geleneksel ve dinsel inançlarla örgüt, iş ve benzeri durumlarda toplumsal birtakım özellikleri gösteren durumları kapsamaktadır.

Kültür kavramının tanımının ardından Kültürlerarası iletişim kavramına bakıla bilinir. Kültürlerarası iletişim kavramı da çok eskilere dayanmaktadır. Çok eski yıllarda iki farklı kabile kültüründen oluşan kişilerin ilk karşılaşmaları ve birbirleriyle iletişim kurmaya çalışmaları kültürlerarası iletişimi oluşturmaktadır.

İster ulusal azınlıklardan müteşekkil olsun, isterse göçmenlerden ya da her ikisinin karışımından meydana gelsin çok kültürlü bir toplumda, kültürlerarası karşılaşmalar kaçınılmaz olacaktır. Kimliğin inşası sürecinde yapılan teorik açıklamalar dikkate alındığında, farklı kültürleri temsil eden bireylerin karşılaşması esnasında ortaya çıkan iletişim ve etkileşim süreçlerinin doğal olarak bir kimlik inşasına ve farklılıkların ortaya çıkmasına, yani belirginleşerek anlaşılmasına neden olacaktır. Bu sebeple özellikle de göçmeler açısından “yerli”lerle tecrübe edilen her bir karşılaşma; kimliğin, hangi yöne kayarsa kaysın, yeniden üretilmesinde ve inşa edilmesinde önemli bir faktördür. Her karşılaşma bir taraftan kimliğin, karşılaştırmalı doğasına katkı sağlarken, diğer taraftan kültürel farklılığın tanınmasına da hizmet etmektedir. Özellikle göçmenlere yönelik oluşan önyargı ve stereotiplerin bu karşılaşmalar esnasında kurulduğu ve zamanla kurumsallaştığı düşünülürse kültürlerarası iletişim süreçlerinin önemi anlaşılacaktır (Göker; 2015: 161).

İlk bakışta kültürlerarası karşılaşmalar ve iletişim, içerisinde belli bir toplumsal teması barındırdığı için olumlu bir süreç olarak değerlendirilebilir. Ancak iletişim, özellikle de farklı kültürlerden gelen insanların iletişimsel teması, her zaman pozitif sonuçlar doğurmaz; çünkü iletişimin içeriği olumlu olduğu kadar olumsuz da olabilir; iletişim zamanla çatışma eksenine kayabilir. Bu bakımdan kültürlerarası iletişimin; kültür, kültürel farklılık, iletişim, diyalog ve çatışma perspektifinden değerlendirilmesi gerekmektedir. Ancak, iletişimin içeriği ne olursa olsun, kültürlerarası iletişim, bireysel ve kolektif kimliğin diyalojik bir inşa süreci olarak kabul edilmelidir. Kültürlerarası iletişim, hem bireysel hem de kolektif karşılaşmaları kapsadığı için aynı zamanda

göçmenlerin nasıl bütünleşecekleri sorusunun da cevabını içerisinde barındırmaktadır. Bu bakımdan asimilasyon, entegrasyon, ayrışma veya marjinalleşme süreçlerinin kökeninde kültürlerarası karşılaşmaları görmek mümkündür (Göker; 2015: 161).

Kültürlerarası iletişim olgusunun kavramsallaştırmasını anlamak ve tamamlayabilmek amacıyla bu olgunun üç boyutundan söz edilebilir. Bu üç boyutu şu şekilde incelenebilir; İletişime giren tarafların kültürel grup üyeliğinin düzeyi Kültürlerarası iletişimin gerçekleştiği toplumsal bağlam, Kültürlerarası iletişim sürecinde iletilerin iletiliği kanal.

Toplumlar kültürel değerler, gelenekler, kişilerden beklenen davranışlar, toplum tarafından rahatsız edici olarak görülen hareketler, konuşma tarzı, eğitim sistemi, yaşam standartları ve daha birçok konuda farklılık göstermektedirler. Bireylerin yaşadığı toplumun kültürel özellikleri, değer yargıları, davranışlar, normlar ve olayları değerlendirme biçimleri üzerinde etkili olmaktadır. Bu bağlamda değişik kültürlerden olan insanların farklı inançlara, değerlere ve davranışlara sahip olmaları doğaldır. Kültür etkisi güçlü bir kavramdır ve insan davranışları, mimikler, konuşma şekilleri üzerinde çok büyük etkisi vardır. Farklı kültürden olan bireyler bu farklılıkları anlayıp yorumlamakta zorlanmakta, hatta bunun bir sonucu olarak yanlış anlaşılmalara oluşabilmektedir. Kültürel farklılıklardan kaynaklanan değişik fikir, düşünce ve davranışlardaki farklılıklar bireyler arasında anlaşmazlık, iletişim ve adaptasyon sorunlarına neden olabilmektedir. Fakat bu olumsuzlukların yanı sıra yaratıcılık yeteneğini de geliştirebilmekte, bireyleri bu konuda teşvik edebilmektedir. Kültürel farklılık eğer bilinçli bir şekilde yönetilirse, gruplara ve organizasyonlara pozitif yönde katkıları olabilmektedir. Kültürel farklılıklardan olumlu anlamda faydalanmak çaba gerektiren bir süreçtir ve stratejik bir yönetimi gerektirmektedir (Yeşil, 2009: 115-118).

Genel itibariyle bireyler bir noktadan başka bir noktaya gittiklerinde kültürlerini yaşam şekillerini de beraberinde götürebilmektedir. Bir birey kendi yaşadığı ülkeden, başka bir ülkeye gittiğinde beraberinde kendi kültürünü de götürür. Gittiği ülkedeki bireylerin kültürlerinden de etkilenir. Yani karşılıklı bir etkileşim süreci oluşur. Burada gerçekleşen bu etkileşimi Kültürlerarası iletişim olarak tanımlamak mümkündür. Kültürlerarası iletişim birçok alanı kapsamaktadır. Bir müzik, yada bir yemek dahi kültürlerarası iletişimde etkili olabilmektedir. Özellikle büyük göç olaylarında kişilerin bir bölgeden diğer bir bölgeye toplu göçleri; beraberinde birçok şeyi götürmüştür. Dini inançların aktarılmasından; müzik kültürünün iletilmesine kadar birçok farklılık

iletişime dahil olmuştur. Bu tür g olaylarında gelenekler de beraberinde g ettirilmektedir.

Burada tek taraflı bir durum söz konusu değildir. Her iki taraf arasında bir geçiş bir iletişimi görmek mümkündür. Bu iletişim her zaman düzgün bir şekilde mümkün olmamaktadır. Bazen olumsuz sonuçlarda ortaya çıkartabilmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TÜRKİYE’DE SURİYELİ MÜLTECİLER

2.1. Suriye’de İç Savaşın Başlangıcı

Milyonlarca insanın Suriye’den göç etmesine neden olan ülkedeki iç karışıklığa en büyük etken Ortadoğu’daki Arap Baharı olmuştur. Kibaroglu’na göre (2011: 26) Ortadoğu’yu içine alan geniş bir coğrafyada, iktidarları boyunca dünyanın birçok demokratik ülkesinde uzun süre görevde kalan yöneticileri birkaç ay süren mücadele sonunda deviren halk hareketine kısaca Arap Baharı denilmektedir.

Bölge toplumlarında yaşanan değişim hareketlerinin çiçeklerin ağaçlardan açarak güzel bir havanın eseceğini anımsatmasından hareketle Batılı oryantalistler tarafından Arap ülkelerinde yaşanan olayları nitellemek için “Arap Baharı” tanımı kullanılmıştır. (Çetiner, 2011).

Arap Baharı; Oman, Yemen, Lübnan, Sudan, Ürdün, Moritanya, Libya, Suudi Arabistan, Mısır, Suriye, Cezayir, Irak, Bahreyn, Kuveyt gibi ülkelerde devam etmiş ve gösterilere sahne olmuştur (Usul, 2011: 3).

Tüm dünyanın yakından takip ettiği ve sonuçları itibariyle de tüm dünyayı ilgilendiren Arap Baharı, Tunus’ta başlamış ve kısa süre içerisinde diğer Arap ülkelerini de etkisi altına almıştır. Suriye’de ise Arap Baharı 2011 yılının başlarında etkili olmaya başlamıştır. Suriyeliler alınan kararlar ve yanlış uygulandığı düşünülen politikalar nedeniyle sokaklara çıkmıştır. İsyan eden halkın hepsinin kendine has çeşitli beklentileri olmuştur. Esed yönetimine karşı duyulan kin, nefret ve öfke Suriye’deki insanların Esed’a karşı ortak hareket etmenin tek faktörleri arasında yer almıştır. Yönetime karşı çıkan muhaliflerin tek hedefleri ülkedeki Esed rejiminin sona ermesidir.

Başlıca Arap Baharı’nın yaşanmasında ülkelerdeki baskıcı ve otoriter rejimler, insan hakları ihlalleri, yönetimlerdeki bozulmalar, ekonomik gerileme, artan işsizlik, yoksulluk, gıda fiyatlarında yaşanan yükselmeler, gelir dağılımındaki dengesizlik, aynı zamanda bölge ülkelerinin özellikle gençlerin eğitim seviyelerinin artması ve genç nüfusun yönetim politikalarından memnun olmamaları gibi birçok neden bulunmaktadır (Sağsen, 2011: 59).

Bireyler tarafından istenilen bu taleplerin yıllarca yönetimde yer alan kişiler tarafından yerine getirilmemesi, insanların isteklerinin ve taleplerinin dikkate alınmaması ve yönetimin giderek demokrasiden uzaklaşması sonucu Arap Baharı ortaya çıkmıştır.

Ayaklanmaların bir diğer etkenleri arasında; ekonominin kötüye gitmesi, rüşvet, yolsuzluk olayları, liyakatsiz atamalar ve fakir insanlarla zengin insanlar arasındaki yüksek uçurum olmuştur.

Arap Baharının başlangıcı 17 Aralık 2010 tarihinde olmuştur. Tunus'ta yaşayan ve işportacılık yaparak geçinen Muhammed Bouazizi Sidi'in işporta tezgâhına el konulması olayların fitilini ateşlemiştir. Muhammed Bouazizi Sidi kötü muamele yapılması sonucu kendisini yakmış ve bu durumla başlayan tepki, halkın sokağa çıkmasıyla giderek büyümüştür (Usul, 2011: 2). Bu protesto "Arap Baharının" başlangıcı olan "Yasemin Devrimine" kadar da etkisini sürdürmüştür.

Yaşanan bu olayın ardından Tunuslu insanlar sokaklara dökülmüş ve oluşan büyük tepkiler neticesinde 23 yıldır iktidarda olan Zeynel Abidin Bin Ali rejimi yıkılmıştır. Rejimin yıkılmasıyla birlikte Zeynel Abidin Bin Ali ülkeden kaçmıştır.

Tunus'ta baş gösteren halk ayaklanması kısa süre içerisinde Demir Yumruk ile yönetilen Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki birçok halka ilham kaynağı olmuştur.

Bu süreçte Arap ülkelerinde yaşanan halk hareketi ve protestoların etkisi, Mısır, Suriye, Tunus, Cezayir, Libya, Bahreyn, Ürdün ve Yemen'de büyük olmuştur. Diğer Arap ülkeleri; Suudi Arabistan, Umman, Fas, Irak, Lübnan ve Moritanya'ta etki daha zayıf olmuştur (Paksoy vd., 2012: 1).

Tunus'ta başlayan protestolar ve halk ayaklanması neticesinde ilk olarak Tunus ardından da Mısır ve Yemen'de diktatör rejimlerin yıkılması ile tamamlanmıştır. Diğer Arap ülkelerinde ise oluşan ayaklanmalar sonucunda yönetimler iktidarlarını korumak için halka yeni projeler ve reform sözleri vermişlerdir. Bu durum Suriye'de ise daha farklı ve daha kötü sonuçlara neden olmuştur. İnsanlara vad edilen sözlerin yerine getirilmesinde somut adım atmayan Suriye'de Arap Baharı iç savaşa dönüşmüştür.

"Arap Baharı" olarak adlandırılan bu ayaklanma sürecinin Suriye'deki başlama şekli diğer ülkelerden farklı olmamıştır. Süreç içerisinde Suriye'deki Dera kentinde bazı gençler duvarlara rejim karşıtı yazılar yazmıştır. Yazı yazan gençler Suriye rejimi tarafından tutuklanmıştır. Gençleri teslim almak için yetkililere giden ailelere gençler verilmemiş ve ailelerle polisler arasında tartışmaların yaşanmasına neden olmuştur. Yaşanan bu olaylarda polislerin gençlerin ailelerine yönelik sergilemiş oldukları tutumlar

ve gençleri ailelerine teslim etmemeleri Dera kentinde protesto edilmeye başlamıştır. Ve bu protestolar kısa süre içerisinde Suriye'nin tamamına yayılmıştır.

Dera kentinde başlamış olan protesto gösterileri Esed rejimine muhalif olan gruplar tarafından kısa süre içerisinde benimsenmesi ve ardından da Arap Baharı olaylarının etkisiyle beraber muhalif halklar tarafından başlayan bu ayaklanma Suriye'deki kentlerin birçoğuna yayılmıştır.

Süreç içerisinde 15 Mart tarihi “öfke günü” olarak ilan edilmiştir. Muhalifler bu öfke gününde ülkenin birçok kentinde büyük çaplı gösteriler hazırlamışlardır. 18 Mart tarihinde ise Cuma namazı sonrasında Suriye'nin en önemli şehirleri olan; Şam, Halep, Lazkiye, Hama, Humus ve Banyas gibi şehirlerde Suriye'nin son 30 yıl içindeki en büyük protesto gösterileri gerçekleşmiştir. Suriye tarihinin en büyük protesto girişimine polisin müdahalesi oldukça sert olmuştur. Öyle ki göstericilerden bazıları polisler tarafından gösteriler esnasında öldürülmüştür. Bu daha büyük bir sürecin başlangıcı olmuştur. Protesto gösterilerinde öldürülenlerin cenaze merasimlerinde başlayan çatışmalarla beraber Suriye'de de Arap Baharı etkisini büyük bir şekilde göstermeye başlamıştır.

Günlerce süren protesto olaylarının ikinci haftasında, 29 Mart tarihinde muhaliflerin lehine olan bir karar açıklanmıştır. Bu tarihte Suriye hükümeti istifa ettiğini duyurmuştur. Olayların yatışması için Beşar Esad, halk tarafından istenilen gerekli reformları gerçekleştireceğinin sözünü vermiştir. Bu sözle birlikte yaklaşık 20 yıldır Suriye'de devam eden olağanüstü hali de kaldıracağının taahhüdünde bulunmuştur.

Buna rağmen muhaliflere karşı operasyonlar devam etmiş ve 2011 yılının Mart ve Nisan aylarında yüzlerce kişinin ölmesi Esad'ın vaatlerinin muhalifler gruplar tarafından dikkate alınmamasına neden olmuştur.

Esad'ın bu açıklamalarına rağmen Nisan ayı itibariyle Suriye yönetimi haklarını isteyen muhaliflere karşı sert önlemler almaya başlamıştır. Gösterilerin ilk başladığı yer olan Dera kentinde protesto hareketlerinin devam etmesi nedeniyle Mahir Esad yönetimindeki askeri birlikler kenti kuşatma altına almıştır. Kılınan Cuma namazının ardından gerçekleşen gösteriler nedeniyle askerler şehre giriş yapmışlardır. Protestoların artan şiddet olaylarıyla beraber giderek büyümesi ve yayılması nedeniyle Esad yönetimi muhaliflere karşı tavrını o derecede sertleştirmiştir. Mayıs ayı ile birlikte protestoların etki alanı da giderek genişlemeye başlamıştır. Daha çok Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı Kamışlı ve bununla beraber Suriye yönetimi ile sıkıntı yaşayan Hama kenti de geniş kapsamlı gösterilere ev sahipliği yapmıştır. Mayıs ayı içerisinde Esad yönetimi ve

muhallifler arasında bir görüşme yapılmış ancak bir ilerleme olmamış genel itibariyle karşılıklı fikirler dinlenmiştir.

Esad yönetimi muhaliflere karşı ilk kez Dera kentinde silah kullanmaya başlamış bu silah kullanımı direnişin başlamasını beraberinde getirmiştir. Silahlı müdahale olayının en sertisi ise Humus kentinde yaşanmıştır. Humus'taki gösterilerde Esad yönetimi muhaliflere karşı; keskin nişancılar, hatta tank gibi ağır silahlar kullanmaya başlamıştır. Esad yönetiminin bu kararı silahlı çatışmalara zemin olmuştur. Silahlı çatışmaların yaşanması ve Esad yönetiminin her geçen gün göstericilere müdahalesini sertleştirmesi nedeniyle muhalifler de 6 Haziran tarihinde karşı atak yaparak yaptıkları saldırılarda 120 askeri öldürmüşlerdir. Muhaliflerin bu tutumu olayların giderek büyümesine ve daha da şiddetlenmesine neden olmuştur.

Suriye'nin birçok kentinde yapılan gösteriler kanlı bir şekilde bastırılmaya başlanmıştır. Esad yönetiminin bu tutumu tüm dünyanın tepkisini çekmiş, Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulu Suriye'yi insan haklarını ihlal ettiği ve sivil halka karşı güç kullandığı gerekçesiyle kınamıştır. Dünyanın bu tepkilerine aldırmayan Esad yönetimi operasyonlarını sürdürmüştür. 7 Ağustos tarihinde önce Hama kentine ardından ise Deir Ez Zor kentine tanklarla girmiş ve birçok sivilin yaşamını kaybetmesine neden olmuştur.

Bu operasyonlar devam ederken yine muhaliflerin lehine görünen bir durum yaşanmış ve Suriye Dışişleri Bakanı Velid Muallim, 2011 yılı sonunda adil ve demokratik seçimlerin yapılacağına dair bir açıklamalarda bulunmuştur.

Bir yandan demokrasinin daha iyi olacağı yönünde açıklamalar yapılırken diğer taraftan da Esad yönetimi operasyon alanını genişletmiş Hama ve İdlib kentlerinden çekilen askerleri Sarakıp ve Kusayr bölgesine yönlendirmiştir. Hama kentindeki askeri operasyonun ardından yönetim tarafından gazetecilerin Hama'ya girmelerine izin verilmiş kentin durumu dünyaya canlı yayınlarla gösterilmiştir. Bu yayınlarda Esad yönetiminin kentteki sıkı güvenlik önlemleri görülmüştür.

Suriye'de yaşanan krizin büyümesiyle birlikte muhalefet cephesinde bütünlük arayışları hız kazanmıştır. Türkiye'de 2011 yılının Haziran ayında "Suriye'de Değişim Konferansı" isimli bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Düzenlenen konferansın ardından muhalif gruplar bir araya getirilmiş ve 31 kişiden oluşan bir komite oluşturulmuştur. 19 Haziran tarihinde Jamil Saib, Suriye'deki tüm siyasi çevrelerin temsilen ve Suriye devrimini teminen muhaliflerin "Ulusal Konsey" kurduğunu kamuoyuna açıklamıştır. 29 Temmuz tarihinde ise Riyad Al Assad; 2019 itibariyle halen etkisini sürdüren Özgür

Suriye Ordusu'nun kurduğunu duyurmuştur. Muhalif yapıların birleşerek tek ses olmaları noktasında 11 Eylül tarihinde Türkiye'de çeşitli toplantılar yapılmış ve toplantıların sonucu itibariyle 2 Ekim tarihinde Suriye Ulusal Konseyinin kuruluşu resmi olarak açıklanmıştır.

Gençlerin rejim karşıtı duvar yazılarıyla başlayan ve halka karşı ağır silahların kullanılmasıyla giderek büyüyen protestolar zaman içerisinde çatışmalara dönüşmüş ve Suriye'nin genelini kapsamıştır. Bu eylemler esnasında hem Suriye rejiminin hem de muhaliflerin çok ciddi kayıpları olmuştur. Suriye'deki bu olaylar başlangıcından daha farklı bir noktaya gitmiş süreç içerisinde ülkedeki Nusayri ve Sünni ayrışmalarının oluşmasına neden olmuştur. Olayların büyüüp Esad yönetimini devirme eylemine dönüşmesiyle beraber gerçekleşen protesto ve eylemler "iç savaş" olarak anılmaya başlamıştır.

2.2. Suriye'deki Çatışmalar ve Bu Çatışmaların İnsani Boyutu

2011 yılında Türkiye'nin Güney Doğu Anadolu bölgesinden sınırı olan Suriye'de yaşanmaya başlayan iç savaş Suriyeli halkların zorunlu olarak göç etmelerine neden olmuştur. Suriye nüfusunun neredeyse yarısına yakını yaşadığı köyleri, kentleri terk etmek zorunda kalırken bugün milyonlarca Suriyeli ülkelerinden uzak yaşamak zorunda kalmıştır.

İç savaş öncesinde yaklaşık 22 milyon nüfusa sahip olan Suriye'de, güncel veriler ışığında başta Türkiye olmak üzere Lübnan, Ürdün, Irak ve Mısır'da toplam 4.8 milyon Suriyeli mülteci yaşamaktadır. Bu göçün yanı sıra Suriye içerisinde yerinden edilmiş ve acil insani yardıma ihtiyaç duyan halkın sayısı da Birleşmiş Milletlerin açıklamış olduğu verilerine göre 8 milyona ulaşmıştır.

Yaşanan iç savaşın göç olayından daha ağır boyutu ise hayatını kaybedenlerin insanlardır. Suriye'deki muhalifler tarafından organize edilen Suriye Devrim Şehitleri Veritabanı (SRMD - The Syrian Revolution Martyr Database) adlı internet sitesine göre; 30 Kasım 2015 tarihi itibariyle 16.225'i kadın, 12.446'sı çocuk ve 109.865 sivil olmak üzere toplamda 142.771 kişi hayatını kaybetmiştir. Muhalifler tarafından açıklanan bu sayıların arasında hükümete bağlı güçlerin kayıpları yer almamaktadır. Hükümetin kayıpları da eklendiği takdirde bu sayısı 220 binin üzerine çıkmaktadır (Pirinççi, 2015:3).

Türkiye'ye yönelik göç akışını tetikleyen en önemli durumlardan biri Halep ve İdlib'te yaşanan silahlı çatışmalar olmuştur.

Suriye muhalefетinin savaş öncesindeki en büyük sorunlarından biri olan hukuki olmayan gözaltına almalar, sistematik işkence ve yıldışma politikaları birçok yerel ve uluslararası insan hakları organizasyonunun da tespitleri ile devam etmektedir.

Suriye Yerel Koordinasyon Komiteleri tarafından 16 Nisan 2013 tarihinde yapılan açıklamada, savaşın başlamasından bu yana toplamda 2029 kişinin Esad yönetimi tarafından gözaltında işkence sonucu öldürüldüğü duyurulmuştur (Gençtürk, 2014:53). Gözaltında yaşanan bu ölümlerin sorumlusu olan yetkililere Esad yönetimi tarafından bir yaptırım uygulanmamaktadır. 1968 yılında kurulan askeri mahkemeler, savaş durumunda askeri yetkililerle birlikte sivilleri de yargılama yetkisine sahiptir ve kararları bir üst mahkeme tarafından temyiz edilememektedir. Hafız Esad döneminden beri “devletin güvenliğine tehdit” gerekçesiyle açılan davalarda sivilleri yargılayan bu mahkemeler, Suriye Ceza Kanunu’nda belirtilen ilkelerden ve prosedürden bağımsız hareket etmektedir. Örneğin, duruşmalar halka açık yapılmamakta, avukat tutma hakkı, adli tıp tarafından muayene edilme hakkı, gözaltında bulunan kişinin avukatı ya da yakınlarıyla iletişime geçebilmesi hakkı, gözaltına alındıktan sonraki 24 saat içinde sorgunun başlatılması zorunluluğu gibi haklar uygulanmamaktadır (Gençtürk, 2014:5960).

Suriye’nin demografik ve hukuki alanlarda yaşadığı bu önemli sorunlar ekonomik alanda da etkisini göstermektedir. Suriye’deki olaylar öncesinde; tarım, turizm ve en önemlisi de petrol sektörlerinin ön plana çıktığı bir ekonomi hakimdi. Ancak yaşanan bu olaylarla birlikte Suriye tüm bu sahip olduğu kaynakları kaybetmiştir.

Yaşanan tüm bu olaylar halkın Suriye içerisinde yada dışında sığınmacı konumuna düşmesi ekonomik değerlerin ciddi anlamda kaybına neden olmuştur. Suriye Lirası değer kaybetmiş, enflasyon yükselmiş işsizlik oranları artmıştır. İç savaş öncesinde 17 milyar dolar seviyelerinde olan Suriye Merkez Bankası rezervi, savaş harcamaları ve ekonomik yapının bozulması nedeniyle 3 milyar dolar seviyesine dşmştir.

Suriye ekonomisinin en önemli katkılarından birisi turizm sektryd. 9 milyar dolar seviyesinde ülkeye katkısı olan turizm sektörü tam anlamıyla bitme noktasına gelmiştir. Sadece turizm gelirleri değil, ülke içerisindeki büyük turizm alanlarının zarar görmesi tarihi yapılarda geriye dönüş olmayacak şekilde tahribat savaş bitse dahi en azından turizm alanında eski günlerine geri dnemeyeceğinin en büyük göstergesidir.

Suriye’de tarım sektörü de savaştan önemli oranda olumsuz etkilenmiştir. Yaşanan olaylar öncesinde kırsal kesimde çalışanların yüzde 50’si tarımla uğraşmakta, bu sektörde çalışanlar da iş gücü kapasitesinin ortalama olarak %20’sini oluşturmaktaydı

(Bakeer, 2013:22). Özellikle Suriye'nin Halep, İdlip, Hama ve Humus gibi sulama kanalları ile beslenen ve tarımsal üretimin önemli bir kısmının yapıldığı, insan yoğunluğu yüksek olan şehirler rejim ve muhalefet başta olmak üzere birçok grubun baskısı altında boşalmak zorunda bırakılmıştır.

Belki de en önemli olumsuz etken petrol sektöründe yaşanmıştır. 2011 yılı öncesinde devlet gelirlerinin en az üçte birini, kamu bütçesinin yaklaşık dörtte birini ve Suriye'nin toplam ihracatının yaklaşık %40'ını petrol sektörü oluşturmaktaydı. Suriye'nin petrol ihracatı 2010 yılında yaklaşık 5 milyar dolara ulaşmış ve aynı yıl Avrupa Birliği ülkeleri de yaklaşık 4 milyar dolarlık petrol ithalatını Suriye'den yapmıştı (Bakeer, 2013:23). Petrol ihracının bitmesindeki en büyük etken petrol alanlarının yer aldığı ülkenin doğusunun, savaşın ilk yıllarında el-Nusra sonrasında ise DEAŞ terör örgütlerinin eline geçmesi olmuştur. Bu petrol sahaları çatışmalardan etkilenmiş ve yine geri dönüşü zor olacak tahribatlara uğratılmıştır.

Suriye'deki bu iç savaşın bir diğer önemli etkisi ise temel hizmetler alanında olmuştur. Barınma, eğitim ve sağlık başta olmak üzere temel hizmetler altyapısı ciddi oranda tahrip edilmiştir. 2012 yılında gerçekleştirilen bir araştırma temel hizmetlerde yaşanan acı tabloyu ortaya çıkarmaktadır. Bu araştırmaya göre, 2012 yılının Eylül ayı itibarıyla Suriye'de yıkılan toplam bina sayısı 3 milyona yaklaşmıştır. Bunların %15'i tamamen, %85'i ise neredeyse tamamen ya da kısmen yıkılarak kullanılamaz hale gelmiştir. Bu yerleşim birimlerinin yeniden imarı için toplamda 35 milyar dolar gerektiği tahmin edilmektedir (Bakeer, 2013:8). Bu rakamlar savaşın başlamasının ardından geçen ilk yıl elde edilmiştir. Yıllar içerisinde yaşanan tahribatın boyutu bunun çok daha fazla üzerinde olduğunun tahmini zor değildir.

International Medical Crops'un belirttiği rakamlara göre ülkedeki hastanelerin yaklaşık %35'i ciddi bir yıkıma maruz kalmıştır. Sağlık merkezlerinin yaklaşık %10'u zarar görmüş, ülkedeki toplam ambulans araçlarının yaklaşık %40'ı hasara uğramıştır. Eczanelerdeki ilaç eksikliği ise %40'ın üzerine çıkmıştır. Suriye'deki devlet okullarının da yaklaşık %10'u hasar görmüştür. Bununla birlikte 2012 yılı Kasım ayı rakamlarına göre, ülke içindeki sığınmacılar, Suriye'nin çeşitli bölgelerinde rejimin askeri operasyonlarına karşı sığındıkları 1956 okulu mesken olarak kullanmaya başlamıştır (Bakeer, 2013:9).

Suriye'deki savaşın oluşturduğu en büyük olumsuz etki ise çocuklar ve kadınlar üzerinde olmuştur. İç savaşın başlamasından buyana 6.000 kadının tecavüze uğradığı

tahmin edilmektedir. DEAŞ'ın hakimiyetinde olan bölgelerde ise kadınların ve çocuk yaşındaki kızların pazar alanlarında satıldığı ve zorla evlendirildiğine dair birçok haber basında yer almıştır. Kadınlarda çatışma olan bölgelerde şiddet, taciz ve/veya cinsel şiddete maruz kalma durumu %30'un üzerinde olduğu raporlarda yer almaktadır.

2014 yılı itibariyle Suriye'den gerçekleşen zorunlu göçlerin sayısında artış olmuştur. Buna etken olarak ılımlı muhaliflerin sahadaki gücünün azalması ve beraberinde küresel cihatçı selefi yapıların savaşın önemli bir tarafı haline geliş olmalarıdır. Suriye'de yaşayan insanlar savaşın kısa sürede biteceğine dair inançlarını her geçen süreçte yitirdikleri için Türkiye başta olmak üzere bölge ülkeleri üzerinden Avrupa'ya sığınmaya çalışmaktadır. Bu zorunlu göç esnasında birçok kayıp yaşanmaktadır. Sağlıksız koşullarda ve donanımsız araçlarla Ege Denizi'ni aşmaya çalışan bu insanlardan en az 100.000 sığınmacının boğulduğu tahmin edilmektedir. Avrupa Birliği ile Türkiye arasında imzalanan Geri-Kabul Anlaşması ile bu akış durdurulmaya çalışılsa da sorun tam anlamıyla çözülememiştir.

Suriye'nin toplumsal, ekonomik ve altyapı hizmetleri açısından çözülen söz konusu yapısı, Suriyelileri daha iyi hizmet alabilecekleri bölgelere doğru zorunlu olarak sürüklemektedir. İnsanların hayatlarını sürdürme bilmek adına Temel ihtiyaçların karşılanması için yapılan bu göçler, ülke içerisinde veya ülke dışına doğru olabilmektedir. Bu zorunlu göç hareketlerinin en iyi alternatiflerinden birini sunan Türkiye, çok ciddi anlamda Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır.

2.3. Suriye'den Türkiye'ye Göç Süreci

Suriye'de yaşanan bu iç karışıklık nedeniyle Suriyeliler ülkelerinden göç etmek durumunda kalmıştır. Suriyelilerin ilk tercih ettiği ülkeler kendilerine sınırı olan ülkeler olmuştur. Bunların başında da Avrupa'ya kolay geçiş imkanı da olan Türkiye gelmektedir. Türkiye'den Suriye'ye ilk toplu nüfus hareketi Hatay'ın Yayladağı ilçesindeki Cilvegözü Sınır Kapısından 29 Nisan 2011 tarihinde 252 kişilik bir grupla olmuştur (Erdoğan, 2015: 317).

Türkiye, bu tarihten itibaren Suriyelilere yönelik "açık kapı politikası" uygulayacağını ilan ederek 100.000 kişinin kritik eşik olduğunu dile getirmiş, ancak Suriye'den gelen göç dalgası beklentinin ötesinde gerçekleşmiştir. Türkiye, sürenin uzaması ve sayının dramatik şekilde artmasına rağmen Suriyelileri kabul etmeye devam etmektedir (Orhan ve Gündoğar, 2015, 12). Sürekli büyüyen Suriyeli mülteci

popülasyonu Türk toplumunu ekonomik, sosyal ve elbette siyasi bakımdan etkilemektedir (Kirişçi, 2014, 12).

Türkiye'ye göç eden Suriyeliler için ilk etapta çadır ardından da konteynır kentler kurulmuştur. Zaman zaman çeşitli insanlık dramlarının yaşandığı bu göç hareketinde kendilerine güvenli bir bölge bulan Suriyeliler kurulan çadır ve konteynır kentlerde yaşamaya başlamışlardır. Türkiye, Suriyelilere sınırlarını açarak kamplar kurması ve barınma dahil her türlü ihtiyaçlarını giderme faaliyetleri ulusal ve uluslararası camia tarafından takdirle karşılanmıştır (Güçtürk, 2014, 82) Ancak bu durum Türkiye'ye ekonomik, siyasi ve sosyal yükleri de beraberinde getirmiş ama uluslararası camiadan yük paylaşımında yeterli destek görememiştir (Çarmıklı, 2015: 116).

Tüm dünyanın takdirini toplayan AFAD barınma merkezlerinde, market, ısınma, güvenlik, ibadet, altyapı, haberleşme, itfaiye, tercümanlık, psiko-sosyal destek ve bankacılık hizmetleri de verilmekte olup, misafirlerin çamaşırhane, bulaşikhane ve duş ihtiyaçları da karşılanmaktadır. Barınma merkezlerinde insani ihtiyaçların dışında Suriyeli misafirlerin sosyal ihtiyaçlarına yönelik eğitim ve mesleki kurs faaliyetleri de yürütülmektedir. Dinlenme merkezleri, çocuk ve oyun parkları, televizyon odaları ve internet hizmetleriyle Suriyeli misafirlerin boş zamanlarını değerlendirmeleri sağlanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti, Suriyeli sığınmacılara sunduğu yüksek standartlar bakımından; BM başta olmak üzere uluslararası camiada öncü ve model bir ülke konumuna ulaşmıştır (AFAD, 2015). Bu merkezler Hatay'da 5, Gaziantep'te 5, Şanlıurfa'da 5, Kilis'te 2, Mardin'de 3, Kahramanmaraş, Osmaniye, Adıyaman, Adana ve Malatya'da birer olmak üzere toplam 25 adetten oluşmuştur.

Mayıs 2012 sonlarında Suriye'de çatışmaların şiddetlenmesiyle Hatay'a yaralı Suriyeliler de gelmeye başlamıştır. İlk yaralılar Cilvegözü sınır kapısından giriş yapan İdlip yaralıları olurken, 7 Haziran'da Cisir el Şugur'da muhaliflerin saldırıları da yoğunlaşmıştır (Bodur, 2014: 14). Saldırıların yoğunlaşmasıyla birlikte Türkiye'ye göç eden Suriyeli sayısı da artmıştır.

Ekim 2011'de İçişleri Bakanlığı'nın aldığı karar ile Türkiye'de kayıt olan Suriyeli sığınmacılara “geçici koruma statüsü” verilmiştir. Geçici koruma rejimi ile Suriyelilere sınırsız kalış, zorla geri gönderilmemeye karşı koruma ve acil ihtiyaçlara yanıt veren kabul, düzenlemelere erişimi içerecek şekilde koruma ve yardım sağlanmıştır (Orhan ve Gündoğar, 2015, 7). 2014 yılında çıkarılan “Geçici Koruma Yönetmeliği” ne kadar

Türkiye’de bulunan Suriyeliler İçişleri Bakanlığı’nın bu kararına dayalı olarak Türkiye’de yaşamışlardır.

Suriyelilere geçici koruma statüsünün verilmesiyle birlikte göç daha da artmıştır. Türkiye’ye gelen Suriyeliler bir süre sonra konteynır kentlerden ayrılmaya başlayarak Türkiye’nin tüm şehirlerine yerleşmişlerdir. Kısa sürede hızlı bir nüfus artışı anlamına gelen bu göç dalgası, Türkiye’yi ekonomik ve sosyal olarak olumsuz etkilemesi kaçınılmaz olacağı değerlendirilmiştir.

2.4. Türkiye’deki Suriyelilerin Tarihsel Süreçteki Sayıları

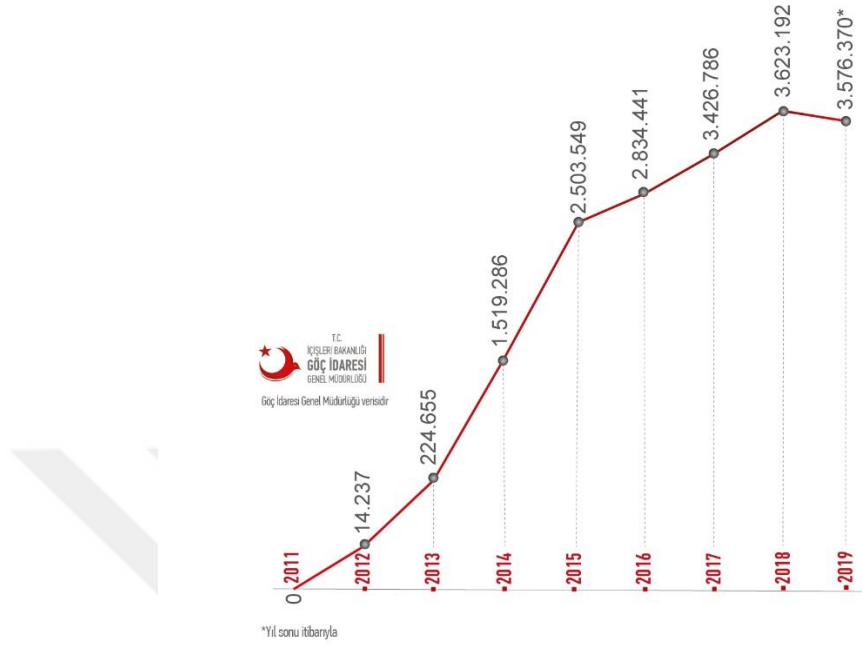
2011 yılında Suriye’den Türkiye’ye başlayan göç devam etmektedir. Göç İdaresi’nin 31 Aralık 2019 tarihli verilerine göre Türkiye; 3.576.370 Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır.

Suriye göçü başta sınır iller olmak üzere daha sonra Türkiye’nin bütün illerine yayılmıştır. Göç idaresinden alınan verilere göre; 2012 yılında Türkiye’de 14 bin 237, 2013 yılında 224 bin 655, 2014 yılında 1 milyon 519 bin 286, 2015 yılında 2 milyon 503 bin 549, 2016 yılında 2 milyon 834 bin 441, 2017 yılında ise 3 milyon 426 bin 786 Suriyeli yaşamaktadır.

Türkiye’de yaşayan Suriyeli sayısı 2018 yılında 3 milyon 623 bin 192’ye 2019 yılı 13 Haziran tarihine kadar olan süreçte ise 3 milyon 613 bin 644’e çıkmıştır. 2019 yıl sonu itibariyle de Suriyeli sayısının 3 milyon 576 bin 370’e düştüğü görülmektedir.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nden alınan “Yıllara Göre Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler” verilerine göre 2012 yılında 14 bin 237 Suriyeli Türkiye’de yaşarken, 2013 yılında 224 bin 655 kişi, 2014 yılında bir milyon 519 bin 286 kişi, 2015 yılında 2 milyon 503 bin 549 kişi, 2016 yılında 2 milyon 834 bin 441 kişi, 2017 yılında 3 milyon 426 bin 786 kişi, 2018 yılında 3 milyon 623 bin 192 kişinin yaşadığı görülmektedir. 2018 yılından sonra Türkiye’deki Suriyeli sayısında süreç içerisinde ilk defa azalma yaşanmıştır. Yukarıda da ifade edildiği gibi 2019 yılı rakamlarına göre Suriyeli sayısı 3 milyon 576 bin 370’ düşmüştür.

YILLARA GÖRE GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDAKİ SURİYELİLER

Şekil 1: Yıllara göre geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin sayısı

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nden alınan verilere göre 3 milyon 576 bin 370 Suriyelinin 63 bin 443'ü geçici barınma merkezinde kalmaktadır. Geçici barınma merkezleri dışında kalan Suriyelilerin sayısı ise 3 milyon 512 bin 927'dir.

GEÇİCİ BARINMA MERKEZLERİ İÇİNDE VE DIŞINDA KALAN SURİYELİLER

Şekil 2: Geçici barınma merkezleri içinde ve dışında kalan Suriyelilerin sayıları

Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin ilk 10 ile göre dağılımına bakıldığında; Suriyelilerin en çok Türkiye'de en çok İstanbul'da yaşadığı görülmektedir. İstanbul'da 479 bin 420, Gaziantep'te 454 bin 361, Hatay'da 439 bin 983, Şanlıurfa'da

427 bin 696, Adana'da 243 bin 413, Mersin'de 207 bin 834, Bursa'da 176 bin 773, İzmir'de 147 bin 627, Kilis'te 116 bin 252, Konya'da 111 bin 399 Suriyeli yaşamaktadır.

Şekil 3: Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin ilk 10 ile göre dağılımı

Türkiye’de kalan 3 milyon 576 bin 370 Suriyelinin bir milyon 931 bin 289’u erkek, bir milyon 645 bin 81’i kadınlardan oluşmaktadır. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nden alınan verilere göre Türkiye’de kalan Suriyelilerin yaş dağılımına da ulaşılmıştır.

19 farklı yaş grubunda dağılımın yapıldığı verilerde Türkiye’de en çok yaşayan yaş grubunun cinsiyet dağılımı ile birlikte 307 bin 928 kişi ile 19–24 yaş grubunda bulunan erkeklerden oluştuğu görülmektedir.

Türkiye’de; 0-4 yaş grubu arasında 305 bin 587 erkek; 285 bin 668 kadın toplam 591 bin 255 kişi; 5-9 yaş grubu arasında 254 bin 441 erkek; 239 bin 693 kadın toplam 494 bin 134 kişi; 10-14 yaş grubu arasında 191 bin 36 erkek; 176 bin 755 kadın toplam 367 bin 791 kişi; 15-18 yaş grubu arasında 146 bin 839 erkek; 119 bin 728 kadın toplam 266 bin 567 kişi; 19-24 yaş grubu arasında 307 bin 928 erkek; 222 bin 710 kadın toplam 530 bin 638 kişi; 25-29 yaş grubu arasında 194 bin 629 erkek; 140 bin 49 kadın toplam 334 bin 678 kişi; 30-34 yaş grubu arasında 159 bin 703 erkek; 118 bin 365 kadın toplam 278 bin 68 kişi; 35-39 yaş grubu arasında 112 bin 869 erkek; 90 bin 181 kadın toplam 203 bin 50 kişi; 40-44 yaş grubu arasında 74 bin 479 erkek; 66 bin 882 kadın toplam 141 bin 361 kişi; 45-49 yaş grubu arasında 55 bin 394 erkek; 53 bin 370 kadın toplam 108 bin

764 kişi; 50-54 yaş grubu arasında 44 bin 733 erkek; 43 bin 194 kadın toplam 87 bin 927 kişi; 55-59 yaş grubu arasında 31 bin 105 erkek; 31 bin 576 kadın toplam 62 bin 681 kişi; 60-64 yaş grubu arasında 21 bin 732 erkek; 22 bin 378 kadın toplam 44 bin 110 kişi; 65-69 yaş grubu arasında 14 bin 146 erkek; 14 bin 895 kadın toplam 29 bin 41 kişi; 70-74 yaş grubu arasında 7 bin 931 erkek; 8 bin 590 kadın toplam 16 bin 521 kişi; 75-79 yaş grubu arasında 4 bin 356 erkek; 5 bin 477 kadın toplam 9 bin 833 kişi; 80-84 yaş grubu arasında 2 bin 397 kişi erkek; 2 bin 984 kadın toplam 5 bin 381 kişi; 85-89 yaş grubu arasında bin 302 erkek; bin 725 kadın toplam 3 bin 27 kişi; 90 ve üzeri yaş grubunda 682 erkek; 861 kadın toplam bin 543 kişi yaşamaktadır.

GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDA BULUNAN SURİYELİLERİN YAŞ VE CİNSİYET DAĞILIMI

YAŞ	ERKEK	KADIN	TOPLAM
TOPLAM	1.931.289	1.645.081	3.576.370
0-4	305.587	285.668	591.255
5-9	254.441	239.693	494.134
10-14	191.036	176.755	367.791
15-18	146.839	119.728	266.567
19-24	307.928	222.710	530.638
25-29	194.629	140.049	334.678
30-34	159.703	118.365	278.068
35-39	112.869	90.181	203.050
40-44	74.479	66.882	141.361
45-49	55.394	53.370	108.764
50-54	44.733	43.194	87.927
55-59	31.105	31.576	62.681
60-64	21.732	22.378	44.110
65-69	14.146	14.895	29.041
70-74	7.931	8.590	16.521
75-79	4.356	5.477	9.833
80-84	2.397	2.984	5.381
85-89	1.302	1.725	3.027
90+	682	861	1.543

*Yıl sonu itibarıyla

Şekil 4: Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin yaş ve cinsiyet dağılımı

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nden alınan verilere göre Türkiye'nin tüm şehirlerinde Suriyelilerin yaşadığı görülmektedir. Türkiye'de; Suriyelilerin 479 bin 420 kişi ile en çok İstanbul'da, 22 kişi ile de en az Bayburt'ta yaşadığı kayıtlara geçmiştir. Suriyelilerin Türkiye'nin nüfusuna oranı ise yüzde 4,36 olmuştur.

GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDAKİ SURİYELİLERİN İLLERE GÖRE DAĞILIMI

İL SIRA	ÜLKEMİZDE GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDA BULUNAN SURİYELİLERİN DAĞILIMI (31.12.2019 ALFABETİK)								
	İLLER	KAYIT EDİLEN	NÜFUS	İL NÜFUSU İLE KARŞILAŞTIRMA YÜZDESİ	İL SIRA	İLLER	KAYIT EDİLEN	NÜFUS	İL NÜFUSU İLE KARŞILAŞTIRMA YÜZDESİ
	TOPLAM	3.576.370	82.003.882	4,36%		TOPLAM	3.576.370	82.003.882	4,36%
1	ADANA	263.413	2.220.125	10,96%	42	KAHRAMANMARAŞ	93.604	1.144.851	8,18%
2	ADIYAMAN	21.016	624.513	3,37%	43	KARABÜK	995	248.014	0,40%
3	AFYON	9.145	725.568	1,26%	44	KARAMAN	817	251.913	0,32%
4	AĞRI	1.119	539.657	0,21%	45	KARS	169	288.878	0,06%
5	AKSARAY	3.241	412.172	0,79%	46	KASTAMONU	3.242	383.373	0,85%
6	AMASYA	806	337.508	0,24%	47	KAYSERİ	73.714	1.389.680	5,30%
7	ANKARA	96.011	5.503.985	1,74%	48	KIRIKKALE	1.732	286.602	0,60%
8	ANTALYA	1.976	2.426.356	0,08%	49	KIRKLARELİ	1.042	360.860	0,29%
9	ARDAHAN	118	98.907	0,12%	50	KİRŞEHİR	1.438	241.868	0,59%
10	ARTVİN	37	174.010	0,02%	51	KİLİS	116.252	142.541	81,56%
11	AYDIN	7.809	1.097.746	0,71%	52	KOCAELİ	55.585	1.906.391	2,92%
12	BALIKESİR	4.703	1.226.575	0,38%	53	KONYA	111.399	2.205.609	5,05%
13	BARTIN	247	198.999	0,12%	54	KÜTAHYA	1.443	577.941	0,25%
14	BATMAN	15.719	599.103	2,62%	55	MALATYA	28.544	797.036	3,58%
15	BAYBURT	22	82.274	0,03%	56	MANİSA	13.061	1.429.643	0,91%
16	BİLECİK	608	223.448	0,27%	57	MARDİN	88.027	829.195	10,62%
17	BİNGÖL	1.049	281.205	0,37%	58	MERSİN	207.834	1.814.468	11,45%
18	BİTLİS	1.190	349.396	0,34%	59	MUĞLA	11.213	967.487	1,16%
19	BOLU	2.977	311.810	0,95%	60	MUŞ	1.521	407.992	0,37%
20	BURDUR	7.653	269.926	2,84%	61	NEVŞEHİR	9.744	298.339	3,27%
21	BURSA	176.773	2.994.521	5,90%	62	NİĞDE	5.044	364.707	1,38%
22	ÇANAKKALE	5.699	540.662	1,05%	63	ORDU	877	771.932	0,11%
23	ÇANKIRI	597	216.362	0,28%	64	OSMANİYE	49.736	534.415	9,31%
24	ÇORUM	2.824	536.483	0,53%	65	RİZE	1.046	348.608	0,30%
25	DENİZLİ	11.652	1.027.782	1,13%	66	SAKARYA	14.980	1.010.700	1,48%
26	DİYARBAKIR	23.619	1.732.396	1,36%	67	SAMSUN	6.510	1.335.716	0,49%
27	DÜZCE	1.828	387.844	0,47%	68	SİİRT	4.220	331.670	1,27%
28	EDİRNE	1.074	411.528	0,26%	69	SİNOP	170	219.733	0,08%
29	ELAZIĞ	13.164	595.638	2,21%	70	SİVAS	3.594	646.608	0,56%
30	ERZİNCAN	103	236.034	0,04%	71	ŞANLIURFA	427.696	2.035.809	21,01%
31	ERZURUM	1.126	767.848	0,15%	72	ŞİRNAK	14.997	524.190	2,86%
32	ESKİŞEHİR	5.215	871.187	0,60%	73	TEKİRDAĞ	12.859	1.029.927	1,25%
33	GAZİANTEP	454.361	2.028.563	22,40%	74	TOKAT	1.046	612.646	0,17%
34	GİRESUN	189	453.912	0,04%	75	TRABZON	3.365	807.903	0,42%
35	GÜMÜŞHANE	88	162.748	0,05%	76	TUNCELİ	45	88.198	0,05%
36	HAKKARİ	5.215	286.470	1,82%	77	UŞAK	2.497	367.514	0,68%
37	HATAY	439.983	1.609.856	27,33%	78	VAN	2.178	1.123.784	0,19%
38	İĞDIR	85	197.456	0,04%	79	YALOVA	3.881	262.234	1,48%
39	ISPARTA	5.345	441.412	1,21%	80	YOZGAT	4.784	424.981	1,13%
40	İSTANBUL	479.420	15.067.724	3,18%	81	ZONGULDAK	623	599.698	0,10%
41	İZMİR	147.627	4.320.519	3,42%					

Şekil 5: Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin illere göre dağılımı

2.5. Türk Halkının Suriyelilere Bakış Açısı ve Değişimi

2011 yılından itibaren Türkiye’de yaşamaya başlayan Suriyelilerle yerel halk arasında zaman zaman sorunların olduğu görülmektedir. Göçün yaşandığı ilk dönemlerde bu sorunlar kendini göstermezken ilerleyen süreçte sıkıntılar doğmaya başlamış ve yerel halk bu durumdan rahatsız olmaya başlamıştır.

Türk toplumu Suriyelileri en başta, “zulümden/savaşta kaçan mağdur insanlar” olarak tanımladığı görülmüştür. Ancak Suriyelilerin sayısının git gide artması Türk halkında endişe yaratmakta ve Suriyeliler tanımlanırken; ‘Bize yük olan insanlar; Bize ileride çok sorun açacak tehlikeli insanlar; Dilenciler/sadece yardımlarla yaşayan insanlar; Bizden oldukça farklı ve bize yabancı insanlar...’ gibi cümleler kurmaktadır. Bu söylemler hem kaygıları hem de yaygın ötekileştirmeyi ortaya koymaktadır (Erdoğan, 2017:18). Türk toplumu ve Suriyeliler arasındaki dil, gelenek görenek ve kıyafet farklılığının sebep olduğu Suriyelilerin kültürel tehdit oluşturduğu yönündeki algılar, özellikle de Türkiye’nin batısındaki şehirlerde halkın Suriyelilere karşı sergilediği negatif tutum ve davranışları açıklayan önemli faktörlerden birisidir (Erdoğan, 2014:24). Bu konuyla ilgili Oytun ve Gündoğar (2015:25) sınır illerde, yerel halk ile aynı etnik köken veya mezhebe sahip olan Suriyelilerin toplumsal kabulü göreceli olarak daha kolay olduğunu ifade etmişlerdir. Bu da sınır illerinin Suriye kültürüne az da olsa aşina olduğunu göstermektedir.

Türk halkının Suriyeli mültecilere yönelik olumsuz algılarının kültürel farklılıkların ardından mültecilere verildiği söylenen haklardan kaynaklandığı bilinmektedir (Tümeğ, 2018:25). Bu durum Türk halkının Suriyelilere yönelik olumsuz algısını şekillendiren en önemli etmenlerden birisidir. Türkiye devletinin Suriyeliler için yaptığı yatırımlar içerisinde, özellikle sosyal yardımlar, kaynakların sınırlı olduğunu düşünen yerel halkın, Suriyelileri kendilerine rakip görmelerine ve tehdit olarak algılamalarına neden olmaktadır. Toplumun %60’ının Türkiye’de yoksullar ve yardıma muhtaç insanlar varken Suriyelilere yardımda bulunulmasına itiraz ettiği görülmüştür (Erdoğan, 2014:20). Suriyelilere sorulduğunda ise bir kısmının yardım almayıp kendi imkanları ile geçimlerini sağlıyor olmaları aslında toplumda iki farklı algının oluştuğunun göstergesidir. Suriyelilerin söyledikleri ile Türk halkının söylediklerinin farklı olduğu görülmektedir. Bunun başlıca nedeni halkın yeterli bilgiye sahip olmamasından kaynaklanabilmektedir.

Suriyelilere karşı bakış açısının değişmesinde etken olan faktörlerden birisi de hizmetlerden faydalanma durumudur. Suriyelilerin neden olduğu beklenmeyen nüfus artışı karşısında belediyeler ve sağlık kuruluşları tarafından sunulan hizmetler yetersiz kalmakta, bu yetersizlik de vatandaşlarda huzursuzluk yaşatmaktadır. Suriyelilere karşı bakış açısını değiştiren bu faktörler çeşitlilik kazana bilmektedir.

Suriyelilerin yakın zamanda evlerine dönmeyecek olması ve kamp dışında yaşayanların sayısının artmasıyla, Suriyeliler konuk veya misafir gibi değil de kalıcı olarak görülmeye başlanmıştır. Bu durum ise hükümetin, Suriyelilerin ihtiyaçlarını karşılayan ve entegre olmalarını sağlayacak imkânlar sunmasını zorunlu hale getirmiştir (Kirişçi, 2014: 25).

2.6. Türk Medyasında Suriyeli Temsili

Demokratik sistemlerde yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü büyük güç olarak medyanın geldiği genel olarak kabul görmektedir. Böylesine önemli bir konumda olan medyanın, tarihsellik içerisinde iletişim bilimlerinde yaşanan değişim ve gelişimlere bağlı olarak fonksiyonları giderek artmakta ve toplumsal yaşamda önemli bir yeri doldurmaktadır (Güz, 2005: 9).

Medya, kamuoyunun belirlenmiş konulara dikkatini çekmek açısından önemli etkileri bulunmaktadır. İnsanlar kitle iletişim araçlarından sadece bilgi edinmekle kalmayıp, haberin önceliği ve vurgulanmasına uygun olarak zihinlerinde bir oluştururlar. Medya kuruluşlarının yayın politikaları gündemi etkilerken, bireyin hangi konuların önemli olduğu ve gündemine alması gerektiği, hangi konuların ise önemsiz olduğunu belirlemede kendisine referans ve dayanak noktası almak zorunda kalması gündem belirleme sürecinin dayanak noktasıdır (Temizel, 2001: 144).

Konuların ya da sorunların kamuoyunun gündemine nasıl girdiği ve gündemden nasıl çıktığı araştırmacıların uzun yıllardır üzerinde çalıştığı bir konudur. Gündem belirlemeye göre kamu gündeminde yer alan konular ve bu konuların önemlilik sıraları medya gündemi tarafından belirlenmektedir (Atabek, 1997: 231).

Kitle iletişim araçlarına bağlanan bireyler, toplumun gündeminde nelerin olduğunu belirlemek için televizyon, gazete, internet gibi kitle iletişim araçlarına yönelmektedir. Bunun neticesinde bireyler kitle iletişim araçlarının etkilerine maruz kalarak, bilerek ya da bilmeyerek zihinsel, duygusal ve davranışsal etkiler oluşturmaktalar. Oluşan bu duygusal efekt ve etkiler de insanların ve doğal olarak da toplumların gündemlerini yönlendirmektedir (Gencer, 2012: 40-41).

Medyada temsil; toplumda yer alan bir olayın, konunun, insan yaşamının veya herhangi bir temanın, ilişkinin veya düşüncenin medyada sunulmasıdır. Bu sunumda kitle iletişim araçlarının teknik olanakları, formatları ve biçimleri temsildeki farklılıklar olarak görülür. Böylece medyada temsil, gerçeğin kurgulandığı, yapılandırıldığı ve inşa edildiği

şeyler olarak ifade edilir. Medya temsillerinde, temsil ile temsil edilen şey arasında tamamen örtüşme veya tamamen örtüşmeme gibi değişen benzeşmeler ya da benzeşmemeler görülebilir (Erdoğan, 2014: 303). Medya ve temsil arasındaki ilişki detaylandırıldığında; medyanın sunduğu gerçeklik temsilleri, gerçek dünyaya ilişkin kişisel deneyimlerimizi ve yorumlamalarımızı önemli ölçüde belirler.

Suriyeli algısını şekillendiren en önemli kaynaklardan birisi ise medyadır. Bu yüzden medyadaki söylemlere bakmak Türk halkının Suriyeli algısını anlamak açısından bize ışık tutmaktadır. Suriyeli konusu Türk medyası tarafından özellikle de Avrupa'daki medya ile karşılaştırıldığında çok büyük ölçüde göz ardı edilen bir konu olmuştur. Haberlerde kullanılan dilde zaman zaman “kaçak mülteciler”, “yasadışı yollarla sınırdan geçen kaçaklar” gibi nitelermelere de yer verildiği, bu durumda bir anlamda Suriyelilerin “suçlu” olarak sunulduğu da gözlemlenmektedir (Erdoğan, 2017: 17).

Suriyeliler için basında kullanılan metaforların ayrımcı ve ırkçı söylemler için işlevsel olduğu da gözlemlenmektedir. Örneğin, Suriyelilerin Türkiye'ye toplu olarak giriş yaptıklarını konu edinen haberlerde Suriyeliler ‘akın, sel, dalga’ gibi metaforlarla kavramsallaştırılmış ve böylece ‘Suriyeliler çeşitli tehlikelere yol açacak tehditlerdir’ algısı oluşturulmuştur. Suriyeliler için haber dilinde kullanılan kavramda önem arz etmektedir. Bu kavramlar; mülteci, sığınmacı, göçmen, kaçak gibi oluşmaktadır.

Suriyelilerin Türkiye'ye gelmeleriyle birlikte medyadaki temsiline ilişkin çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalardan biri Murat Erdoğan'ın “Türkiye’de Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum” adlı eseri olmuştur. Çalışma kapsamında 2011 ve 2014 yılları arasında 21 ulusal gazete ve 56 yerel gazetenin internet siteleri incelenmiştir. Araştırmanın temel bulgularına bakıldığında Suriyelilerin medyadaki temsili Türkiye'nin kendi iç politikasına göre değişkenlik göstermektedir. Araştırmaya göre hükümete yakın olan gazeteler, siyasi iktidarın Suriyeliler için yaptıklarından övgüyle bahsedip Suriyelileri korunması gereken kişiler olarak yansıtırken; hükümete mesafeli ve Suriye'deki rejime karşı sert muhalefet göstermeyen gazeteler, Suriyelileri suça eğilimli ve Türkiye'ye yük olan kişiler olarak sınımlanmaktadır. Hükümete muhalif ve sol çizgideki gazeteler konuyu daha çok insan hakları bağlamında ele alma eğilimindedirler.

Göker ve Keskin (2015) Suriyeli sığınmacıların ana akım medyada temsiliini belirlemek amacıyla 2015 yılının ilk altı ayını kapsayan çalışmalarında bazı ulusal gazetelerde yer alan haberleri içerik analizi ve Teun Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yöntemini kullanarak analiz etmişlerdir. Örneklem olarak seçilen gazetelerin, bağlamsal

farklılıklar göstermekle birlikte –bağlamsal farklılıkların temel nedenini siyasal tutumlarla ilişkilendirerek- Suriyeli sığınmacılara yönelik yaptığı haberlerde “olumsuzlayıcı” bir içeriğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ana akım haber gazetelerinde yer alan haber başlıklarının ortak noktasını kategorize etme ve yaftalama oluşturmaktadır. Haberlerde temsil edilen aktörler, yasal statüleri olan “mülteci” ya da “sığınmacı” yerine genel olarak “Suriyeli” olarak tanımlanmıştır. Toplumsal bağlamda olumsuz ve küçümseyici bir anlam karşılığı bulan bu söylem ile aktörlerin asıl kimlikleri göz ardı edilerek etnik ve edilgen kimlikleri ön plana çıkarılmıştır (Göker ve Keskin, 2015:247).

Suriyelilerin medyadaki temsilini inceleyen bir diğer isim ise Boztepe (2017: 91) oldu. Boztepe, televizyon haberlerini inceledi ve toplumun mülteci konusundaki yaklaşımında televizyonun etkili olduğu sonucuna ulaştı. Boztepe’ye göre “ekonomik yük”, “kitleler”, “yığınlar” şeklinde temsil edilen Suriyeli mülteciler iç siyasal birtakım tartışmaların aracı haline gelmiştir. Televizyon kanalları ideolojik yaklaşımları bakımından da farklı temsiller üretebilmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ARAŞTIRMAYA DAİR METODOLOJİK BİLGİLER

Bu bölümde yapılan araştırmaya dair metodolojik bilgiler yer almaktadır. Yapılan çalışmanın amacı ve yöntemiyle ilgili detaylı bilgi verilecektir.

Suriyeli mültecilerle ilgili daha önceden yapılan çalışmalar değerlendirilecektir. Araştırmanın metodolojisiyle ilgili bilgi veren bu bölümde araştırmanın amaç ve alt amaçları açıklanacak ve araştırma soruları tespit edilecektir. Yapılan çalışmayla ilgili uygulanan teknikler, saha çalışması hakkında da detaylı bir bilgilendirilme yapılacaktır.

3.1. Araştırmanın Literatürüne İlişkin Değerlendirmeler

Araştırma kapsamında öncelikle ilgili alanda sığınmacı ve mültecilik konularını ele almış akademik çalışmalara değinilecek ve bu alanda neler yapıldığına bir göz atılacaktır. Bu amaçla “göç”, “mülteci”, “entegrasyon” ve “Suriyeli mülteciler” anahtar kelimeleriyle literatür taraması yapılmıştır.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi’nde göç olgusuna ilişkin anahtar kelimelerle yapılan arama sonucunda, bu alanda yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının büyük bir çoğunluğunu; 15 Mart 2011’de Suriye’de başlayan iç savaş nedeniyle ülkelerinden kitleler halinde göç etmek zorunda olan Suriyelileri konu edindiği görülmüştür.

Dergipark isimli literatür adına bir diğer önemli veri sunan tarayıcıda da belirlenen anahtar kelimelerle arama yapılmış, buradaki çalışmaların da daha çok geçici koruma kapsamında olan Suriyeli sığınmacılara yönelik olduğu görülmüştür. Ayrıca diğer veri tabanlarındaki aramalarda da Suriyeli sığınmacılar ön plandadır.

Bu çalışmalardan biri; Mardin Artuklu Üniversitesi, Sosyoloji Anabilim Dalı’nda, Hıdır Apak tarafından, 2014 yılında tamamlanan yüksek lisans tezidir. “Suriyeli göçmenlerin uyumu ve gelecek beklentileri: Mardin örneği” isimli bu çalışmada, kuramsal anlamda göçün nedenleri, göçün sonuçları, göç türleri ve göç teorileri incelenmiştir. Bunun yanında göçmenlerin uyumu ve gelecek beklentileri ile 2011 yılından itibaren gerçekleşen Suriyeli göçü arasında bağlantı kurulmaya çalışılmıştır. Bu ilişkiden hareketle Suriyeli göçmenlerin uyum durumları, gelecek beklentileri, sosyo-demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri anlaşılmaya ve analiz edilmeye çalışılmıştır.

Çalışma, nicel araştırma yöntemi kullanılarak Mardin ilinde yapılan uygulamalı bir alan araştırmasıdır.

Konuyla ilgili bir diğer araştırma ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Psikoloji Anabilim Dalı'nda yapılmıştır. “Türkiye vatandaşlarının Suriyeli sığınmacılara yönelik önyargısını yordamada sosyal baskınlık yönelimini, empatinin, ve gruplar arası tehdidin rolü” isimli çalışmada; sosyal baskınlık yönelimi (SBY), gruplar arası tehdit ve empatinin Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılara yönelik önyargı üzerindeki etkisini araştırmaktır. Son günlerde ülkelerindeki iç savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin artan sayısı, Türkiye vatandaşlarının Suriyeli sığınmacılara yönelik pozitif tutumu da önyargılı tutumlara dönüşmektedir. Bu değişmekte olan şartlar altında, Türkiye vatandaşlarının Suriyeli sığınmacılara yönelik tutumları önyargı yordayan iki kavram vasıtasıyla ele alınacaktır: Sosyal Baskınlık Yönelimi ve Birleşik Tehdit Teorisi. Önyargılı tutumlar, sosyal uzaklık ve dış gruba yönelik olumsuz duygular ile tanımlanmıştır. SBY, empati ve gruplar arası tehdit algısının önyargılı tutumlar üzerindeki rolü, çoklu regresyon analizleri ve arabulucu değişken analizleri ile 592 katılımcıdan toplanan veri üzerinden incelenmiştir.

Selçuk Üniversitesi, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı'nda Savaş Gök isimli öğrencinin “Türkiye’de yerel halkın Suriyelilere yönelik bakış açısının incelenmesi” isimli yüksek lisans çalışmasında Türkiye’ye gelen Suriyelilerin Türkiye’ye etkisi ve yerel halkın bu bağlamda gelişen bakış açısını araştırılmıştır. İki toplum arasında sorun yaratan noktaların tespit edilmesi, sosyal hizmet kurum ve kuruluşlarının doğru müdahalesiyle toplumsal kabulün kolaylaşması amaçlanmıştır.

Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı'nda Sevil Bal Kızıllan isimli öğrenci 2019 yılında “Yerli’lerin gözüyle Suriyeli mülteciler: Ankara Örnek Mahallesi” isimli yüksek lisans çalışması yapmıştır. Suriyeliler ve “yerli” halkın karşılaşmaları ve etkileşimleri bağlamında ortaklaşan mekânsal, ekonomik ve sosyo-kültürel kısıtlar, yoksulluk ve dışla(n)ma deneyimlerini görünür kılmak da çalışmanın amaçları arasındadır.

Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı'ndan Mehmet Dolaş isimli öğrenci 2019 yılında yaptığı “Suriyeli sığınmacıların yerel toplumla kültürel uyum pratikleri: Şanlıurfa örneği” isimli yüksek lisans tezi hazırlamıştır. Yapılan çalışma sonucunda Suriyeli sığınmacılar ile yerel toplum arasında karşılıklı kültür alışverişinin olduğu ancak bunun isteğe bağlı olmasından çok zorunlu bir biçimde

gerçekleştiği görülmüştür. Birlikte yaşamının getirdiği yükümlülükler, varış ülkesinde resmi iş ve işlemlerin karşılıklı bir etkileşimi zorunlu kıldığı izlenmiştir.

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Politika Anabilim Dalı'ndan Leman Yeşim Yılmaz isimli öğrencinin “Yerel halkın Türkiye'deki Suriyelilere bakışı: Kilis, Gaziantep, Şanlıurfa, Hatay ve Adana Örnekleri” isimli yüksek lisans tezinde de yerel halkın Suriyelilere bakış açısı araştırılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına genel olarak baktığımızda, artan Suriyeli nüfusa paralel olarak araştırma kapsamındaki illerde ekonomik ve toplumsal bazı sorunlar ortaya çıkmıştır. Başlangıçta misafir olarak görülen Suriyelilerin zamanla kalıcı hale gelmesinin yerel halkın Suriyelilere yönelik bakışını olumsuz yönde etkileyeceği varsayılsa da benzer göç deneyimleriyle karşılaştırıldığında Türkiye'de görece yüksek bir hüsnü kabulün varlığı düşünülebilir. Var olan sorunların daha da büyümemesi ve yerel halkla Suriyelilerin bir arada huzur içinde yaşaması için toplumsal uyum çalışmalarının bir an önce başlaması gerekmektedir.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyoloji Anabilim Dalı'nda Leyla Ezberci'nin yüksek lisans araştırmasında ise “Suriyeli sığınmacıların Viranşehir'in toplumsal yapısına etkileri” ele alınmıştır. Yaşanan yoğun Suriye göçünün Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesine; sosyo-kültürel, ekonomik ve aile yapısındaki etkilerini araştırmaktır. Çalışma, bir sene boyunca Viranşehir'de Suriyeliler ve Viranşehirli ile yapılan derinlemesine mülakatlar ve gözlemlerle oluşturulmuştur. Suriyelilerin kendi aile ortamları, Viranşehirli ile diyalogları, iş ortamları ve çadır kentteki Viranşehir ile etkileşimsiz kendi saf halleri çalışmanın bir bölümünü oluşturmuştur. Diğer bölümünü ise Viranşehirli ile şehrin göç öncesi ve sonrası sosyo-kültürel, ekonomik, aile yapısı hakkında yapılan derin mülakatlar ve gözlemler oluşturmuştur. 35 Suriyeli ve 42 Viranşehirli görüşmeci ile birebir mülakat yapılmış toplamda 77 kişi ile görüşülmüştür. Araştırmaya başlamadan önce dünya tarihindeki bütün göçlerin sonucu olarak yerli halk ile bir etkileşim ve değişime tanık olunacağını bilincinde olunmasına rağmen, iki halkın toplumda bu denli iç içe geçmişliği ve yine bu denli aralarına görünmez ama kalın duvarlar örülmüş olması çalışmayı çok daha farklı şekillendirmiştir.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Coğrafya Anabilim Dalı'nda Obaida Assıda isimli öğrencinin “Zorunlu Göçlerin Ekonomik Ve Sosyal Etkileri; Samsun'daki Suriyeli Ve Iraklı Göçmenler Üzerine Bir Çalışma” isimli yüksek lisans araştırmasında ise zorunlu göçler ve bu göçlerin, göçmenlere ve Samsun'un yerli halkına olan sosyal ve ekonomik

etkisini saptamak ve değerlendirmektir. Nitekim bu çalışmada zorunlu göçlerin bir sonucu olarak göçe katılan kişilerin; konut talebi, eğitim ve sağlık ihtiyaçları, iş ve istihdam durumları, gelir kaynakları ve zorunlu harcamaları gibi belirli ekonomik ve sosyal alanlarda Samsun'a etkilerinin ortaya konulması hedeflenmiştir.

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'nda Hilal Zorba isimli öğrencinin “2011 sonrası Suriyeli göçüne yönelik Türk ve Avrupa perspektifleri” isimli yüksek lisans çalışmasında ise 2011 yılı sonrasında Suriye de başlayan iç savaş, Türkiye'ye doğru yaşanan Suriyeli göç dalgası ve bu konuya Türkiye ve AB'nin yaklaşımları incelenmiştir. İlk olarak, Türk hükümeti, sivil toplum kuruluşları ve halkının bu göç dalgasına yönelik bakış açıları değerlendirilmiştir. İkinci olarak, AB Komisyonu, sivil toplum kuruluşları ve halkının konuya yaklaşımı analiz edilmiştir.

Konuyla ilgili yapılan çalışmalardan biri de Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'ndan Ahmet Semih Kaya isimli öğrencinin 2016 yılında tamamladığı Yüksek Lisans çalışması olan “Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacıların Sorunları: Nizip Örneği” isimli araştırmadır. Suriyeli sığınmacıların Türkiye'deki yaşam şartlarını, sosyal konumlarını ve karşılaştıkları sorunları incelemektedir. Çalışmada, Gaziantep'in Nizip ilçesinde ikamet eden sığınmacılar ile yapılan mülakatlarda elde edilen veriler üzerinden sığınmacıların istihdam, barınma, beslenme, ikamet tezkeresi harcı, sağlık, psikoloji ve eğitim ile ilgili sorunlarının, bağımlı değişken olarak, demografik olanlar başta olmak üzere, çeşitli bağımsız değişkenlere göre değişimi incelenmiştir.

Gazi Üniversitesi, Sosyoloji Anabilim Dalı'nda Hilal Uludağ tarafından 2016 yılında tamamlanan “Suriyeli mültecilerin zorunlu göç deneyimleri: Ankara örneği” başlıklı yüksek lisans tezi de Suriyeli Mültecilerle yapıldığı için çalışmaya eklenmiştir. 2011 yılı itibarıyla Suriye'de yaşanan çatışmalar sebebiyle zorunlu göç ile Suriye'den Türkiye'ye gelen mültecilerin göç deneyimlerine odaklanarak göçün nasıl anlamlandırıldığı, Türkiye'de mülteciliğin nasıl inşa edildiği ve göç sürecinde yaşanan zorluklara karşı gündelik hayatta ne tür mücadele pratikleri geliştirildiği irdelenmiştir. Çalışma; zorunlu göçü mültecilerin mikro pratiklerinden anlamayı amaçlamıştır.

Bir diğer çalışma; Gazi Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı'nda Hıdır Düzkaya tarafından 2016 yılında tamamlanan “Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların entegrasyonu ve istihdam politikaları” adlı yüksek lisans tezidir. Araştırma ile entegrasyon politikalarının üretilmesine katkıda bulunmayı amaçlanmıştır.

Bu amaçla öncelikle göç, göçmen, sığınmacı ve mülteci gibi kavramları ve entegrasyon ile istihdam politikaları arasındaki ilişki incelenmiştir. Kavramsal çerçeve kurulduktan sonra, kısa bir Suriye tarihi, Suriye'deki çatışmaların güncel durumu, Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacıların mevcut durumu ve bu insanların Türkiye'ye etkileri tartışılmıştır.

Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'nda Arif Ferrah'ın 2017 yılında tamamladığı “Suriyeli sığınmacıların Türkiye'deki durumları ve yarattığı sorunlar” isimli yüksek lisans tezi de incelenmiştir. Suriyeli sığınmacıların karşılaştıkları sorunlar detaylı bir şekilde analiz edilmiş, Türkiye'nin sağladığı imkânların ne kadar etkin değerlendirildiği üzerinde durulmuş, aynı zamanda Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye getirdikleri yükler ve sorunlar ele alınmıştır.

Yukarıda Suriyeli sığınmacı ve mülteci guruplarıyla ilgili bildirilerin çalışma alanı ve bulgularına yer verilmiştir. Görüldüğü gibi Elazığ'daki Suriyelilerle ilgili önemli kapsamlı bir araştırma yapılmamıştır. Elazığ özelinde yerel insanlarla göçmenler arasındaki ilişkinin incelendiği kapsamlı bir çalışma yoktur. Konuyu hem yerel halk açısından hem de sığınmacı ve mülteciler açısından çok yönlü olarak ele alıp irdeleyecek bir çalışma yapılmamıştır. Alan yazında görülen bu eksiklik nedeniyle bu çalışma yapılmaya karar verilmiştir. Bu çalışma bittiğinde ilgili literatüre katkı sağlayacak olması bakımından önemlidir.

3.2. Araştırmanın Konusu ve Amaçları

Mülteciliğin toplumu ilgilendiren bir olgu olması gerçekliğinden hareketle bu çalışmanın temel amacı, Suriyeli mültecilerin Türkiye'de Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Ofisi ve İçişleri Bakanlığı tarafından yerleştirilmiş oldukları uydu kentlerden biri olan Elazığ'da halkın Suriyeli mültecilere bakış açıları, mültecilerle ilgili algıları ve değerlendirmelerini ölçmek ve gündelik yaşamda kurdukları temaslar, geliştirdikleri davranış düzeylerini anlamaktır.

Bir diğer amacı ise Elazığ'da yaşayan Suriyeli mültecilerin entegrasyon ve kültürlerarası iletişim başlığında kentte yaşayan vatandaşlarla iletişimlerinin değerlendirilmesidir. Elazığ halkının Suriyeli mültecilere karşı düşünceleri, hangi alanlarda sorun olarak gördükleri ve Suriyeli mültecilerin ülkelerine geri gönderilmesi noktasındaki düşünceleri öğrenilmiştir.

Bu çalışmanın alt amaçları ise;

Elazığ yerel halkının Suriyeli mültecilere karşı bir ayrımcılık yapıp yapmadığını belirlemek,

Elazığ halkının birlikte yaşadığı Suriyeli mültecileri nasıl algıladıkları ve yaşanan sürecin niteliğinin nasıl olduğunu tespit etmek,

Elazığ halkının Suriyeli mültecilerin ülkelerine geri gönderilmesini isteyip istemediklerini öğrenmek

Elazığ'da halkının Suriyeli mültecilerle rahatlıkla iletişim kurup kuramadıklarını belirlemektir.

Bu amaçlarla yapılacak olan araştırmada elde edilecek veriler neticesinde, Türkiye'de mülteci olgusuna karşı oluşturulacak politikalara ışık tutmak hedeflenmektedir. Yaşanılan toplumsal iletişim sürecinde karşılaşılan engellerin saptanıp ortaya konulması ve sürecin eksikliklerinin, hatalarının giderilmesi yönündeki çalışmalara da kaynak olması, araştırmanın amaçlanan hedefleri arasındadır.

3.3. Araştırmanın Soruları

Bu araştırma soruları, çalışmanın temel konusu ve amaçlarından hareketle şu şekilde oluşturulmuştur;

1. Suriyeli mülteciler ve Elazığ halkı arasında ne gibi kültürel farklılıklar vardır?
2. Elazığ halkı Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyor?
3. Elazığ'da Suriyeli mültecilerle yaşamak Elazığ halkını rahatsız ediyor mu?
4. Elazığ halkının Suriyeli mültecilere karşı bakış açısı nasıldır? Elazığ halkının demografik özellikleri göz önüne alındığında Suriyeli mültecilere karşı bakış açıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Elazığ halkı; Suriyeli mültecilere ev yada dükkan kiralanmasında ne düşünüyor?
6. Elazığ halkı; Suriyeli mültecilerin şehrin ekonomisini hangi yönde etkilediğini düşünüyor?

3.4. Araştırmanın Veri Toplama Tekniği ve Analiz Yöntemi

Bir göç araştırması olan bu çalışmanın kuramsal çerçevesinin oluşturulması amacıyla; göç olgusuna ilişkin kavramsal veriler derinlemesine literatür taraması tekniğiyle ulaşılmıştır. Akademik çalışmalar, süreli yayınlar ve sivil toplum

kuruluşlarının alan çalışmalarından faydalanılarak çalışma sağlam bir temel üzerine oturtulmuştur.

Yapılan araştırmada, konunun derinlemesine ve çok yönlü irdelenmesini sağlayan örneklem gruplarından veri elde etmek amacıyla bu çalışmada karma yöntem kullanılmıştır.

Karma yöntem araştırmaları, araştırmacının seçeneklerini kısıtlamaktan çok, araştırma sorularına cevap ararken çoklu yaklaşımları kullanmaya çalışır. Karma yöntemin amacı pek çok durumda bir fikri doğrulamak ya da desteklemek değil, kişinin olayla ilgili anlayışını genişletmektir (Baki ve Gökçek, 2012).

Araştırmada nicel veri elde edebilmek için anket tekniği uygulanmıştır. Anket çalışmasına geçmeden önce anket formundaki soruların anlaşılabilirliğini test etmek amacıyla bir gruba pilot uygulama gerçekleştirilmiş ve uygulama sonunda sorular üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Oluşturulan 56 soruluk anket formu Elazığ ilinde bulunan ve Suriyeli mültecilerin yoğun olarak yaşadığı Sanayi, Hicret ve Aksaray mahallelerinde yapılmıştır. 382 kişiyle yapılması planlanan anket çalışması yüzde 5 hata payı, yüzde 95 güvenilirlik düzeyinin olması nedeniyle 400 kişiye çıkarılmış ve bu mahallelerde yaşayan 400 kişiyle anket yapılmıştır. Belirtilen mahallelerde yaklaşık olarak 65 bin kişi yaşamaktadır. Anket formlarının değerlendirilmesinde ise Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi (Statistical Package for Social Science- SPSS 16 for Windows) kullanılmış, basit frekans ve yüzde dağılımlarını gösteren tablolar oluşturulmuştur. Anket formundaki açık uçlu sorular ise araştırmacı tarafından analize tabi tutulup değerlendirilmiştir.

3.5. Araştırmanın Evreni, Örneklemi ve Sınırlılıkları

Bu araştırmanın evrenini Elazığ ilinde yaşayan vatandaşlar oluşturmaktadır. Elazığ halkının tamamına ulaşmak mümkün olmayacağı için örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Araştırmanın örneklemini Olasılıklı/Rastlantısal Olan örnekleme türlerinden basit tesadüfi örneklem esasına göre belirlenecek olan Elazığ halkı oluşturmıştır. Bu araştırma Türkiye’de 81 kent içinden yalnızca Elazığ’ı ve Elazığ’da ki Suriyeli mültecileri kapsayacaktır. Araştırmanın bütün Elazığ halkı ile yapılması olanaksız olduğundan bu çalışmaya örneklem sınırlılığı getirilmiştir.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nden alınan verilere göre Elazığ’da yaşayan Suriyelilerin sayısı 31 Aralık 2019 sonu itibariyle 13 bin 164 olmuştur. Elazığ’da yaşayan

Suriyelilerin kent nüfusuna olan oranı yüzde 2,21'dir. Yüzde 2,21'lik sonuç ile Elazığ Türkiye'de en çok Suriyelinin yaşadığı 22. Şehir olmuştur.

Araştırma evrenini tabakalara ayırabilmek için cinsiyet, yaş, gelir gibi ölçütler kullanılabilir. (Şavran, 2012b: 150). Bu çalışmada araştırma evreni birden fazla tabakaya ayrılmış ve örneklem grubunu oluşturabilmek için; cinsiyet, yaş, meslek, aylık hane geliri, ikamet edilen mahalle gibi kriterler ölçüt olarak belirlenmiştir. Burada amaç, evrendeki bütün tabakaların örneklemde temsil edildiğinden emin olmaktır.

Geçmişten günümüze kadar Elazığ'da çeşitli din ve ırklara mensup insanlar yaşamıştır ve yaşamaya da devam etmektedir. Doğu Anadolu Bölgesi'nin en önemli şehirleri arasında yer alan Elazığ jeopolitik konumu nedeniyle de önemli merkezlerden birisi olmuştur. Tüm bu veriler ışığında bu çalışmanın göç çalışmaları açısından oldukça ideal bir araştırma sahası olan Elazığ özelinde yapılmasına karar verilmiştir.

Araştırma özellikle Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı Sanayi, Hicret ve Aksaray Mahalleleri'nde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet dağılımının eşit olmasına özen gösterilmiştir. Ayrıca 18 yaşından büyük vatandaşlar seçilmiştir.

3.6. Uygulama

Gerçekleştirilen saha araştırması 5 Kasım ile 30 Kasım 2019 tarihleri arasında yapılmıştır. Suriyelilerin Elazığ'da daha çok yaşadıkları Sanayi, Hicret ve Aksaray Mahalleleri'nde yaşayan vatandaşlarla görüşülmüştür. Bu süreç içerisinde sık sık ev ziyaretleri de yapılmıştır. Mahalle muhtarlarıyla da bir araya gelinmiş ve Suriyeli mültecilerle ilgili genel bilgiler alınmıştır.

Anket çalışması başlatılmadan önce 10 kişilik bir gruba pilot çalışma yapılmıştır. Buradaki amaç araştırma aşamasında oluşabilecek sorunları en az seviyeye indirmek olmuştur. Gerçekleştirilen ön çalışma sonrasında bazı sorular yeniden gözden geçirilmiş, bazı sorular ise daha açıklayıcı hale getirmiştir.

Yapılan bu düzeltmelerin ardından Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı Sanayi, Hicret ve Aksaray Mahalleleri'nde anket çalışması başlatılmıştır.

Çalışma sonucunda elde edilen veriler, SPSS paket programına aktararak basit frekans ve yüzde dağılımlarını içeren tablolar haline getirilmiştir. Ayrıca, bazı değişkenler arasındaki ilişkinin anlamlılık düzeyini göstermek amacıyla çapraz tablolar oluşturulmuş ve Ki Kare bağımsızlık testi (chi-square test of independence) yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ELAZIĞ'DA SURİYELİLER ALAN ARAŞTIRMASI: BULGULAR VE YORUMLAR

Hazırlanan araştırmanın bu bölümünde Elazığ'da yaşayan vatandaşlarla Suriyeliler üzerine yapılan anketin sonuçları ve bulguları paylaşılmaktadır. Elde edilen veriler; araştırmanın amaçları çerçevesinde sistematize edilmiştir. Anket sonucunda elde edilen verilerin frekans dağılımları tablolar haline getirilmiştir. Bununla beraber bazı değişkenler arasındaki ilişki düzeyini ortaya koymak üzere ulaşılan veriler çapraz tablolar halinde gösterilmektedir.

Katılımcı gruba yöneltilen sorular tablolar halinde sonuç ve yorumlamalarıyla birlikte birleştirilmiş ve numaralandırılarak hazırlanmıştır.

4.1. Sosyo-Demografik Özellikler

Saha araştırmalarında örneklem grubunun sosyo-demografik nitelikleri oldukça önemli kabul edilmektedir. Sosyo-demografik veriler, çalışma kapsamında ele alınan konu çerçevesinde değişkenler arasında karşılaştırma yapılarak konunun farklı yönleriyle irdelenerek değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır.

Tablo 1: Katılımcıların Cinsiyeti

	F	%
ERKEK	210	52,5
KADIN	190	47,5
Toplam	400	100,0

400 katılımcının yüzde 52,5'i erkek, yüzde 47,5'i kadınlardan oluşmuştur. Erkek ve kadın yüzdelerinin birbirine yakın olması cinsiyet dağılımı üzerinden sağlıklı sonuçların ortaya çıkmasına vesile olmuştur. TÜİK'in 2018 verilerine göre Elazığ'ın nüfusu 595 bin 638'dir. Bu nüfusun yüzde 49,80'i erkek, yüzde 50,20'si kadınlardan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan kişilerin cinsiyet dağılımı da Elazığ'daki toplam cinsiyet dağılımına yakın düzeyde oluşmuştur.

Araştırmanın yapıldığı; Sanayi, Hicret ve Aksaray Mahallelerinin toplam nüfusu 26 bin 84 kişiden oluşmaktadır. Bu mahallelerde yaşayan erkek nüfusu 12 bin 881 iken, kadın nüfusu 13 bin 203'dür.

Çalışmanın yapıldığı mahallelerde kadınların nüfusu genel itibariyle erkek nüfusuna göre daha fazladır. Kadınların ve erkeklerin Suriyelilerle ilgili düşüncelerinin değişe bileceği düşünülmüştür.

Ankete katılanlar arasında cinsiyet dağılımı açısından kadın ve erkek sayıları mümkün olduğu kadar eşit tutulmak istenmiştir. Ancak kadınların bu konuda çekingen davranmaları, ankete katılmak istememeleri nedeniyle yüzde 50 oranında eşitlik sağlanamamıştır. Tüm bu nedenlere rağmen yine de kadın – erkek katılımı arasında çok ciddi bir fark oluşmamıştır.

Tablo 2: Katılımcıların Yaşı

	F	%
18-24	122	30,5
25-34	133	33,2
35-54	62	15,5
55 ve Üzeri	83	20,8
Toplam	400	100,0

Katılımcıların yüzde 33,2'si 25-34 yaş atalığında yer almıştır. Yüzde 30,5'i 18-24 yaş aralığı, yüzde 20,8'i 55 yaş ve üzeri, yüzde 15,5'i ise 35-54 yaş aralığında olmuştur.

Ankete katılanların önemli bir kısmı genç ve orta yaş olan grupta yer almaktadır. Her yaş grubundan katılımcının araştırmada yeteri düzeyde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 3: Katılımcıların Eğitim Durumu

	F	%
İlköğretim	73	18,2
Ortaokul	72	18,0
Lise	134	33,5
Üniversite	104	26,0
Lisansüstü	17	4,2
Toplam	400	100,0

Katılımcının eğitim durumları incelendiğinde; yüzde 33,5'i lise, yüzde 26'sı üniversite, yüzde 18,2'si ilköğretim, yüzde 18'i ortaokul, yüzde 4,2'si lisansüstü eğitimlerini almıştır. Okur-yazar olmayan bir katılımcıyla denk gelinmemiştir. 400 katılımcı arasında eğitim durumu göz önüne alındığında en çok lise ve üniversite mezunu vatandaşlar araştırmada yer almıştır.

Katılımcıların büyük bir kısmının genç ve orta yaş grubu arasında yer alması, eğitim durumunun yüksek çıkmasına neden olarak gösterilebilir. Araştırma yapılan 3 mahallede ekonomik durumlar da göz önünde bulundurulduğunda özellikle son yıllarda aileler çocuklarının mutlaka okuması gerektiğini düşünüyor. Bu nedenle gençlerin eğitim durumlarının yüksek olduğu görülmektedir. Orta yaş ve üzeri yaş gruplarında genelde ilköğretim veya ortaokul mezunu olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumda geçmişte insanların eğitime çok fazla önem vermediği, iş hayatına atılmak için birçoğunun eğitimini yarıda bıraktığı belirtilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların Meslek Durumu

	F	%
Kamu Çalışanı	40	10,0
Özel Sektör Çalışanı	66	16,5
Serbest Meslek	34	8,5
Emekli	17	4,2
Ev Hanımı	95	23,8
İşsiz	27	6,8
Öğrenci	94	23,5
Esnaf	27	6,9
Toplam	400	100,0

Katılımcıların meslek durumu incelendiğinde; yüzde 23,8'i ev hanımı, yüzde 23,5'i öğrenci, yüzde 16,5'i özel sektör çalışanı, yüzde 10'u kamu çalışanı, yüzde 8,5'i serbest meslek, yüzde 6,9'u esnaf, yüzde 6,8'i işsiz, yüzde 4,2'si emekli kesimden olmuştur. Katılımcı grubun içerisinde en yüksek meslek grubu ev hanımlığı en az meslek grubu ise emekli vatandaşlardan olmuştur.

Katılımcıların meslek gruplarının dağılımında en çok ev hanımının olduğu görülmektedir. Ankete katılımın sağlandığı mahallerdeki kadınların içerisinde bulundukları sosyal ve kültür durum nedeniyle kadınların çalışmasına genel itibarıyla

olumlu bakılmamaktadır. Bu nedenle kadınların daha çok ev hanımı olduğu görülmüştür. Yine en çok meslek grubu arasında öğrenciler gelmektedir. Aileler çocuklarının mutlaka eğitim gördükten sonra iş sahibi olması gerektiğini düşünmektedir. Bu nedenle geçmişte olduğu gibi hem okuyup hem çalışma düşüncesinde düşüş olduğu belirtilmektedir. Öğrenci grubunda olan katılımcılar eğitimleri bittikten sonra çalışmayı düşünmektedir. Katılımcılar arasında en çok yer alan üçüncü meslek grubu ise özel sektör çalışanları olmuştur. Çalışmanın yapıldığı mahallelerde kişiler geçmişten bugüne kadar kamu kurumlarında çalışmayı planlamış ancak şartlar nedeniyle kamu kurumlarına giremediklerini ifade etmişlerdir. Özel sektör çalışanları grubunda yer alan katılımcılar hayatlarını idame ettire bilmek için özel sektöre yönelmiş ve özel sektörde çalışmaya devam etmektedirler. Meslek grupları arasında en düşük grup emekliler olmuştur. Katılımcılar arasında hayat şartları nedeniyle emeklilik yaşı gelmiş veya süresi dolmuş olsa dahi kişilerin emekli olmaktan kaçındığı çalışmaya devam ettikleri görülmüştür.

Tablo 5: Katılımcıların Gelir Durumu

	F	%
Asgari ücret	203	50,8
2.020 – 3.000 TL	109	27,2
3.001 – 4.000 TL	49	12,3
4.001 – 5.000 TL	21	5,2
5.001 TL ve üstü	18	4,5
Toplam	400	100,0

Araştırmada katılımcıların gelir durumunun dağılımı da yapılmıştır. Katılımcıların yüzde 50,8’inin aylık geliri asgari ücret, yüzde 27,2’sinin 2.020-3.000TL arası geliri, yüzde 12,3’ünün 3.001-4.000 TL arası geliri, yüzde 5,2’sinin 4.001-5.000 TL arası geliri, yüzde 4,5’inin ise 5.0001 TL ve üstü olduğu görülmüştür. Asgari ücret geliri olan katılımcıların oranı yüzde 50,8 ile araştırmada en çok geliri grubu içerisinde yer almıştır. Buna en büyük etken olarak özel sektöre de çalışanların sayısının yüksek olması gösterilebilir. Katılımcılar arasında gelir durumu en az olan grup ise 5.001 TL ve üzeri olan gruplar olmuştur. Bu grubun içerisinde ise genel itibarıyla kamu çalışanları yer almaktadır.

Katılımcıların ekonomik durumlarına göre Suriyeli mültecilere bakış açılarında değişkenlik olup olmadığı ortaya çıkartılabilecektir.

Tablo 6: Katılımcıların Medeni Durumu

	F	%
Evli	213	53,2
Bekar	164	41,0
Dul/Boşanmış	23	5,8
Toplam	400	100,0

400 katılımcının medeni durumları da incelemede yer almıştır. Katılımcıların yüzde 53,2'si evli, yüzde 41'i bekar yüzde 5,8'i ise dul veya boşanmıştır. Araştırmada yer alan daha çok evli olduğu görülmüştür. Burada aile yapısının daha çok erkek egemenliğine dayalı olduğu ifade edilebilir.

Tablo 7: Katılımcıların Doğum Yeri

	F	%
Elazığ	322	80,5
Elazığ dışı	78	19,5
Toplam	400	100,0

Araştırmada katılımcılara doğum yerleri de sorulmuştur. Katılımcıların yüzde 80,5'i Elazığ'da doğarken yüzde 19,5'i Elazığ dışında doğmuştur. TÜİK'in 2018 verilerine bakıldığında; Elazığ'ın nüfusu 595 bin 638'dir. Bu nüfusun yüzde 80,9'u Elazığ doğumluyken, yüzde 19,1'i Elazığ doğumlu değildir.

Araştırmada 400 katılımcı üzerinde elde edilen sonuçlarda TÜİK'in verileriyle neredeyse aynı oranda çıkmıştır. Şehir genelindeki durumla araştırma kapsamındaki katılımcıların durumu örtüşmektedir. Araştırmanın yapıldığı mahallelere genel itibarıyla doğu bölgelerindeki şehirlerden göç edildiği gözlemlenmiştir. Göçün en büyük etkinlerinden birisi olarak ekonomik nedenler olduğu görülmüştür. Yeni bir iş yada daha iyi yaşam şartları nedeniyle insanların Elazığ'a göç ettiklerini ifade etmişlerdir. Ancak; Elazığ'a göç eden katılımcılar daha büyük ve daha gelişmiş mahalleler yerine yine ekonomik durumları nedeniyle araştırmada değerlendirilen mahallelerde yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 8: Katılımcıların Elazığ'da Yaşama Süreci

	F	%
Doğma büyüme	310	77,5
1-5 yıldır	29	7,3
6-10 yıldır	24	6,0
11-15 yıldır	16	4,0
15 ve üzeri	21	5,2
Toplam	400	100,0

400 katılımcının Elazığ'daki yaşama süreci ele alındığında; yüzde 77,5'i doğma büyüme Elazığ'da yaşarken; yüzde 7,3'ü 1-5 yıl arası, yüzde 6'sı 6-10 yıl arası, yüzde 5,2'si 15 ve üzeri yıl, yüzde 4'ü ise 11-15 yıl arasında Elazığ'da yaşamaktadır. Yani araştırmada yer alan katılımcıların büyük bir bölümü doğma büyüme Elazığ'da yaşayan katılımcılardan olmuştur.

Elazığ dışından gelen katılımcıların en büyük kısmı 1 – 5 yıl arasında Elazığ'da yaşamaktadır. Genel de genç yaş grubunda olan bu grup ekonomik nedenlerden dolayı Elazığ'da olduklarını belirtmiştir.

4.2. Suriyelilerle İlişki Biçimleri

Araştırmada katılımcıların Suriyelilerle olan ilişki biçimleri de ayrıca değerlendirilmiştir. Suriyelilere olan yakınları mesafeleri sorulara verecekleri cevaplar açısından farklılık oluştura bileceği düşünülmektedir.

Tablo 9: Katılımcıların Suriyeli bir komşusu / tanıdığı olup olmadığının değerlendirilmesi

	F	%
Evet	173	43,3
Hayır	201	50,2
Fikrim Yok	26	6,5
Toplam	400	100,0

Araştırma kapsamında katılımcılara Suriyeli bir komşusu veya tanıdığı var mı diye de sorulmuştur. Katılımcıların yüzde 43,3'ünün Suriyeli bir tanıdığı varken, yüzde 50,2'sinin Suriyeli bir tanıdığı olmadığı yüzde 6,5'inin ise bu soruya dair bir fikrinin olmadığı belirtilmiştir.

Katılımcıların genel itibarıyla Suriyeli bir tanıdıklarının olmadığı görülmüştür. Elazığ'daki Suriyelilerin büyük bir kesiminin yaşadığı bu üç mahallede yaşayan vatandaşların dahi Suriyelilerle ilişki kurmaktan kaçındığının göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Tablo 10: Katılımcıların Suriyeli mülteciler ile ilişki düzeyin değerlendirilmesi

	F	%
Aynı apartmanda Suriyeliler ile yaşamaktayız	46	11,5
Aynı sokakta Suriyeliler ile yaşamaktayız	103	25,8
Aynı mahallede Suriyeliler ile yaşamaktayız	152	38,0
Hiçbiri	99	24,7
Toplam	400	100,0

Araştırmada yer alan katılımcılara Suriyeli mültecilerle ilişki düzeyi de sorulmuştur. Katılımcıların yüzde 38'i aynı mahallede Suriyeliler ile yaşamaktayken, yüzde 25,8'i aynı sokakta Suriyeliler ile yaşamaktadır. Katılımcıların yüzde 24,7'si hiçbirini cevabını verirken, yüzde 11,5'i ise aynı apartmanda olduğunu belirtmiştir. Genel itibarıyla katılımcıların büyük bir kesimi Suriyelilerle, aynı apartmanda, aynı sokakta yada aynı mahallede yaşamaktadır. Bu da katılımcıların büyük bir kısmının Suriyelilerle bir şekilde iletişim halinde olduklarını gösteriyor. Suriyelilerin yaşam şartlarını da rahatlıkla görebilen bu katılımcı grubu Suriyelilerle ilgili düşüncelerini daha rahatlıkla yorumlayabiliyorlar. Suriyelilerle aynı apartmanda yaşayan yüzde 11,5'lik katılımcı grubu bazı şikayetlerini de dile getirmiştir. Genel de yaşam farklılıklarından kaynaklanan sorunları dile getiren katılımcıların en çok rahatsızlık duyduğu konulardan birisi de Suriyelilerin farklı bir dilde konuşmaları ve dillerini anlamamalarını söylemişlerdir.

Suriyelilerle aynı sokakta yada aynı mahallede yaşayan katılımcılar da bazı durumlardan şikayetçi olmuşlardır. Kültürel farklılıkların ön plana çıktığı bu şikayetlerin başında, Suriyelilerin kendilerine göre daha fazla rahat davrandıklarını ifade etmişlerdir. Aynı grup özellikle sosyal alanları paylaşım sırasında rahatsızlık duyduklarını ifade ederek Suriyelilerle ortak yaşam alanlarını kullanmaya çekindiklerini de belirtmişlerdir.

Tablo 11: Katılımcıların Suriyeli bir komşusu/tanıdığı durumuna göre Suriyelilerle ilişki düzeyinin karşılaştırılması

$P: 0,00<0,5$			Katılımcıların Suriyeli mülteciler ile ilişki düzeyi nasıl?				Toplam
			Aynı apartmanda Suriyeliler ile yaşamaktayız	Aynı sokakta Suriyeliler ile yaşamaktayız	Aynı mahallede Suriyeliler ile yaşamaktayız	Hiçbiri	
S9	EVET	F	19,9	44,5	65,7	42,8	173,0
		% S9	15,6%	36,4%	41,6%	6,4%	100,0%
	HAYIR	F	23,1	51,8	76,4	49,7	201,0
		% S9	9,0%	19,4%	37,3%	34,3%	100,0%
	FİKRİ M YOK	F	3,0	6,7	9,9	6,4	26,0
		% S9	3,8%	3,8%	19,2%	73,1%	100,0%
Toplam		F	46,0	103,0	152,0	99,0	400,0
		% S9	11,5%	25,8%	38,0%	24,8%	100,0%

Katılımcıların Suriyeli bir tanıdıklarının olup olmadığı sorusu ile Suriyeli mültecilerle ilişki düzeyleri karşılaştırıldığında ortaya şöyle bir sonuç çıkmaktadır.

Çevremde Suriyeli bir tanıdığım var diyenlerin yüzde 15,6'sı Suriyelilerle aynı apartmanda otururken, yüzde 36,4'ü Suriyelilerle aynı sokakta, yüzde 41,6'sı Suriyelilerle aynı mahallede yaşadığını ifade ederken yüzde 6,4'ünün ise hiçbiri cevabını vermiştir.

Katılımcıların daha çok (yüzde 41,6) Suriyelilerle aynı mahallede yaşadığı görülmüştür. Mahalleyi, aynı sokakta yaşıyoruz (yüzde 36,4) diyen katılımcılar takip etmiştir.

Çevremde Suriyeli bir tanıdığım yok diyen katılımcıların yüzde 76,4'ünün Suriyelilerle aynı mahallede yaşadığı, yüzde 51,8'inin Suriyelilerle aynı sokakta, yüzde 9'unun ise aynı apartmanda yaşadığı görülmüştür. Yüzde 34,3'ü ise hiçbiri cevabını vermiştir. Aynı apartmanda yaşayan katılımcıların dahi Suriyelilere uzak olduğu görülmüştür.

Tablo 12: Katılımcıların Suriyeli arkadaşlarının olup olmadığının değerlendirilmesi

	F	%
Evet	54	13,5
Hayır	346	86,5
Toplam	400	100,0

Araştırmada yer alan 400 katılımcının yüzde 86,5'inin Suriyeli bir arkadaşı yokken, yüzde 13,5'inin ise Suriyeli bir arkadaşının olduğu belirtilmiştir. Vatandaşların Suriyelilerle arkadaşlık kurmaktan çekindikleri düşünüle bilinir.

Tablo 13: Katılımcıların Suriyeli iş arkadaşlarının olup olmadığının değerlendirilmesi

	F	%
Evet	24	6,0
Hayır	376	94,0
Toplam	400	100,0

400 katılımcıya 'Suriyeli bir iş arkadaşınız var mı?' diye de sorulmuştur. Katılımcıların yüzde 94'ünün Suriyeli bir iş arkadaşı olmadığı, yüzde 6'sının ise Suriyeli bir iş arkadaşı olduğu öğrenilmiştir.

4.3. Suriyelileri Sorun Olarak Görme Biçimi

Yaşanan göç olgusunda göç edilen bölgedeki insanlarla uyum açısından çeşitli sorunlar yaşandığı bilinmektedir. Bu kapsamda; Elazığ'da yaşayan Suriyeliler ile yerel halk arasında da çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Bu bölümde yerel halkın Suriyelileri sorun olarak görme biçimleri ele alınacaktır.

Tablo 14: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini hakkında düşünceleri

	F	%
Olumlu karşılıyorum	55	13,8
Olumsuz karşılıyorum	281	70,2
İlgilenmiyorum	40	10,0
Kararsızım	24	6,0
Toplam	400	100,0

Katılımcıların Suriyelilerle ilgili düşüncelerini ortaya çıkaracak ‘Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyor?’ sorusuna 400 katılımcıdan yüzde 70,2’si olumsuz karşılıyorum cevabını verirken, yüzde 13,8’i olumlu karşılıyorum, yüzde 10’u ilgilenmiyorum, yüzde 6’sı ise kararsızım cevabı vermiştir.

Yapılan ki kare testinde Katılımcıların cinsiyetine göre, Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesine bakış açısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Her iki cinsiyet grubunun da Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini olumsuz bir bakış açısına sahip oldukları belirlenmiştir.

Yani katılımcıların büyük bir bölümü Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılamaktadır. Büyük bir kesim Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılamasının altında çeşitli nedenler yatmaktadır. Aşağıdaki tablolarda bunun nedenleri yer almaktadır. Ama genel itibariyle katılımcılar, Suriyelilerin güvenlik, ekonomi ve buna benzer konularda olumsuz sonuçlar çıkardığı işaret ederek ülkemize gelmelerini olumsuz karşıladıklarını ifade etmişlerdir. Yüzde 70,2’lik olumsuz karşılayan katılımcıya karşı, yüzde 13,8’lik olumlu karşılayan katılımcının da olduğu görülmektedir. Ancak genel bir yorumlama yapıldığında Elazığ’daki vatandaşların Suriyelilerin ülkemize gelmelerine karşı olumsuz bir tutum içerisinde olduğu rahatlıkla değerlendirilebilir.

Yapılan “Ki Kare” testine göre Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılayan en büyük eğitim düzeyi grubu yüksek lisans mezunları olmuştur. Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılayan en az eğitim düzeyi grubu ise lise mezunları olduğu görülmüştür.

Araştırmada katılımcıların medeni durumuna göre “Ki Kare” testi yapılmıştır. Burada da görülmektedir ki daha çok (yüzde 73,9) dul ve boşanmış katılımcılar Suriyelilerin ülkemize gelmelerini olumsuz karşılamaktadır.

Evli olan katılımcıların yüzde 71,4’ü, bekarların ise yüzde 68,3’ü Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşıladığı görülmüştür.

Tablo 15: Katılımcıların Doğum Yerine Göre, Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesine bakışı

P: 0,07<0,5			Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz?				Toplam
			Olumlu karşılıyorum	Olumsuz karşılıyorum	İlgilenmiyorum	Kararsızım	
Doğum Yeri	Elazığ	F	44,3	226,2	32,2	19,3	322,0
		% S7	15,5%	69,3%	10,2%	5,0%	100,0%
	Elazığ dışı	F	10,7	54,8	7,8	4,7	78,0
		% S7	6,4%	74,4%	9,0%	10,3%	100,0%
Toplam		F	55,0	281,0	40,0	24,0	400,0
		% S7	13,8%	70,2%	10,0%	6,0%	100,0%

Katılımcıların doğum yerlerine göre Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmeleri sorusu değerlendirildiğinde; Elazığ doğumlu olanlarla Elazığ dışında doğanların soruya verdikleri cevaplarda farklılık olduğu görülmektedir. Elazığ'da doğanların yüzde 69,3'ü Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılarken, Elazığ dışında doğanların yüzde 74,4'ü olumsuz karşılaşmaktadır. Elazığ dışında doğup Elazığ'da yaşayan katılımcıların Suriyelilerin ülkemize gelmesine Elazığ'da doğanlara göre daha fazla karşı çıktığı görülmektedir.

Tablo 16: Katılımcıların Elazığ'daki Suriyelilerle yaşamaktan rahatsızlık durumu

	F	%
Evet	261	65,2
Hayır	88	22,0
Kararsızım	51	12,8
Toplam	400	100,0

Araştırmanın sonucunu belirleyecek en önemli sorulardan biri olan 'Elazığ'da Suriyelilerle yaşamaktan rahatsız oluyor musunuz?' sorusuna verilen cevaplar arasında ise büyük bir fark olduğu görülmektedir. Katılımcıların yüzde 65,2'si Suriyelilerle yaşamaktan rahatsız olduğunu ifade ederken, yüzde 22'si rahatsız olmadığını, yüzde 12,8'i ise kararsız olduğunu söylemektedir.

Katılımcıların çok önemli bir bölümü (%65) Suriyelilerle Elazığ'da yaşamaktan rahatsızlık duyduğunu ifade etmiştir. Bu katılımcı grubu Suriyelilerin Elazığ'dan gönderilmesini de talep etmektedir. Bu konunun da alt gerekçeleri vardır. Özellikle Suriyelilerle ortak yaşam alanlarını kullanan katılımcıların bu konudan rahatsız olduğu

görülmekte ve kesinlikle Suriyelilerin Elazığ'dan gönderilmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Rahatsızlık duyulan en büyük konunun başında da yine güvenlik, ekonomik ve işsizlik nedenleri gelmektedir. Katılımcılar Suriyelilerin çeşitli sorunlara yol açtığını bu sorunlar nedeniyle Elazığ'da Suriyelilerle yaşamak istemediklerini söylemişlerdir. Katılımcıların yarısından fazlası Suriyelilerle Elazığ'da yaşamaktan rahatsızlık duyduğunu ifade ederken yüzde 22'lik bir kesim ise Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasından rahatsızlık olmamaktadır. Bu kesimde incelendiğinde genel itibariyle Suriyelilerle sadece aynı mahallede kalan yada hiçbir bağlantısı olmayan katılımcılardan oluşmaktadır.

Tablo 17: Katılımcıların Suriyeli bir komşusu/tanıdığı durumuna göre Elazığ'daki Suriyelilerden rahatsızlık durumu

P: 0,06<0,5			Katılımcılar Elazığ'da Suriyelilerle yaşamaktan rahatsız oluyor mu?			Toplam
			EVET	HAYIR	KARARSIZIM	
S9	EVET	F	112,9	38,1	22,1	173,0
		% S9	62,4%	26,0%	11,6%	100,0%
	HAYIR	F	131,2	44,2	25,6	201,0
		% S9	69,2%	19,9%	10,9%	100,0%
	FİKRİM YOK	F	17,0	5,7	3,3	26,0
		% S9	53,8%	11,5%	34,6%	100,0%
Toplam		F	261,0	88,0	51,0	400,0
		% S9	65,2%	22,0%	12,8%	100,0%

Katılımcıların Elazığ'daki Suriyeliler yaşamaktan rahatsız oluyorlar mı sorusu ile çevrenizde Suriyeli komşunuz / tanıdığınız var mı sorusu karşılaştırılmıştır.

Çevresinde Suriyeli tanıdığı olan vatandaşların yüzde 62'sinin Suriyelilerle Elazığ'da yaşamaktan rahatsız olduğu görülmüştür. Çevresinde Suriyeli tanıdığı/komşusu olan vatandaşların yüzde 26'sı rahatsız olmuyorken, yüzde 11,6'sının kararsız olduğu ortaya çıkmıştır.

Çevresinde Suriyeli tanıdığı/komşusu olmayan katılımcıların yüzde 69,2'si Suriyelilerle Elazığ'da yaşamaktan rahatsız olurken yüzde 19,9'u rahatsız olmuyor, yüzde 10,9'u ise kararsız.

Çevrenizde Suriyeli tanıdığınızı/komşunuzu var mı sorusuna “fikrim yok” diye cevap veren katılımcıların yüzde 65,2’si Suriyelilerle Elazığ’da yaşamaktan rahatsızken, yüzde 11,5’inin rahatsız olmadığı yüzde 34,6’sının ise kararsız olduğu görülmüştür.

Yapılan “Ki Kare” testine göre yüzde 69,2 ile Suriyelilerle aynı şehirde yaşamaktan rahatsız olan grubunun daha çok Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olmayan gruptan olduğu görülmüştür.

Tablo 18: Suriyeli mültecilerin Elazığ’da yaşıyor olmasının katılımcılara göre sorun olup olmamasının değerlendirilmesi

	F	%
Evet, önemli bir sorundur	253	63,2
Hayır, sorun değildir	63	15,8
Şuan sorun değil ama ileride sorun olabilir	84	21,0
Toplam	400	100,0

400 katılımcıya ‘Suriyeli mültecilerin Elazığ’da yaşıyor olması bir sorun mudur’ diye de sorulmuştur. Yüzde 63,2’si Suriyelilerin Elazığ’da yaşamasını önemli bir sorun olarak görürken yüzde 21’i şuan sorun olarak görmüyor ama ileride sorun olabileceğini düşünüyor. Yüzde 15,8’i ise Suriyelileri sorun olarak görmüyor.

Çalışmada yer alan katılımcılar Suriyelilerin Elazığ’da yaşamasını bir sorun olarak görmektedir. Katılımcıların büyük bir kesimi Suriyelileri sorun olarak gördüklerini ifade ederek, Elazığ’dan gitmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Suriyelilerin Elazığ’a yük olduğunu ifade eden vatandaşlar Suriyelileri çeşitli konularda sorun olarak gördüklerini belirtmiştir. Araştırmada yer alan 400 katılımcıdan yüzde 21’i ise Suriyelilerin Elazığ’da şuan sorun olmadıklarını ama ileride sorun olabileceklerini belirtmiştir. Bu katılımcılar, genel itibarıyla Suriyelilerin ileride güvenlik ve ekonomik yönden sorun olabileceklerini ifade etmişlerdir. Suriyelilerle zaman zaman yaşanan tatsızlıklara da değinen katılımcıların bu olayların ileride daha büyük olabileceğini vurgulamış ve ileride sorun oluşturma bileceklerini düşünmektedirler.

Tablo 19: Katılımcıların eğitim durumuna göre, Suriyeli mültecilerin Elazığ'da yaşıyor olmasını sorun olarak görülüp görülmemesi durumu

$P: 0,15<0,5$		Katılımcılara göre Suriyeli mültecilerin Elazığ'da yaşıyor olması bir sorun mudur?				Toplam
			Evet, önemli bir sorundur	Hayır, sorun değildir	Şuan sorun değil ama ileride sorun olabilir	
EĞİTİM	İLKÖĞRETİM	F	46,2	11,5	15,3	73,0
		% S3	76,7%	15,1%	8,2%	100,0%
	ORTAOKUL	F	45,5	11,3	15,1	72,0
		% S3	70,8%	12,5%	16,7%	100,0%
	LİSE	F	84,8	21,1	28,1	134,0
		% S3	53,7%	18,7%	27,6%	100,0%
	ÜNİVERSİTE	F	65,8	16,4	21,8	104,0
		% S3	63,5%	12,5%	24,0%	100,0%
	LİSANSÜSTÜ	F	10,8	2,7	3,6	17,0
		S3	47,1%	29,4%	23,5%	100,0%
Toplam		F	253,0	63,0	84,0	400,0
		% S3	63,2%	15,8%	21,0%	100,0%

Katılımcıların eğitim durumlarına göre Suriyeli mültecilerin Elazığ'da yaşıyor olması bir sorun mudur sorusu karşılaştırılmıştır.

İlköğretim mezunlarının yüzde 76,7'si "Evet, önemli bir sorundur" cevabını verirken, yüzde 15,1'i "Hayır, sorun değildir, yüzde 8,2'si ise "Şuan sorun değil ama ileride sorun olabilir" cevabını vermiştir.

Ortaokul mezunu olan katılımcıların yüzde 70,8'i "Evet, önemli bir sorundur" derken, yüzde 12,5'i "Hayır, sorun değildir, yüzde 16,7'si ise "Şuan sorun değil ama ileride sorun olabilir" demiştir.

Aynı soruda lise mezunu olan katılımcıların verdikleri cevaplar incelendiğinde yüzdelik dilimde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Lise mezunlarının yüzde 53,7'si Suriyelileri Elazığ'da yaşıyor olmasını önemli bir sorun olarak görürken, yüzde 18,7'si sorun olarak görmüyor. Lise düzeyin yüzde 27,6'sı Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasını Şuan sorun olarak görmüyor ama ileride sorun olabileceğini düşünüyor.

Üniversite mezunu olan katılımcıların yüzde 47,1'i Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasını sorun olarak değerlendirirken, yüzde 12,5'i sorun olarak görmüyor, yüzde 24'ü ise şuan sorun olmadığını ama ileride sorun olabileceğini belirtiyor.

Lisansüstü eğitim gören katılımcıların yüzde 47,1'i Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasını sorun olarak değerlendirirken, yüzde 29,4'ü sorun olarak görmediğini yüzde 23,5'i ise şuan sorun olarak görmediklerini ama ilerine sorun olabileceğini düşünüyor.

Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasını en çok sorun olarak gören eğitim düzeyi ilköğretim mezunu olan katılımcılar olurken, Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasını sorun olarak görmeyen en fazla grup ise yüksek lisans mezunu olan katılımcılar olmuştur. Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasını şuan sorun olarak görmeyen ama ileride sorun oluşturma bileceğini düşünen grup ise lise mezunu olan katılımcılardan oluşmuştur.

Tablo 20: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini karşıladıkları durum ile Suriyeli mültecilerin Elazığ'da yaşıyor olması önemli bir sorun mudur sorusunun değerlendirilmesi

<i>P: 0,00<0,5</i>		Katılımcılara göre Suriyeli mültecilerin Elazığ’da yaşıyor olması bir sorun mudur?				Toplam
			Evet, önemli bir sorundur	Hayır, sorun değildir	Şuan sorun değil ama ileride sorun olabilir	
S10	Olumlu karşılıyorum	F	34,8	8,7	11,6	55,0
		% S10	10,9%	58,2%	30,9%	100,0%
	Olumsuz karşılıyorum	F	177,7	44,3	59,0	281,0
		% S10	79,7%	7,1%	13,2%	100,0%
	İlgilenmiyorum	F	25,3	6,3	8,4	40,0
		% S10	45,0%	10,0%	45,0%	100,0%
	Kararsızım	F	15,2	3,8	5,0	24,0
		% S10	20,8%	29,2%	50,0%	100,0%
Toplam		F	253,0	63,0	84,0	400,0
		% S10	63,2%	15,8%	21,0%	100,0%

Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesiyle ilgili ne düşünüyorsunuz sorusu ile Suriyeli mültecilerin Elazığ'da yaşıyor olması bir sorun mudur sorusunun cevapları karşılaştırılmıştır.

Yapılan “Ki Kare” testisine göre Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayan katılımcıların yüzde 10,9'u Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasının önemli bir

sorun olduğunu yüzde 58,2'si sorun olmadığı, yüzde 30,9'u ise şuan sorun olmadığını ama ileride sorun olabileceğini belirtmiştir.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılayan katılımcıların yüzde 79,7'si Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasının önemli bir sorun olduğunu yüzde 7,1'i sorun olmadığı, yüzde 13,2'si ise şuan sorun olmadığını ama ileride sorun olabileceğini ifade etmiştir.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz sorusuna “İlgilenmiyorum” cevabını veren katılımcıların yüzde 45'i Suriyelilerin Elazığ'da yaşıyor olmasını sorun olarak görürken 10'unu sorun olarak görmeyip, yüzde 45'i ise şuan sorun olarak görmediğini ama ileride sorun olabileceğini düşünmektedir.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz sorusuna “Kararsızım” cevabını veren katılımcıların yüzde 20,8'i Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasını sorun olarak gördüğünü, yüzde 29,2'si sorun olarak görmediğini yüzde 50'sinin ise şuan sorun olmadığını ama ileride sorun olabileceğini belirtmiştir.

Çıkan sonuçlara göre, Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumlu karşıyorum diyenlerin yüzde 10,9'u Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasını sorun olarak görüyor. Bu katılımcı grubu Suriyelilerin hem ülkemize gelmesini hem de Elazığ'da yaşamamasını istemektedir. Buna göre yüzde 10,9'luk katılımcının düşüncesinin Suriyelilerin Türkiye'deki çadır kamplarında kalabileceği yönünde olduğu savunula bilinir.

Tablo 21: Katılımcıların Suriyeli bir komşusu/tanıdığı durumuna göre Elazığ'da Suriyelilerin yaşıyor olmasının sorun olup olmadığının değerlendirilmesi

$P: 0,00<0,5$		Katılımcılara göre Suriyeli mültecilerin Elazığ’da yaşıyor olması bir sorun mudur?				Toplam
			Evet, önemli bir sorundur	Hayır, sorun değildir	Şuan sorun değil ama ileride sorun olabilir	
S9	EVET	F	109,4	27,2	36,3	173,0
		% S9	60,7%	21,4%	17,9%	100,0%
	HAYIR	F	127,1	31,7	42,2	201,0
		% S9	68,7%	11,4%	19,9%	100,0%
	FİKRİM YOK	F	16,4	4,1	5,5	26,0
		% S9	38,5%	11,5%	50,0%	100,0%
Toplam		F	253,0	63,0	84,0	400,0
		% S9	63,2%	15,8%	21,0%	100,0%

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olan katılımcıların Suriyelilerin Elazığ'da yaşıyor olmasının sorun olup olmadığına karşılaştırıldığı “Ki Kare” testinde Çevresinde Suriyeli bir komşusu yada tanıdığı olan katılımcıların yüzde 60,7’si Suriyelilerin Elazığ'da yaşıyor olmasını sorun olarak değerlendirirken yüzde 21,4’e sorun olarak görmüyor, yüzde 17,9’u ise şuan sorun olarak görmüyor ama ileride sorun olabileceğini düşünüyor.

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olmayan katılımcıların yüzde 68,7’si Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasını sorun olarak görürken yüzde 11,4’ü sorun olarak görmüyor, yüzde 19,9’u ise şuan sorun olmadığını ama ileride sorun olabileceğini ifade ediyor.

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olup olmadığı sorusuna fikrim yok diyen katılımcıların yüzde 38,5’u Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasını sorun olarak görüyor. Yüzde 11,5’i sorun olarak görmezken, yüzde 50’si şuan sorun değil ama ileride sorun olabileceğini düşünüyor.

Yapılan araştırma neticesinde görülmüştür ki Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olmayan katılımcıların; komşusu veya tanıdığı alan katılımcılara göre Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasını daha fazla sorun olarak görmektedir.

Tablo 22: Katılımcıların Suriyelileri en çok sorun olarak gördüğü alanların seçimi

	F	%
Asayiş/Güvenlik	145	36,2
İşsizlik	117	29,2
Kira artışı	28	7,0
Entegrasyon	59	14,8
Nüfus artışı	51	12,8
Toplam	400	100,0

Çalışmada katılımcıların Suriyeli mültecileri en çok hangi alanda sorun olarak gördükleri de araştırıldı. Buna göre katılımcıların yüzde 36,2’si Suriyelileri asayiş ve güvenlik alanlarında sorun olarak görürken, yüzde 29,2’si işsizlik alanında, yüzde 14,8’i entegrasyon alanında, yüzde 12,8’i nüfus artışında yüzde 7’si ise kira artışında sorun olarak görüyor. Katılımcılar genel olarak asayiş ve güvenlik ile işsizlik konusunda Suriyeli mültecileri sorun olarak görmekte.

Araştırmada katılımcıların Suriyelileri en çok Asayiş/Güvenlik alanlarında sorun olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Suriyelilerin zaman zaman huzursuzluk çıkardığını ifade eden katılımcılar yaşanan toplumsal olaylara dikkat çekmiştir. Katılımcıların, ulusal basında çıkan Suriyelilerle ilgili kavga haberlerinden de etkilendiği görülmüştür.

Katılımcılar Suriyelileri Güvenlik ve Asayiş alanlarından sonra işsizlik alanında sorun olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Suriyelilerin işçi olarak çalıştırılmasına tepki gösteren vatandaşlar Suriyelilerle birlikte Elazığ'da işsizlik oranlarının arttığını belirtmişlerdir. Elazığ İş Kur İl Müdürlüğü'nden alınan verilere göre, 2019 yılının ilk 6 ayında Elazığ'da kayıtlı 44 bin 569 işsiz kişinin bulunduğu, 22 bin 202 kişinin ise daha iyi nitelikte iş aradığı, toplamda Elazığ'da 66 bin 771 işsizin olduğu ifade edilmiştir. Katılımcılar da Elazığ'daki bu işsizlik rakamlarında Suriyelilerin etkili olduğunu belirtmişlerdir. Suriyelilerin sigortasız ve daha az maaşlarda çalıştığını vurgulayan katılımcılar bu nedenle işverenlerin genelde Suriyeli çalışanları tercih ettiklerini söylemişlerdir.

Katılımcıların yüzde 14,8'ine göre de Suriyeliler entegrasyon alanında sorun oluşturuyor. Suriyelilerle uyum sağlayamadıklarını belirten vatandaşlar; gelenek, görenek, örf ve adet konularına dikkat çekiyor. Suriyelilerin yaşam tarzlarının kendilerinden farklı olduğunu düşünen katılımcılar Suriyelileri bu konuda sorun olarak görüyor.

Suriyelileri nüfus artışında sorun olarak gören yüzde 12,8'lik katılımcı grubu ise bu artışla birlikte sosyal alanlar başta olmak üzere hizmet sektöründe aksamalara neden olduklarını ifade etmişlerdir.

Suriyelilerin ekonomideki dolaylı etkilerinden birisi kiraların artmasından kaynaklı yaşanmaktadır. Hazırlanan kamplarda çeşitli nedenlerden dolayı kalmak istemeyen ve ev kiralayarak barınma yolunu tercih eden Suriyeli sığınmacılar nedeniyle konut kiralama taleplerinde artmış olmuş ve kiralar yükselmiştir. Suriyelileri kira artışında sorun olarak gören yüzde 7'lik grup Suriyelilerin Elazığ'a gelmesiyle birlikte Suriyeli ailelerin evleri kiralamasının kira artışının yaşanmasında büyük bir etken olduğunu düşünüyor.

Tablo 23: Katılımcıların cinsiyetine göre Elazığ'daki Suriyeli mültecilerin hangi alanda sorun olarak görüldüğünün değerlendirilmesi

P: 0,03<0,5		Katılımcılar Suriyeli mültecileri en çok hangi alanda sorun olarak görüyor?						Toplam
			Asayiş / Güvenlik	İşsizlik	Kira artışı	Entegrasyon	Nüfus artışı	
CİNSİYET	ERKEK	F	76,5	61,7	14,8	31,1	26,9	211,0
		% S2	35,1%	35,1%	5,2%	16,6%	8,1%	100,0%
	KADIN	F	68,5	55,3	13,2	27,9	24,1	189,0
		%S2	37,6%	22,8%	9,0%	12,7%	18,0%	100,0%
Toplam		F	145,0	117,0	28,0	59,0	51,0	400,0
		% S2	36,2%	29,2%	7,0%	14,8%	12,8%	100,0%

Suriyelileri Elazığ'da çeşitli alanlarda sorun olarak gören katılımcılar cinsiyetine göre ayrıldığında farklı sonuçlar ortaya çıkmıştır.

“Ki Kare” ile yapılan karşılaştırmada, Erkeklerin yüzde 35,1'i Suriyelileri asayiş ve güvenlik alanlarında sorun olarak görürken, yüzde 35,1'i işsizlikte, yüzde 5,2'si kira artışında, yüzde 16,6'sı entegrasyonda, yüzde 8,1'i nüfus artışında sorun olarak görmektedir.

Kadınların yüzde 37,6'sı Suriyelileri asayiş ve güvenlik alanında, yüzde 22,8'i işsizlikte, yüzde 9'u kira artışında yüzde 12,7'si entegrasyon alanında, yüzde 18'i ise nüfus artışında sorun olarak görmektedir.

Kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre asayiş ve güvenlik konusunda Suriyelileri daha fazla sorun olarak görmüştür. Erkek katılımcılar ise kadın katılımcılara göre Suriyelileri işsizlik konusunda daha fazla sorun olarak görmektedir. Kira artışında kadınların erkeklere göre Suriyelileri sorun olarak görme oranı fazladır. Entegrasyon alanında ise erkeklerin Suriyelileri sorun olarak görme durumu kadınlara göre daha fazla olmuştur. Nüfus artışında Suriyelileri sorun olarak gören kadınların oranı erkeklerin oranından daha fazla olmuştur.

Tablo 24: Katılımcıların meslek grubuna göre Elazığ'daki Suriyeli mültecilerin hangi alanda sorun olarak görüldüğünün değerlendirilmesi

<i>P: 0,00<0,5</i>		Katılımcılar Suriyeli mültecileri en çok hangi alanda sorun olarak görüyor?						Toplam
			Asayiş/ Güvenlik	İşsizlik	Kira artışı	Entegrasyon	Nüfus Artışı	
MESLEK	Kamu	F	14,5	11,7	2,8	5,9	5,1	40,0
	Çalışanı	% S4	52,5%	10,0%	5,0%	25,0%	7,5%	100,0%
	Özel	F	23,9	19,3	4,6	9,7	8,4	66,0
	Sektör	% S4	37,9%	39,4%	3,0%	9,1%	10,6%	100,0%
	Çalışanı							
	Serbest	F	12,3	9,9	2,4	5,0	4,3	34,0
	Meslek	% S4	35,3%	32,4%	2,9%	17,6%	11,8%	100,0%
	Emekli	F	6,2	5,0	1,2	2,5	2,2	17,0
		% S4	29,4%	11,8%	5,9%	41,2%	11,8%	100,0%
	Ev	F	34,4	27,8	6,6	14,0	12,1	95,0
	Hanımı	% S4	27,4%	26,3%	8,4%	13,7%	24,2%	100,0%
	İşsiz	F	9,8	7,9	1,9	4,0	3,4	27,0
		% S4	25,9%	51,9%	7,4%	11,1%	3,7%	100,0%
	Öğrenci	F	34,1	27,5	6,6	13,9	12,0	94,0
		% S4	39,4%	31,9%	5,3%	13,8%	9,6%	100,0%
	Esnaf	F	9,8	7,9	1,9	4,0	3,4	27,0
	% S4	44,4%	18,5%	25,9%	3,7%	7,4%	100,0%	
Toplam		F	145,0	117,0	28,0	59,0	51,0	400,0
		% S4	36,2%	29,2%	7,0%	14,8%	12,8%	100,0%

Katılımcıların meslek durumlarına göre Suriyelilerle ilgili rahatsız oldukları alanlar karşılaştırıldığında da farklı sonuçların olduğu görülmektedir.

Kamu çalışanları Suriyelileri en çok asayiş ve güvenlik olaylarında sorun olarak görürken, özel sektör çalışanları en çok işsizlik konusunda, serbest meslekle uğraşan katılımcılar en çok asayiş ve güvenlik konusunda; emeklilerin en çok entegrasyon konusunda; ev hanımlarının en çok asayiş ve güvenlik konusunda; işsizlerin en çok işsizlik konusunda; öğrencilerin en çok asayiş ve güvenlik konusunda; esnafın da asayiş ve güvenlik alanında Suriyelileri sorun olarak gördükleri sonucu ortaya çıkmıştır.

“Ki Kare” testisine göre ortaya çıkan bu sonuçlarda işsizlerin yüzde 51,9’u Suriyelileri işsizlik alanında sorun olarak görmektedir. İşsiz katılımcıların işsiz olmalarının nedenlerinden birisinin Suriyelilerin olduğunu düşündükleri değerlendirilmektedir.

Tablo 25: Suriyeli Mültecilere Yönelik Güvenlik ve Toplumsal Sorun Görünümü Çerçevesinde Katılımcıların Değerlendirmeleri

		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Suriyeli mülteciler Elazığ'ın güvenliği için zararlı insanlardır.	9,2	7,8	15,8	25,2	42,0
2	Suriyeli mülteciler Elazığ'ın toplumsal yapısı ve uyumu için zararlı insanlardır.	9,0	7,0	17,5	26,5	40,0
3	Suriyeli mülteciler geldikten sonra Elazığ'da suç oranları artmıştır	10,8	9,8	25,8	22,2	31,5
4	Suriyelilerle sosyal alanlarda aynı anda bulunmak istemiyorum.	11,0	7,2	16,2	24,0	41,5
5	Elazığ'da Suriyelilere ayrımcılık yapıyor.	16,0	12,8	18,8	22,8	29,8
6	Dilencilik yapan Suriyeli mültecilerden rahatsızlık duyuyorum	4,5	5,2	13,8	23,2	53,2
7	Suriyeli mültecilerin sıklıkla doğum yapmaları beni rahatsız ediyor.	9,0	7,5	20,5	21,5	41,5

Araştırmamız örneklemini içerisinde yer alan katılımcıların yaklaşık olarak %67'si “Suriyeli mülteciler Elazığ'ın güvenliği için zararlı insanlar” olarak değerlendirmektedirler. Katılımcıların sadece %17'si bu yargıya katılmadığını ifade etmişlerdir. Buna göre Suriyeli mültecilere güvenlik bağlamında zarar veren, sıkıntılı ve sorunlu insanlar olarak görülmektedir.

Benzer şekilde katılımcıların %66.5'i “Suriyeli mülteciler Elazığ'ın toplumsal yapısı ve uyumu için zararlı insanlardır” değerlendirmesinde bulunmaktadır. Suriyeli mülteciler hem güvenlik hem de toplumsal yapı için zararlı bireyler olarak görülmektedirler. Katılımcıların sadece %16'sı Suriyeli mültecileri toplumsal yapı için zararlı insanlar olarak görmediğini belirtmişlerdir. “Suriyeli mülteciler geldikten sonra Elazığ'da suç oranları artmıştır ”yargısına katılımcıların %53.7'si katıldığını ifade ederken, %20.6'sı ise katılmadığını belirtmişlerdir. Katılımcıların yarısından fazlasının Suriyeli mültecilerin Elazığ'a gelişinden sonra suç oranlarının arttığını düşünmesi oldukça dikkat çekicidir. “Suriyelilerle sosyal alanlarda aynı anda bulunmak istemiyorum” yargısına katılımcıların %65.5'i katılırken, %18.2'si ise katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcıların %52.6'sı “Elazığ’da Suriyelilere ayrımcılık yapılıyor.” yargısına katılırken, %28.8’si bu yargıya katılmadıklarını ifade etmişlerdir. “Dilencilik yapan Suriyeli mültecilerden rahatsızlık duyuyorum” yargısına katılımcıların %76.4’ü katıldığını ifade ederken, %9.7’si ise katılmadığını belirtmiştir. Suriyeli mültecilerle ilgili rahatsızlık oluşturan unsurlardan biri de doğum yapma oranlarının fazlalığıdır. Katılımcıların %63’ü, “Suriyeli mültecilerin sıklıkla doğum yapmaları beni rahatsız ediyor.” yargısına katılırken, %16.5’i ise katılmadığını beyan etmiştir. Bu verilere göre, Suriyeli mülteciler toplumsal bir sorun, güvenlik sorunu ve sosyal yaşamda sorun olarak görülmekte ve Suriyeli mültecilerin Elazığ’da yaşayanlar üzerinde çeşitli boyutlarıyla rahatsızlık oluşturdıkları görülmektedir.

4.4. Suriyelilerle Olan Etkileşim Boyutları

Bu bölümde Elazığ’da yaşayan yerel halkın Suriyelilerle olan etkileşim biçimleri incelenmiştir.

Tablo 26: Katılımcıların Suriyeli mültecileri tanımlama durumu

	F	%
Bizim misafirlerimiz	25	6,2
Bizim din kardeşlerimiz	64	16,0
Bize ekonomik yük olan insanlar	82	20,5
Yardıma muhtaç insanlar	50	12,5
Bize yabancı insanlar	53	13,2
Bize ileride sorun olacak insanlar	126	31,6
Toplam	400	100,0

Katılımcıların Suriyeli mültecileri nasıl tanımladıkları da değerlendirilmiştir. Katılımcıların yüzde 31,6’sı Suriyelilerin ileride bize sorun olacak insanlar olarak tanımlarken, yüzde 20,5’i bize ekonomik yük olan insanlar olarak tanımlıyor. Yüzde 16’sı Suriyelileri bizim din kardeşimiz olarak, yüzde 13,2’si bize yabancı insanlar, yüzde 12,5’i yardıma muhtaç insanlar, yüzde 6,2’si ise bizim misafirlerimiz olarak görüyor.

Yapılan araştırmada görülmektedir ki katılımcıların büyük bir bölümü Suriyelileri ileride sorun olacak insanlar olarak görmektedir. Suriyeliler nedeniyle ortaya çıkan sorunlara dikkat çeken katılımcılar bu sorunların gelecekte daha fazla artacağını düşünmektedirler. Suriyelilerle ilgili oluşan belirsizliğin katılımcıları tedirgin ettiği

görülmektedir. Çeşitli konularda Suriyelileri tehdit olarak gören katılımcılar bu etkenden dolayı Suriyelilerin ülkelerine dönmeleri gerektiğini de düşünmektedir. Suriyelileri “Bize ekonomik yük olan insanlar” olarak tanımlayan katılımcıların oranının da yüksek olduğu görülmüştür. Suriyelilere yönelik yapılan harcamaların yük olduğunu ifade eden katılımcılar devlet tarafından yapılan harcamaların kısıtlanması gerektiğini savunuyor. Bu cevabı veren katılımcılar, yardıma muhtaç olan Elazığlı insanlara önce yardım edilmesini ve destek olunması gerektiğini belirtiyor.

Yapılan “Ki Kare” testinde tüm yaş grupları arasında yüzdelik dilimde en çok cevap verilen seçenek “bize ileride sorun olacak insanlar” olmuştur. Sadece 55 yaş ve üzeri katılımcıların en çok cevap verdiği seçenek ise yüzde 28,1 ile “Bizim din kardeşlerimiz” seçeneği olmuştur.

Tablo 27: Çevresinde Suriyeli tanıdığı/komşusu var mı sorusuna göre katılımcıların Suriyeli mültecileri nasıl tanımladıklarının değerlendirilmesi

		Katılımcılar Suriyeli mültecileri nasıl tanımlıyor?							Toplam
			Bizim misafirlerimiz	Bizim din kardeşlerimiz	Bize ekonomik yük olan insanlar	Yardıma muhtaç insanlar	Bize yabancı insanlar	Bize ileride sorun olacak insanlar	
S9	EVET	F	10,8	27,7	35,5	21,6	22,9	54,5	173,0
		% S9	9,8%	23,1%	18,5%	11,6%	9,2%	27,7%	100,0%
	HAYIR	F	12,6	32,2	41,2	25,1	26,6	63,3	201,0
		% S9	2,5%	10,0%	23,4%	11,4%	17,4%	35,3%	100,0%
	FİKRİM YOK	F	1,6	4,2	5,3	3,2	3,4	8,2	26,0
		% S9	11,5%	15,4%	11,5%	26,9%	7,7%	26,9%	100,0%
Toplam		F	25,0	64,0	82,0	50,0	53,0	126,0	400,0
		% S9	6,2%	16,0%	20,5%	12,5%	13,2%	31,5%	100,0%

Katılımcıların Suriyeli mültecileri nasıl tanımladıkları sorusu, çevrenizde Suriyeli bir tanıdığınız / komşunuz var mı sorusu ile karşılaştırılmıştır.

Yapılan “Ki Kare” testine göre; çevresinde Suriyeli tanıdığı veya komşusu olan katılımcıların yüzde 9,8’i Suriyelileri bizim misafirlerimiz olarak tanımlarken, yüzde

23,1'i bizim din kardeşlerimiz, yüzde 18,5'i bize ekonomik yük olan insanlar, yüzde 11,6'sı yardıma muhtaç insanlar, yüzde 9,2'si bize yabancı insanlar, yüzde 27,7'si bize ileride sorun olacak insanlar olarak tanımlamıştır.

Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olmayan katılımcıların yüzde 2,5'ü Suriyelileri bizim misafirlerimiz olarak tanımlarken, yüzde 10'u bizim din kardeşlerimiz, yüzde 23,4'ü bize ekonomik yük olan insanlar, yüzde 11,4'ü yardıma muhtaç insanlar, yüzde 17,4'ü bize yabancı insanlar, yüzde 35,3'ü ise bize ileride sorun olacak insanlar olarak tanımlamaktadır.

Görülmüştür ki Suriyeli tanıdığı yada komşusu olmayan katılımcıların Suriyelileri tanımlamaları, Suriyeli tanıdığı veya komşusu olan katılımcılara göre daha olumsuz olmuştur. Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olmayan katılımcıların yüzdelik dilimlerde “bize ekonomik yük olan insanlar”, “bize yabancı insanlar” ve “bize ileride sorun olacak insanlar” seçeneklerini Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan katılımcılara göre daha çok tercih etmiştir. Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan katılımcıların, Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olmayan katılımcılara göre “Bizim misafirlerimiz”, “Bizim din kardeşlerimiz” ve “Yardıma muhtaç insanlar” cevaplarını daha çok tercih ettikleri görülmüştür.

Tablo 28: Katılımcılar çocuğunun Suriyeli ailelerin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine/oyun oynamasına izin verme aralığı

	F	%
Evet, her zaman	33	8,2
Evet, bazen	134	33,5
Hayır, hiçbir zaman	233	58,2
Toplam	400	100,0

400 katılımcının yüzde 58,2'si çocuğunun Suriyeli ailelerin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine veya oyun oynamasına izin vermeyeceğini ifade ederken yüzde 33,5'i bazen arkadaşlık edip, oyun oynaya bileceğini, yüzde 8,2'si ise her zaman arkadaşlık edip, oyun oynaya bileceğini belirtiyor. Katılımcıların yarısından fazlası çocuklarının Suriyeli çocuklarla arkadaşlık etmesine, oyun oynamasına hiçbir zaman müsaade etmeyeceğini ifade ediyor. Burada en büyük etkenin Suriyelilerle olan yaşam tarzlarının farklı olması gösterilebilir. Katılımcıların bir bölümü de Suriyeli ailelere karşı

güven problemi yaşamasından dolayı çocuklarının Suriyeli ailelerin çocuklarıyla arkadaşlık etmesine ve oyun oynamasına izin vermeyeceğini ifade etmektedir.

Tablo 29: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesine bakış açısıyla; çocuğunun Suriyeli ailelerin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine/oyun oynamasına izin verir mi durumunun değerlendirilmesi

P: 0,00<0,5		Katılımcılar çocuğunun Suriyeli ailelerin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine/oyun oynamasına izin verir mi?				Toplam
			Evet, her zaman	Evet, bazen	Hayır, hiçbir zaman	
S10	Olumlu karşılıyorum	F	4,5	18,4	32,0	55,0
		% S10	34,5%	45,5%	20,0%	100,0%
	Olumsuz karşılıyorum	F	23,2	94,1	163,7	281,0
		% S10	3,2%	24,9%	71,9%	100,0%
	İlgilenmiyorum	F	3,3	13,4	23,3	40,0
		% S10	5,0%	50,0%	45,0%	100,0%
	Kararsızım	F	2,0	8,0	14,0	24,0
		% S10	12,5%	79,2%	8,3%	100,0%
Toplam		F	33,0	134,0	233,0	400,0
		% S10	8,2%	33,5%	58,2%	100,0%

Katılımcıların çocuklarının Suriyeli bir ailenin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine / oyun oynamasına izin verirler mi sorusu Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmelerini nasıl karşıladıkları sorusuyla karşılaştırılmıştır.

Yapılan “Ki Kare” testinde; Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayanların yüzde 34,5’u çocuklarının Suriyeli ailelerin çocuklarıyla arkadaşlık etmesine/oyun oynamalarına izin vermesine “Evet, her zaman” cevabını vermiştir. Yüzde 45,5’u Evet, bazen cevabını verirken, yüzde 20’si hayır, hiçbir zaman cevabını vermiştir.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılayan katılımcıların yüzde 3,2’si çocukların Suriyeli ailelerin çocuklarıyla oyun oynamasına/arkadaşlık etmesine Evet, her zaman cevabını verirken, yüzde 24,9’u Evet, bazen; yüzde 71,9’u ise Hayır, hiçbir zaman cevabını vermiştir.

Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz sorusuna ilgilenmiyorum cevabını veren katılımcıların yüzde 5’i, çocuklarının her zaman Suriyeli ailelerin çocuklarıyla oyun oynamasına izin verebileceğini söylerken, yüzde 50’si bazen izin verebileceğini, yüzde 45’i ise hiçbir zaman izin vermeyeceğini söylemiştir.

Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini kararsız karşılayan katılımcıların yüzde 12,5’u çocuklarına her zaman izin verebileceğini belirtirken yüzde 79,2’si bazen, yüzde 8,3’ü ise hiçbir zaman izin vermeyeceği cevabını vermiştir.

Burada ortaya çıkan en dikkat çekici sonuç Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayan katılımcıların yüzde 20’sinin verdiği cevap olmuştur. Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayan katılımcıların yüzde 20’sinin çocuklarının Suriyeli bir ailenin çocuğuyla arkadaşlık etmesine izin vermeyeceği görülmüştür. Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayan bu katılımcı grubu söz konusu çocuklarının Suriyelilerle arkadaşlık etmesine gelince olumsuz bir tutum sergilediği görülmüştür.

Tablo 30: Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan katılımcıların çocuğunun Suriyeli ailelerin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine/oyun oynamasına izin verme durumunun değerlendirilmesi

<i>P: 0,06<0,5</i>		Katılımcılar çocuğunun Suriyeli ailelerin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine/oyun oynamasına izin verir mi?				Toplam
			Evet, her zaman	Evet, bazen	Hayır, hiçbir zaman	
S9	EVET	F	14,3	58,0	100,8	173,0
		% S9	13,3%	37,0%	49,7%	100,0%
	HAYIR	F	16,6	67,3	117,1	201,0
		% S9	4,5%	31,3%	64,2%	100,0%
	FİKRİM YOK	F	2,1	8,7	15,1	26,0
		% S9	3,8%	26,9%	69,2%	100,0%
Toplam		F	33,0	134,0	233,0	400,0
		% S9	8,2%	33,5%	58,2%	100,0%

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan Suriyeli var mı sorusu ile Çocuğunun Suriyeli ailelerin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine/oyun oynamasına izin verir mi sorusu karşılaştırılmıştır.

Tabloda yer alan verilen değerlendirildiğinde; çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan Suriyelilerin yüzde 49,7’si çocuklarının Suriyeli bir ailenin çocuklarıyla arkadaşlık etmesine izin vermeyeceğini ifade etmiştir. Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı olmayan katılımcıların yüzde 64,2’si de çocuklarının Suriyeli bir ailenin çocuklarıyla arkadaşlık etmesine izin vermeyeceğini belirtmiştir.

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı olan katılımcıların yüzde 13,3'ü çocuklarının her zaman Suriyeli bir ailenin çocuğuyla arkadaşlık etmesine izin vereceğini belirtirken Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olmayan katılımcıların bu düşüncesi yüzdelik dilimde daha da düşük olmuş ve yüzde 4,5 olarak gerçekleşmiştir.

Suriyeli tanıdıkları veya komşuları olan katılımcıların, olmayanlara göre çocuklarının Suriyeli ailelerin çocuklarıyla arkadaşlık etmesine daha sıcak baktığı görülmüştür. Tanıdığı olmayan katılımcıların bu konuya bakışları biraz daha olumsuzdur.

Tablo 31: Katılımcıların komşuları var ise Suriyeli aileyi evlerine misafir etme durumu

	F	%
Evet	45	11,2
Hayır	355	88,8
Toplam	400	100,0

Araştırmada yer alan 400 katılımcının yüzde 88,8'i Suriyeli bir aileyi evlerine hiç misafir etmediklerini belirtirken, yüzde 11,2'si ise Suriyeli bir aileyi evlerinde misafir ettiklerini ifade etmektedir.

Suriyelilerle aynı sokakta hatta aynı apartmanda dahi yaşayan katılımcıların Suriyelileri evlerinde misafir etmedikleri görülmüştür. Suriyelileri evlerinde ağırlamaktan kaçınan katılımcılar bunun nedenlerini; güven, kültürel farklılıklar ve yeteri derecede iletişim kuramamak olarak sıralamaktadır. Suriyelilerin Elazığ'da kalması gerektiğini yada Suriyelileri ülkemizde misafir olarak tanımladıklarını ifade eden katılımcıların dahi Suriyelileri evlerinde misafir etmedikleri ve misafir etmekten de kaçındıkları görülmüştür.

Tablo 32: Suriyelilerle yaşamak katılımcıları rahatsız ediyor mu sorusu ile Suriyeli bir aileyi hiç evinizde misafir ettiniz mi sorusunun karşılaştırılarak değerlendirilmesi

<i>P: 0,00<0,5</i>		Katılımcıların komşuları var ise Suriyeli aileyi hiç evlerine misafir etti mi?			Toplam
			Evet	Hayır	
S12	EVET	F	29,4	231,6	261,0
		% S12	5,0%	95,0%	100,0%
	HAYIR	F	9,9	78,1	88,0
		% S12	28,4%	71,6%	100,0%
	KARARSIZIM	F	5,7	45,3	51,0
		% S12	13,7%	86,3%	100,0%
Toplam		F	45,0	355,0	400,0
		% S12	11,2%	88,8%	100,0%

Katılımcıların Suriyeli aileleri evlerine misafir edip etmedikleri sorusu Elazığ'da Suriyelilerle yaşamaktan rahatsız oluyorlar mı sorusuyla karşılaştırılmıştır.

Elazığ'da Suriyelilerle yaşamaktan rahatsız olduğunu ifade eden katılımcıların yüzde 5'inin Suriyeli bir aile evlerinde misafir ettiği, yüzde 95'inin ise Suriyeli bir aileyi evlerinde misafir etmediği görülmüştür.

Elazığ'da Suriyelilerle yaşamaktan rahatsız olmadığını ifade eden katılımcıların yüzde 28,4'ünün Suriyeli aileleri evlerinde misafir ettiği yüzde 71,6'sının ise misafir etmediği görülmüştür. Elazığ'da Suriyeli mültecilerle yaşamaktan rahatsızlık duyup duymadığı konusunda kararsız olan katılımcıların da yüzde 13,7'sinin Suriyeli aileleri evlerinde misafir ettiği, yüzde 86,3'ünün ise misafir etmediği görülmüştür.

Genel itibarıyla bakıldığında Suriyeli aileleri evlerinde misafir eden kişilerin büyük bir bölümünün (Yüzde28,4) Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasından rahatsız olmayan katılımcı grubundan oluştuğu görülmüştür.

Tablo 33: Katılımcılar Suriyeli ailelere misafir olma durumu

	F	%
Evet	49	12,2
Hayır	351	87,8
Toplam	400	100,0

400 katılımcının yüzde 87,8'i Suriyeli bir aileye misafir olmadığını belirtirken yüzde 12,2'si ise misafir olduğunu belirtmektedir.

Katılımcıların çok önemli bir bölümü (87,8) Suriyeli bir aileye hiç misafir olmamıştır. “Suriyeli aileyi hiç evinize misafir ettiniz mi?” sorusuna cevap veren katılımcıların yüzde 11,2'si evet derken, katılımcıların yüzde 12,2'sinin Suriyelilerin evlerine misafir olduğu görülmektedir. Yüzde birlik farkla katılımcıların Suriyelileri evlerine misafir etmektense Suriyelilerin evlerine misafir olmayı tercih ettikleri görülmüştür.

Tablo 34: Suriyelileri evlerine misafir eden katılımcılarla Suriyelilerin evlerine misafir olan katılımcıların değerlendirilmesi

$P: 0,00<0,5$		Katılımcılar Suriyeli bir aileye hiç misafir oldu mu?			Toplam
			Evet	Hayır	
S17	Evet	F	5,5	39,5	45,0
		% S17	71,1%	28,9%	100,0%
	Hayır	F	43,5	311,5	355,0
		% S17	4,8%	95,2%	100,0%
Toplam		F	49,0	351,0	400,0
		% S17	12,2%	87,8%	100,0%

Suriyeli aileleri evlerine misafir eden katılımcılarla, Suriyeli ailelerin evlerine misafir olan katılımcılar karşılaştırılmıştır.

“Ki Kare” testine göre Suriyeli mültecileri evlerinde misafir eden katılımcıların yüzde 71,1'i Suriyeli mültecilerin evlerine misafir olurken, yüzde 28,9'u Suriyeli mültecilerin evlerine misafir olmamıştır. Suriyeli mültecileri evlerinde ağırlamayanların katılımcıların yüzde 4,8'i Suriyeli ailelerin evine misafir olurken, yüzde 95,2'si Suriyeli ailelerin evlerine misafir olmamıştır.

Suriyeli aileleri kendi evlerinde misafir eden katılımcıların yüzde 28,9'unun Suriyeli ailelerin evlerine misafir olmadığı görülmüştür. Suriyeli aileleri kendi evlerinde misafir etmeyen katılımcıların yüzde 4,8'i ise Suriyeli mültecileri evlerinde ziyaret etmiştir.

Tablo 35: Katılımcıların Suriyeli mültecilerle ilişki düzeyine göre Suriyelilerin evlerine misafir olan katılımcıların değerlendirilmesi

$P: 0,00<0,5$		Katılımcılar Suriyeli bir aileye hiç misafir oldu mu?			Toplam
			Evet	Hayır	
S11	Aynı apartmanda Suriyeliler ile yaşamaktayız	F	5,6	40,4	46,0
		% S11	34,8%	65,2%	100,0%
	Aynı sokakta Suriyeliler ile yaşamaktayız	F	12,6	90,4	103,0
		% S11	13,6%	86,4%	100,0%
	Aynı mahallede Suriyeliler ile yaşamaktayız	F	18,6	133,4	152,0
		% S11	9,2%	90,8%	100,0%
	Hiçbiri	F	12,1	86,9	99,0
		% S11	5,1%	94,9%	100,0%
Toplam		F	49,0	351,0	400,0
		% S11	12,2%	87,8%	100,0%

Yapılan “Ki Kare” testine göre Suriyeli ailelere misafir olan katılımcıların büyük bir bölümü (yüzde 65,2) Suriyelilerle aynı apartmanda yaşamakta. Suriyeli ailelere hiç misafir olmayan katılımcıların büyük bir bölümünün ise (yüzde 90,8) Suriyelilerle aynı mahallede yaşadığı görülmekte. Suriyeliler aynı sokakta yaşayan katılımcıların Suriyeli ailelere misafir olma durumu ise yüzde 13,6 oranında olmuştur.

Tablo 36: Katılımcıların yakınlarınızdan birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesine bakış açısı

	F	%
Olumlu bakarım, desteklerim	75	18,8
Desteklemem, ama karışmam	216	54,0
Olumsuz bakarım, karşı çıkarım	109	27,2
Toplam	400	100,0

Araştırmada yer alan katılımcılara ‘yakınlarınızdan birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesine nasıl bakar?’ sorusu da yöneltilmiştir. Yüzde 54’ü desteklemem ama karışmam cevabını verirken, yüzde 27,2’si olumsuz bakarım, karşı çıkarım, yüzde 18,8’i ise olumlu bakarım, desteklerim cevabını vermiştir.

Çıkan sonuçlara göre katılımcılar yakınlarından birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesini desteklemeyeceğini ama karışmayacağını da belirtmiştir. Karışmam diyen katılımcılar yakınlarının kararına saygı duyacağını ifade etmiştir.

Tablo 37: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesine bakış açısına göre yakınlarından birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesi durumuna bakışı

<i>P: 0,00<0,5</i>		Katılımcılar yakınlarınızdan birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesine nasıl bakar?				Toplam
			Olumlu bakarım, desteklerim	Desteklemem, ama karışmam	Olumsuz bakarım, karşı çıkarım	
S10	Olumlu karşılıyorum	F	10,3	29,7	15,0	55,0
		% S10	70,9%	21,8%	7,3%	100,0%
	Olumsuz karşılıyorum	F	52,7	151,7	76,6	281,0
		% S10	7,1%	59,4%	33,5%	100,0%
	İlgilenmiyorum	F	7,5	21,6	10,9	40,0
		% S10	15,0%	65,0%	20,0%	100,0%
	Kararsızım	F	4,5	13,0	6,5	24,0
		% S10	41,7%	45,8%	12,5%	100,0%
Toplam		F	75,0	216,0	109,0	400,0
		% S10	18,8%	54,0%	27,2%	100,0%

Yapılan “Ki Kare” testinde; “yakınlarınızdan birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesine nasıl bakar?” sorusu ile “Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz?” sorusu karşılaştırılmıştır.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayanların yüzde 70,9’u yakınlarından birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesine olumlu bakıp destekleyeceği sonucu ortaya çıkarken, yüzde 21,8’inin desteklemem ama karışmam dediği, yüzde 7,3’ünün olumsuz bakarım, karşı çıkarım dediği görülmüştür.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılayanların yüzde 7,1’inin yakınlarından birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesini olumlu karşılarken, yüzde 59,4’ünün desteklemem ama karışmam, yüzde 33,5’inin olumsuz bakarım karşı çıkarım dediği görülmüştür.

Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz? Sorusuna ilgilenmiyorum diyenlerin; yüzde 15’i yakınlarından birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık

etmesini olumlu karşılarken, yüzde 65'i desteklemem ama karışmam, yüzde 20'si olumsuz bakarım karşı çıkarım demiştir.

Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz? Sorusuna kararsızım diyenlerin; yüzde 41,7'si yakınlarından birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesini olumlu karşılarken, yüzde 45,8'i desteklemem ama karışmam, yüzde 12,5'i olumsuz bakarım karşı çıkarım demiştir.

Tablo 38: Katılımcıların Elazığ'da kalan Suriyeli mültecilerin yaşam koşulları hakkında bilgisileri olup olmasının değerlendirilmesi

	F	%
Yeterli bilgiye sahibim	105	26,2
Yeterli bilgiye sahip değilim	191	47,8
İlgilenmiyorum	104	26,0
Toplam	400	100,0

Araştırmada yer alan katılımcıların Suriyeli mültecilerin yaşam koşulları hakkında çok fazla bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür. Katılımcıların yüzde 47,8'i yeterli bilgiye sahip olmadığını, yüzde 26,2'si yeterli bilgiye sahip olduğunu, yüzde 26'sı ise ilgilenmediğini ifade etmiştir.

Tablo 39: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesine bakış açısına göre Elazığ'da kalan Suriyeli mültecilerin yaşam koşulları hakkında bilgilerinin olup olmadığının karşılaştırmaları

$P: 0,00<0,5$		Katılımcıların Elazığ'da kalan Suriyeli mültecilerin yaşam koşulları hakkında bilgisi var mı?				Toplam
			Yeterli bilgiye sahibim	Yeterli bilgiye sahip değilim	İlgilenmiyorum	
S10	Olumlu karşılıyorum	F	14,4	26,3	14,3	55,0
		% S10	47,3%	43,6%	9,1%	100,0%
	Olumsuz karşılıyorum	F	73,8	134,2	73,1	281,0
		% S10	25,6%	47,0%	27,4%	100,0%
	İlgilenmiyorum	F	10,5	19,1	10,4	40,0
		% S10	10,0%	42,5%	47,5%	100,0%
	Kararsızım	F	6,3	11,5	6,2	24,0
		% S10	12,5%	75,0%	12,5%	100,0%
Toplam		F	105,0	191,0	104,0	400,0
		% S10	26,2%	47,8%	26,0%	100,0%

Katılımcıların Elazığ'da kalan Suriyeli mültecilerin yaşam koşulları hakkındaki bilgi oranları ile Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmeleriyle ilgili düşünceleri karşılaştırılmıştır.

“Ki Kare” testi sonuçlarına göre Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayan katılımcıların yüzde 47,3’ünün Elazığ’da yaşayan Suriyelilerin yaşam koşulları hakkında yeterli bilgiye sahip olduğu görülmüştür. Yüzde 43,6’sı yeterli bilgiye sahip değilken, yüzde 9,1’i ilgilenmiyorum demiştir.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılayan katılımcıların yüzde 25,6’sının Suriyelilerin yaşam koşulları hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları görülürken yüzde 47’sinin yeterli bilgiye sahip olmadığı, yüzde 27,4’ünün de ilgilenmediği görülmüştür.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini nasıl değerlendiriyorsunuz sorusuna “İlgilenmiyorum” diye cevap veren katılımcıların Suriyelilerin yaşam koşulları hakkında bilgi sahibi misiniz sorusuna da en çok verdikleri cevap (yüzde 47,5) ilgilenmiyorum olmuştur.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini nasıl değerlendiriyorsunuz sorusunda kararsız olan katılımcıların ise yüzde 75’inin Suriyelilerin yaşam koşulları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür.

Genel itibarıyla Suriyelerin Elazığ’daki yaşam koşulları hakkında en çok bilgi sahibi olan katılımcı grubun (yüzde 47,3) Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayan katılımcı grubundan oluştuğu görülmüştür.

Tablo 40: Katılımcılar Suriyeli mülteciler ile rahatlıkla iletişim kurabilme durumunun değerlendirilmesi

	F	%
Evet	41	10,2
Kısmen	108	27,0
Hayır	251	62,8
Toplam	400	100,0

400 katılımcının yüzde 62,8’i Suriyelilerle rahat iletişim kuramadığını ifade ederken, yüzde 27’si kısmen iletişim kurabildiğini, yüzde 10,2’si ise iletişim kurabildiğini

belirtmiştir. Yapılan araştırmada görülmektedir ki katılımcıların büyük bir bölümü (yüzde 62,8) Suriyeli mültecilerle rahatlıkla iletişim kuramıyor.

Yapılan “Ki Kare” testinde Suriyelilerle en rahat iletişim kurabilen meslek grubunun esnaf olduğu görülmüştür. Suriyelilerle en çok iletişim kuramayan meslek grubu ise ev hanımları olmuştur.

Tablo 41: Katılımcıların Suriyeli mültecilerle ilişki düzeyine göre Suriyelilerle rahatlıkla iletişim kurup kuramadıklarının değerlendirilmesi

P: 0,04<0,5		Katılımcılar Suriyeli mülteciler ile rahatlıkla iletişim kurabiliyor mu?				Toplam
			Evet	Kısmen	Hayır	
S11	Aynı apartmanda	F	4,7	12,4	28,9	46,0
	Suriyeliler ile yaşamaktayız	% S11	23,9%	23,9%	52,2%	100,0%
	Aynı sokakta Suriyeliler ile yaşamaktayız	F	10,6	27,8	64,6	103,0
		% S11	12,6%	27,2%	60,2%	100,0%
	Aynı mahallede Suriyeliler ile yaşamaktayız	F	15,6	41,0	95,4	152,0
		% S11	9,2%	30,9%	59,9%	100,0%
	Hiçbiri	F	10,1	26,7	62,1	99,0
		% S11	3,0%	22,2%	74,7%	100,0%
Toplam		F	41,0	108,0	251,0	400,0
		% S11	10,2%	27,0%	62,8%	100,0%

Katılımcıların Suriyeli mültecilerle rahatlıkla iletişim kurup kuramadıkları sorusu Suriyeli mültecilerle ilişki düzeyleriyle karşılaştırılmıştır. Suriyeli mültecilerle rahatlıkla iletişim kurabilen grubun genelde aynı apartmanda yaşayan grup olduğu görülmüştür.

“Ki Kare” testine göre; Suriyelilerle aynı apartmanda yaşayan katılımcıların yüzde 23,9’u Suriyelilerle rahat iletişim kurabildiklerini, yüzde 23,9’u kısmen iletişim kurabildiklerini yüzde 52,2’si iletişim kuramadıklarını söylemiştir.

Aynı sokakta Suriyelilerle yaşayan katılımcıların yüzde 12,6’sının Suriyelilerle rahat iletişim kurabildikleri görülürken, yüzde 27,2’sinin kısmen iletişim kurabildiği, yüzde 60,2’sinin ise iletişim kuramadıkları ortaya çıkmıştır.

Aynı mahallede Suriyelilerle yaşayan katılımcıların yüzde 9,2’sinin Suriyelilerle iletişim kurabildiği, yüzde 30,9’unun kısmen iletişim kurabildiği, yüzde 59,9’unun ise hiç iletişim kuramadığı sonucu oluşmuştur.

Suriyelilerle ilişki düzeyiniz hangisi sorusuna “Hiçbiri” cevabını veren katılımcıların yüzde 3’ü Suriyelilerle rahat iletişim kurabildiklerini söylerken, yüzde 22’2’si kısmen iletişim kurabildiklerini, yüzde 74,4’ünün ise hiç iletişim kuramadığı görülmüştür.

Karşılaştırmada da görüleceği üzere Suriyelilerle rahatlıkla iletişim kurabilme konusu Suriyeli mültecilere yaklaştıkça artmaktadır. Aynı mahallede yaşayan Suriyelilerle yaşayan katılımcılarla aynı apartmanda Suriyelilerle yaşayan katılımcıların Suriyelilerle iletişim kurabilme durumu farklılık göstermiştir.

Tablo 42: Suriyeli mültecilerin Elazığlılarla uyum sağlama durumu

	F	%
Evet	33	8,2
Hayır	308	77,0
Kararsızım	59	14,8
Toplam	400	100,0

400 katılımcının yüzde 77’si Suriyelilerin Elazığlılarla uyum sağlayamadığını düşünürken, yüzde 14,8’i kararsız, yüzde 8,2’si ise uyum sağlayabildiklerini düşünmektedir. Uyum sağlayamamanın etkileri arasında dil ve kültürel farklılıklar gösterilebilir. Katılımcıların yüzde 14,8’i “Suriyeli mültecileri en çok hangi alanda sorun olarak görüyorsunuz” sorusuna “entegrasyon” diyerek cevap vermişti. Uyum konusu tek başına sorulduğunda katılımcıların yüzde 77’sinin konuya olumsuz baktığı ve Suriyelilerin Elazığlılarla uyum sağlayamadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 43: Katılımcıların Suriyeli aileleri evlerine misafir etme durumuna göre Suriyeli mültecilerin Elazığlılarla uyum konusunun değerlendirilmesi

P: 0,00<0,5		Katılımcılara göre Suriyeli mülteciler Elazığlılarla uyum sağlayabiliyorlar mı?				Toplam
			Evet	Hayır	Kararsızım	
S17	Evet	F	3,7	34,6	6,6	45,0
		% S17	40,0%	44,4%	15,6%	100,0%
	Hayır	F	29,3	273,4	52,4	355,0
		% S17	4,2%	81,1%	14,6%	100,0%
Toplam		F	33,0	308,0	59,0	400,0
		% S17	8,2%	77,0%	14,8%	100,0%

Suriyeli mülteciler Elazığlılarla uyum sağlayabiliyorlar mı? sorusu katılımcıların Suriyeli aileleri evlerine hiç misafir edip etmemeleriyle karşılaştırılmıştır.

Yapılan “Ki Kare” testine göre; Suriyeli aileleri evlerine misafir eden katılımcıların yüzde 40’ı Suriyelilerin Elazığlılarla uyum sağlayabildiğini düşünüyor. Yüzde 44,4’ü uyum sağlayamadığını düşünürken yüzde 15,6’sının ise uyum konusunda kararsız olduğunu ifade etmiştir.

Suriyelileri aileleri evlerine hiç misafir etmeyen katılımcıların yüzde 4,2’si Suriyelilerin Elazığlılarla uyum sağlayabildiğini düşünürken, yüzde 81,1’i uyum sağlayamadığını, yüzde 14,6’sının ise kararsız olduğu görülmüştür.

Tablo 44: Katılımcıların Suriyeli ailelere misafir olma durumuna göre Suriyeli mültecilerin Elazığlılarla uyum konusunun değerlendirilmesi

$P: 0,00<0,5$		Katılımcılara göre Suriyeli mülteciler Elazığlılarla uyum sağlayabiliyorlar mı?				Toplam
			Evet	Hayır	Kararsızım	
S18	Evet	F	4,0	37,7	7,2	49,0
		% S18	38,8%	40,8%	20,4%	100,0%
	Hayır	F	29,0	270,3	51,8	351,0
		% S18	4,0%	82,1%	14,0%	100,0%
Toplam		F	33,0	308,0	59,0	400,0
		% S18	8,2%	77,0%	14,8%	100,0%

Suriyeli mülteciler Elazığlılarla uyum sağlayabiliyorlar mı? sorusu katılımcıların Suriyeli ailelere misafir olup olmadıkları durumuna göre karşılaştırılmıştır.

“Ki Kare” testine göre; Suriyeli ailelerin evlerine misafir olan katılımcıların yüzde 38,8’i Suriyelilerin Elazığlılarla uyum sağlama bildiğini düşünmektedir. Yüzde 40,8’i uyum sağlayamadığını, yüzde 20,4’ü kararsız olduğunu düşünmektedir.

Suriyeli ailelere hiç misafir olmayan katılımcıların yüzde 4’ü Suriyelilerin Elazığlılarla uyum sağlama bildiğini, yüzde 82,1’i uyum sağlayamadığını, yüzde 14’ü ise kararsız olduğunu belirtmiştir.

Tablo 45: Katılımcıların medeni durumuna göre Suriyeli mültecilerin Elazığlılarla uyumlarına bakış açılarının değerlendirilmesi

$P: 0,02<0,5$		Katılımcılara göre Suriyeli mülteciler Elazığlılarla uyum sağlayabiliyorlar mı?				Toplam
			Evet	Hayır	Kararsızım	
S6	Evli	F	17,6	164,0	31,4	213,0
		% S6	5,6%	83,1%	11,3%	100,0%
	Bekar	F	13,5	126,3	24,2	164,0
		% S6	9,1%	72,0%	18,9%	100,0%
	Dul/Boşanmış	F	1,9	17,7	3,4	23,0
		% S6	26,1%	56,5%	17,4%	100,0%
Toplam		F	33,0	308,0	59,0	400,0
		% S6	8,2%	77,0%	14,8%	100,0%

Suriyelilerin Elazığlılarla uyum konusu katılımcıların medeni durumlarıyla da karşılaştırılmıştır. Yapılan “Ki Kare” testine göre; evli olan katılımcıların yüzde 5,6’sı Suriyelilerin Elazığlılarla uyum sağlama bildiğini düşünürken, yüzde 83,1’i uyum sağlayamadığını düşünmektedir. Evli olan katılımcıların yüzde 11,3’ünün ise uyum konusunda kararsız olduğu görülmüştür.

Bekar olan katılımcıların yüzde 9,1’i Suriyelilerin Elazığlılarla uyum sağlayabildiğini söylemiştir. Yüzde 72’si uyum sağlayamadığını düşünürken, yüzde 18,9’u ise kararsız olduğunu belirtmiştir.

Dul ve boşanmış olan katılımcıların yüzde 26’sı Suriyelilerin Elazığlılarla uyum sağladığı düşüncesindedir. Yüzde 56,5’i sağlayamadığını, yüzde 17,4’ü ise kararsız olduğunu ifade etmiştir.

Medeni duruma bakıldığında Suriyelilerin Elazığlılarla uyum sağlayabildiğini düşünen grup yüzde 26,1 ile dul ve boşanmışlar olmuştur. Suriyelilerin Elazığlılarla uyum sağlayamadığını en çok düşünen grup ise evliler olmuştur.

Tablo 46: Katılımcılara göre Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini etkilme durumu

	F	%
Olumlu	22	5,5
Olumsuz	291	72,8
Fikrim yok	87	21,8
Toplam	400	100,0

Araştırmada yer alan katılımcıların yüzde 72,8'i Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini olumsuz etkilediğini ifade etmiştir. Katılımcıların yüzde 21,8'i ise bu konuda bir fikri olmadığını belirtirken yüzde 5,5'i ise Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumlu etkilediğini belirtmiştir. Katılımcıların büyük bir bölümü (yüzde 72,8) Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumsuz etkilediğini ifade etmiştir. Burada işsizlik konusu tekrar ortaya çıkabilir. Çünkü “Suriyeli mültecileri en çok hangi alanda sorun olarak görüyorsunuz” sorusuna katılımcıların yüzde 29,2'si “işsizlik” diyerek cevap vermişti.

Tablo 47: Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan katılımcıların Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini nasıl etkilediği sorusunun değerlendirilmesi

P: 0,02<0,5		Katılımcılar Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini nasıl etkilediğini düşünüyor?				Toplam
			Olumlu	Olumsuz	Fikrim yok	
S9	EVET	F	9,5	125,9	37,6	173,0
		%S9	12,1%	68,2%	19,7%	100,0%
	HAYIR	F	11,1	146,2	43,7	201,0
		% S9	0,5%	76,1%	23,4%	100,0%
	FİKRİM YOK	F	1,4	18,9	5,7	26,0
		% S9	0,0%	76,9%	23,1%	100,0%
Toplam		F	22,0	291,0	87,0	400,0
		% S9	5,5%	72,8%	21,8%	100,0%

Yapılan çalışmada katılımcıların yüzde 72,8'i Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumsuz yönde etkilediği görüşüne sahip olmuştur. Katılımcılara yöneltilen “Çevrenizde Suriyeli bir komşunuz – tanıdığınız var mı” sorusu “Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz” sorusu ile karşılaştırılmıştır.

“Ki Kare” testine göre çevresinde Suriyeli bir tanıdığı – komşusu olan katılımcıların yüzde 12,1'i Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumlu etkilediğini söylemiştir. Yüzde 68,2'si olumsuz etkiliyor derken yüzde 19,7'si ise fikrim yok cevabını vermiştir.

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olmayan katılımcıların yüzde 0,5'i Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumlu etkilediğini düşünürken, yüzde 76,1'i olumsuz etkilediğini, yüzde 23,4'ü ise fikri olmadığını söylemiştir.

Genel itibariyle bakıldığında Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumlu yönde etkilediğini en çok düşünen grup, Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan grup olmuştur.

Tablo 48: Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz sorusuna göre katılımcıların Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini nasıl etkilediği sorusunu değerlendirilmesi

$P: 0,00<0,5$		Katılımcılar Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini nasıl etkilediğini düşünüyor?				Toplam
			Olumlu	Olumsuz	Fikrim yok	
S10	Olumlu karşılıyorum	F	3,0	40,0	12,0	55,0
		% S10	30,9%	40,0%	29,1%	100,0%
	Olumsuz karşılıyorum	F	15,5	204,4	61,1	281,0
		% S10	0,7%	84,3%	14,9%	100,0%
	İlgilenmiyorum	F	2,2	29,1	8,7	40,0
		% S10	2,5%	60,0%	37,5%	100,0%
	Kararsızım	F	1,3	17,5	5,2	24,0
		% S10	8,3%	33,3%	58,3%	100,0%
Toplam		F	22,0	291,0	87,0	400,0
		% S10	5,5%	72,8%	21,8%	100,0%

Katılımcılara yöneltilen “Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz” sorusu “Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz” sorusu ile de karşılaştırılmıştır.

Yapılan “Ki Kare” testine göre Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayanların yüzde 30,9’u Suriyelilerin Elazığ’ın ekonomisini olumlu etkilediğini düşünmektedir. Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayanların yüzde 40’ı Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumsuz etkilediğini düşünürken, yüzde 29,1’i ise fikrim yok cevabını vermiştir.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılayanların yüzde 0,7’si Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumlu etkilediğini düşünürken, yüzde 84,3’ü olumsuz etkilediğini yüzde 14,9’u ise bu konuda fikri olmadığını söylemiştir.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz sorusuna “ilgilenmiyorum” diyerek cevap veren katılımcıların yüzde 2,5’i Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumlu etkilediğini, yüzde 60’ı olumsuz etkilediğini, yüzde 37,5’i fikrim yok cevabını vermiştir.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz sorusuna “kararsızım” diyerek cevap veren katılımcıların yüzde 8,3’ü Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumlu karşıladığını ifade etmiştir. Yüzde 33,3’ü olumsuz etkilediğini, yüzde 58,3’ü kararsız kaldığını söylemiştir.

Tablo 49: Katılımcıların Suriyeli birinin Elazığ’da iş yeri açma düşüncelerinin değerlendirilmesi

	F	%
Doğru buluyorum	48	12,0
Yanlış buluyorum	273	68,2
Fikrim yok	79	19,8
Toplam	400	100,0

Çalışma kapsamında katılımcıların Suriyelilerin Elazığ’da iş yeri açmalarını nasıl değerlendirdikleri de sorulmuştur. Katılımcıların yüzde 68,2’si Suriyelilerin Elazığ’da iş yeri açmasını yanlış bulduğunu söylerken, yüzde 12’si doğru bulduğunu ifade etmiştir. Yüzde 19,8’i ise fikrim yok cevabını vermiştir.

Bu soruya cevap veren katılımcıların doğum yerlerine göre karşılaştırılması yapıldığında “Ki Kare” testine göre çıkan sonuçta Elazığ doğumlu olmayanların Elazığ doğumlu olan katılımcılara göre daha fazla Suriyelilerin Elazığ’da iş yeri açmalarını yanlış bulduğu ortaya çıkmıştır. Elazığ doğumlu olanların yüzde 67,4’ü karşı çıkarken, Elazıgli doğumlu olmayan katılımcıların yüze 71,8’inin karşı çıktığı görülmüştür.

Tablo 50: Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olan katılımcıların düşüncesine göre Suriyeli birinin Elazığ’da iş yeri açmasının değerlendirilmesi

$P: 0,39<0,5$		Katılımcılar Suriyeli birinin Elazığ’da iş yeri açmasını nasıl değerlendiriyor?				Toplam
			Doğru buluyorum	Yanlış buluyorum	Fikrim yok	
S9	EVET	F	20,8	118,1	34,2	173,0
		% S9	16,8%	63,0%	20,2%	100,0%
	HAYIR	F	24,1	137,2	39,7	201,0
		% S9	8,0%	74,1%	17,9%	100,0%
	FİKRİM YOK	F	3,1	17,7	5,1	26,0
		% S9	11,5%	57,7%	30,8%	100,0%
Toplam		F	48,0	273,0	79,0	400,0
		% S9	12,0%	68,2%	19,8%	100,0%

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olan katılımcıların Suriyeli birinin Elazığ’da işyeri açmasını nasıl değerlendirdikleri konusu da karşılaştırılmıştır.

Yapılan “Ki Kare” testine göre çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan katılımcıların yüzde 16,8’i Suriyelilerin iş yeri açmalarını doğru bulurken, yüzde 63’ü yanlış bulduğunu ifade etmiştir. Yüzde 20,2’si ise bu konuda fikri olmadığını söylemiştir.

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olmayan katılımcıların yüzde 8’i Suriyelilerin Elazığ’da iş yeri açmasını doğru bulduklarını ifade ederken, yüzde 74,1’i doğru bulmadığını yüzde 17,9’u ise fikri olmadığını söylemiştir.

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı yada komşusunun olup olmadığını sorusuna “Fikrim Yok” diyenlerin yüzde 11,5’i Suriyelilerin Elazığ’da işyeri açmalarını olumlu bulduklarını belirtirken yüzde 57,7’si yanlış bulduğunu yüzde 30,8’i ise bu konuda da fikri olmadığını ifade etmiştir.

Suriyelilerin Elazığ’da işyeri açmasını doğru bulan en yüksek katılımcı grubu çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu bulunan grup olmuştur. Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olmayan katılımcıların Suriyelilerin Elazığ’da işyeri açmalarına daha da olumsuz baktıkları görülmüştür.

Tablo 51: Katılımcıların Suriyeli mültecilerle ilişki düzeyine göre Suriyeli birinin Elazığ’da iş yeri açmasının değerlendirilmesi

$P: 0,05<0,5$		Katılımcılar Suriyeli birinin Elazığ’da iş yeri açmasını nasıl değerlendiriyor?				Toplam
			Doğru buluyorum	Yanlış buluyorum	Fikrim yok	
S11	Aynı apartmanda Suriyeliler ile yaşamaktayız	F	5,5	31,4	9,1	46,0
		% S11	8,7%	65,2%	26,1%	100,0%
	Aynı sokakta Suriyeliler ile yaşamaktayız	F	12,4	70,3	20,3	103,0
		% S11	15,5%	71,8%	12,6%	100,0%
	Aynı mahallede Suriyeliler ile yaşamaktayız	F	18,2	103,7	30,0	152,0
		% S11	11,2%	74,3%	14,5%	100,0%
	Hiçbiri	F	11,9	67,6	19,6	99,0
		% S11	11,1%	56,6%	32,3%	100,0%
Toplam		F	48,0	273,0	79,0	400,0
		% S11	12,0%	68,2%	19,8%	100,0%

Katılımcılar Suriyeli birinin Elazığ'da iş yeri açmasını nasıl değerlendiriyor sorusuna verilen cevaplar ile katılımcıların Suriyelilerle olan ilişki düzeyleri karşılaştırılmıştır.

“Ki Kare” testine göre; Suriyelilerle aynı apartmanda yaşayan katılımcıların yüzde 8,7'si Suriyelilerin Elazığ'da işyeri açmalarını doğru buluyor. Yüzde 65,2'si ise yanlış bulduğunu ifade ederken, yüzde 26,1'inin ise fikri olmadığı görülüyor.

Suriyelilerle aynı sokakta yaşayan katılımcıların yüzde 15,5'i Suriyelilerin işyeri açmasını doğru bulduğunu söylüyor. Yüzde 71,8'i yanlış bulduğunu belirtirken yüzde 12,6'sı kararsız kaldığını ifade etmiştir.

Suriyelilerle aynı mahallede yaşadıklarını ifade eden katılımcıların yüzde 11,2'si Suriyelilerin Elazığ'da iş yeri açmasını doğru bulduğunu, yüzde 74,3'ü yanlış bulduğunu, yüzde 14,5'i kararsız olduğunu belirtmiştir.

Suriyelilerle ilişki düzeyini bu üç seçenek dışında hiç biri olarak ifade eden katılımcıların yüzde 11,1'i Suriyelilerin iş yeri açmasını doğru bulduğunu, yüzde 56,6'sı yanlış bulduğunu yüzde 32,3'ü de fikri olmadığını söylemiştir.

Çıkan sonuçlara göre Suriyelilerin Elazığ'da işyeri açmasını en çok destekleyen grubun Suriyelilerle Elazığ'da aynı sokakta yaşayan katılımcılar olduğu görülmüştür. En az doğru bulan katılımcı grubu ise Suriyelilerle aynı apartmanda yaşayan katılımcılar olmuştur.

Tablo 52: Katılımcıların Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapma durumları

	F	%
Evet, her zaman	17	4,2
Evet, bazen	83	20,8
Hayır, hiçbir zaman	300	75,0
Toplam	400	100,0

Araştırmada katılımcıların genel olarak Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapmadığı görüşmüştür. 400 katılımcının yüzde 75'i hiçbir zaman Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapmadığını belirtirken, yüzde 20,8'i bazen alışveriş yaptığını, yüzde 4,2'si ise her zaman alışveriş yaptığını ifade etmiştir.

Tablo 53: Katılımcıların doğum yerine göre Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapıyor mu konusunun değerlendirilmesi

$P: 0,88<0,5$		Katılımcılar Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapıyor mu?				Toplam
			Evet, her zaman	Evet, bazen	Hayır, hiçbir zaman	
S7	Elazığ	F	13,7	66,8	241,5	322,0
		% S7	4,7%	18,6%	76,7%	100,0%
	Elazığ dışı	F	3,3	16,2	58,5	78,0
		% S7	2,6%	29,5%	67,9%	100,0%
Toplam		F	17,0	83,0	300,0	400,0
		% S7	4,2%	20,8%	75,0%	100,0%

Yapılan çalışmada katılımcıların doğum yerlerine göre Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapıp yapmayacakları karşılaştırılmıştır.

“Ki Kare” testine göre; Elazığ’da doğan katılımcıların yüzde 4,7’si her zaman Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yaptığını söylerken, yüzde 18,6’sı bazen alışveriş yaptığını, yüzde 76,7’si ise hiçbir zaman alışveriş yapmadığını ifade etmiştir.

Elazığ dışında doğan katılımcıların yüzde 2,6’sı Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden her zaman alışveriş yaptığını belirtirken, yüzde 29,5’i bazen alışveriş yaptığını, yüzde 67,9’u ise hiçbir zaman alışveriş yapmadığını söylemiştir.

Tablo 54: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisine etkileriyle ilgili düşünceleri ile Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapıyor mu sorusunun değerlendirilmesi

$P: 0,00<0,5$		Katılımcılar Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapıyor mu?				Toplam
			Evet, her zaman	Evet, bazen	Hayır, hiçbir zaman	
S25	Olumlu	F	0,9	4,6	16,5	22,0
		% S25	36,4%	40,9%	22,7%	100,0%
	Olumsuz	F	12,4	60,4	218,2	291,0
		% S25	1,7%	14,4%	83,8%	100,0%
	Fikrim yok	F	3,7	18,1	65,2	87,0
		% S25	4,6%	36,8%	58,6%	100,0%
Toplam		F	17,0	83,0	300,0	400,0
		% S25	4,2%	20,8%	75,0%	100,0%

Suriyeli mülteciler Elazığ ekonomisini nasıl etkiliyor sorusu ile Suriyeli mültecilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapıyor musunuz sorusu karşılaştırılmıştır.

Yapılan “Ki Kare” testine göre Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini olumlu etkilediğini düşünen katılımcıların yüzde 36,4’ü Suriyeli mültecilerin işlettiği bir işyerinden her zaman alışveriş yaptığını söylerken, yüzde 40,9’u bazen alışveriş yaptığını yüzde 22,7’si ise hiçbir zaman alışveriş yapmadığını ifade etmiştir.

Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumsuz etkilediğini düşünen katılımcıların yüzde 1,7’si Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden her zaman alışveriş yaptığını söylerken, yüzde 14,4’ü bazen, yüzde 83,8’i ise hiçbir zaman alışveriş yapmadığını söylemiştir.

Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini nasıl etkilediğine dair fikri olmayan katılımcıların yüzde 4,6’sı her zaman Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yaptığını, yüzde 36,8’i bazen alışveriş yaptığını, yüzde 58,6’sı ise hiçbir zaman alışveriş yapmadığını söylemiştir.

Yapılan değerlendirmeler neticesinde Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden hiçbir zaman alışveriş yapmam diyen katılımcıların en yoğun olduğu grup Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumsuz yönde etkilediğini düşünen grup olmuştur. Suriyelilerin Elazığ ekonomisini olumlu etkilediğini düşünen katılımcıların yüzde 22,7’sinin de Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden hiçbir zaman alışveriş yapmayacağını ifade ettiği görülmüştür.

Tablo 55: Katılımcılara göre Suriyeli mülteciler yardıma muhtaç olup olmadıklarının değerlendirmesi

	F	%
Evet	99	24,8
Hayır	192	48,0
Kararsızım	109	27,2
Toplam	400	100,0

400 katılımcıya ‘Suriyeli mülteciler yardıma muhtaç insanlar mıdır?’ diye de sorulmuştur. Katılımcıların yüzde 48’i Suriyelilerin yardıma muhtaç olmadığını ifade ederken, yüzde 27,2’si kararsız, yüzde 24,8’i yardıma muhtaç insanlar olduğunu belirtmiştir.

Tablo 56: Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan katılımcıların Suriyeli mültecilerin yardıma muhtaç insanlar olup olmadığıyla ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi

P: 0,00<0,5		Katılımcılara göre Suriyeli mülteciler yardıma muhtaç insanlar mı?				Toplam
			Evet	Hayır	Kararsızım	
S9	EVET	F	42,8	83,0	47,1	173,0
		% S9	36,4%	41,0%	22,5%	100,0%
	HAYIR	F	49,7	96,5	54,8	201,0
		% S9	16,4%	54,2%	29,4%	100,0%
	FİKRİM YOK	F	6,4	12,5	7,1	26,0
		% S9	11,5%	46,2%	42,3%	100,0%
Toplam		F	99,0	192,0	109,0	400,0
		% S9	24,8%	48,0%	27,2%	100,0%

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan katılımcıların, Suriyeli mültecilerin yardıma muhtaç insanlar olup olmadığına dair düşünceleri karşılaştırılmıştır.

Yapılan “Ki Kare” testine göre çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olan katılımcıların yüzde 36,4’ü Suriyelilerin yardıma muhtaç insanlar olduğunu düşünmektedir. Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olan katılımcıların yüzde 41’i Suriyelilerin yardıma muhtaç insanlar olmadığını düşünürken yüzde 22,5’i kararsız kaldığını ifade etmektedir.

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olmayan katılımcıların yüzde 16,4’ü Suriyelilerin yardıma muhtaç insanlar olduğunu söylerken, yüzde 54,2’si yardıma muhtaç insanlar olmadığını, yüzde 29,4’ü ise bu konuda kararsız kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşusu olup olmadığı noktasında fikri olmayan katılımcıların yüzde 11,5’i Suriyeli mültecilerin yardıma muhtaç insanlar olduğunu söylerken yüzde 46,2’si yardıma muhtaç insanlar olmadıklarını yüzde 42,3’ü ise kararsız olduklarını söylemişlerdir.

Suriyeli bir tanıdığı olmayan katılımcılara göre Suriyeli bir tanıdığı olan katılımcılar Suriyeli mültecilerin yardıma muhtaç insanlar olduğu daha çok düşünmektedir. Suriyeli tanıdığı veya komşusu olan da olmayan da en çok verdiği cevap yardıma muhtaç insanlar olmadığı yönündedir.

Tablo 57: Katılımcılara göre Suriyeli mülteciler için barınma olanağın nasıl olması gerektiğinin düşüncesi

	F	%
Kamplarda kalmalı	228	57,0
Halkın içine karışmalı	48	12,0
Diğer	124	31,0
Toplam	400	100,0

“Suriyeli mülteciler için barınma olanağı nasıl sağlanmalı?” sorusuna 400 katılımcının yüzde 87’si kamplarda kalmalı cevabını vermiştir. Yüzde 12’si halkın içine karışmalı derken, yüzde 31’i ise “diğer” seçeneğine cevap vermiştir.

Tablo 58: Katılımcıların Suriyelilere yardım edilmesine bakış açısı

	F	%
Olumlu	92	23,0
Olumsuz	218	54,5
Kararsızım	90	22,5
Toplam	400	100,0

Katılımcıların yüzde 54,5’i Suriyelilere yardım edilmesini olumsuz karşılıyor. Yüzde 23’ü Suriyelilere yardım edilmesini olumlu karşılarken, yüzde 22,5’i kararsız olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 59: Katılımcıların bireysel olarak Suriyelilere herhangi bir yardımda bulunup bulunmama oranlarının değerlendirilmesi

	F	%
Evet	83	20,8
Hayır	317	79,2
Toplam	400	100,0

Katılımcılara Suriyeli mültecilere bireysel olarak yardımda bulunup bulunmadıkları da sorulmuştur. Yüzde 79,2’si Suriyelilere yardım etmediğini belirtirken yüzde 20,8’i Suriyelilere yardım ettiğini belirtmiştir.

Bir önceki anket sorusunda Suriyelilere yardım edilmeli diyen katılımcıların oranı yüzde 23 iken Suriyelilere yardım eden katılımcıların oranının yüzde 20,8'e düştüğü görülmüştür.

Tablo 60: Suriyeli mültecilere bireysel olarak her hangi bir yardımda bulunuyor musunuz sorusu katılımcıların çevresinde Suriyeli bir tanıdığı veya komşu olup olmadığı durumuna göre değerlendirilmesi

$P: 0,00<0,5$		Katılımcılar bireysel olarak Suriyelilere herhangi bir yardımda bulunuyor mu?			Toplam
			Evet	Hayır	
S9	EVET	F	35,9	137,1	173,0
		% S9	34,1%	65,9%	100,0%
	HAYIR	F	41,7	159,3	201,0
		% S9	10,4%	89,6%	100,0%
	FİKRİM YOK	F	5,4	20,6	26,0
		% S9	11,5%	88,5%	100,0%
Toplam		F	83,0	317,0	400,0
		% S9	20,8%	79,2%	100,0%

Katılımcıların bireysel olarak Suriyelilere herhangi bir yardımda bulunup bulunmadıkları sorusu “Ki Kare” testiyle çevrelerinde Suriyeli bir komşuları veya tanıdıklarının olup olmadığıyla karşılaştırılmıştır.

Çevresinde Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olan katılımcıların yüzde 34,1'inin bireysel olarak Suriyelilere yardım ettiği görülmüştür. Yüzde 65,9'unun ise yardım etmediği sonucu oluşmuştur.

Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olmayan katılımcıların yüzde 10,4'ünün Suriyelilere bireysel olarak yardım ettiği, yüzde 89,6'sının ise yardım etmediği görülmüştür.

Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olup olmadığı sorusuna fikrim yok diyen katılımcıların yüzde 11,5'inin Suriyelilere bireysel olarak yardım ettiği, yüzde 88,5'inin ise yardım etmediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Genel itibariyle Suriyeli mültecilere en çok yardım eden grubun çevresinde Suriyeli tanıdığı yada komşusu olan katılımcılardan oluştuğu görülmüştür. Suriyeli bir tanıdığı yada komşusu olmayan katılımcıların olanlara göre daha az yardım yaptığı sonucu oluşmuştur.

Tablo 61: Katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesine dair bakış açılarıyla Suriyeli mültecilere bireysel olarak yardım edip etmedikleri sorusunun değerlendirilmesi

$P: 0,00<0,5$		Katılımcılar bireysel olarak Suriyelilere herhangi bir yardımda bulunuyor mu?			Toplam
			Evet	Hayır	
S10	Olumlu karşılıyorum	F	11,4	43,6	55,0
		% S10	63,6%	36,4%	100,0%
	Olumsuz karşılıyorum	F	58,3	222,7	281,0
		% S10	9,6%	90,4%	100,0%
	İlgilenmiyorum	F	8,3	31,7	40,0
		% S10	22,5%	77,5%	100,0%
	Kararsızım	F	5,0	19,0	24,0
		% S10	50,0%	50,0%	100,0%
Toplam		F	83,0	317,0	400,0
		% S10	20,8%	79,2%	100,0%

Yapılan “Ki Kare” testinde katılımcıların Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorlar sorusu ile katılımcıların bireysel olarak Suriyelilere herhangi bir yardımda bulunuyorlar mı? sorusu karşılaştırılmıştır.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayan katılımcıların yüzde 63,6’sının Suriyeli mültecilere bireysel olarak yardım ettiği, yüzde 36,4’ünün ise yardım etmediği görülmüştür.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılayan katılımcıların yüzde 9,6’sının bireysel olarak yardım ettiği, yüzde 90,4’ünün ise yardım etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Suriyelilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz sorusuna “İlgilenmiyorum” diye cevap veren katılımcıların yüzde 22,5’inin Suriyelilere yardım ettiği, yüzde 77,5’inin ise yardım etmediği ortaya çıkmıştır.

Suriyelilerin ülkemize gelmesi konusunda kararsız olan katılımcıların yüzde 50’sinin Suriyelilere bireysel olarak yardım ettiği yüzde 50’sinin ise yardım etmediği görülmüştür.

Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini istemeyen katılımcıların çok yüksek bir grubunun (yüzde 90,4) Suriyelilere yardım etmediği de görülmüştür. Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumlu karşılayan katılımcıların büyük bir bölümünün (yüzde 63,6)

ise Suriyelilere yardım ettiği geri kalan bölümünün bireysel olarak yardım etmediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 62: Katılımcıların Suriyelileri evlerine misafir etme durumuna göre Suriyelilere bireysel olarak her hangi bir yardıma bulunup bulunmadıklarının değerlendirilmesi

$P: 0,00 < 0,5$		Katılımcılar bireysel olarak Suriyelilere herhangi bir yardımda bulunuyor mu?			Toplam
			Evet	Hayır	
S17	Evet	F	9,3	35,7	45,0
		% S17	64,4%	35,6%	100,0%
	Hayır	F	73,7	281,3	355,0
		% S17	15,2%	84,8%	100,0%
Toplam		F	83,0	317,0	400,0
		% S17	20,8%	79,2%	100,0%

Katılımcıların Suriyeli aileleri evlerinde misafir etme durumuyla Suriyeli ailelere bireysel olarak yardımda bulunup bulunmadıkları sorusu karşılaştırılmıştır.

Yapılan “Ki Kare” testinde, Suriyelileri evlerine misafir eden katılımcıların yüzde 64,4’ünün Suriyeli ailelere bireysel olarak yardım ettiği görüşmüştür. Yüzde 35,6’sının ise Suriyelileri evlerine misafir etmiş olsa dahi her hangi bir yardımda bulunmadığı ortaya çıkmıştır.

Suriyeli aileleri evlerine hiç misafir etmeyen katılımcıların yüzde 15,2’sinin Suriyeli ailelere bireysel olarak yardım ettiği, yüzde 84,8’inin ise yardım etmediği görülmüştür.

Suriyeli aileleri evlerinde misafir eden katılımcıların misafir etmeyenlere göre Suriyeli ailelere daha fazla yardımda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 63: Katılımcıların birden fazla Suriyeli ailenin aynı evde kalmasıyla ilgili düşünceleri

	F	%
Evet	23	5,8
Hayır	316	79,0
Kararsızım	61	15,2
Toplam	400	100,0

‘Birden fazla Suriyeli ailenin aynı evde kalmasını doğru buluyor musunuz?’ sorusuna cevap veren 400 katılımcının yüzde 79’u birden fazla Suriyeli ailenin aynı evde kalmasını doğru bulmadığını ifade etmiştir. Yüzde 5,8’i ise doğru bulduğunu, yüzde 15,2’si ise kararsız olduğunu söylemiştir.

Tablo 64: Katılımcıların Suriyeli bir sığınmacıya iş verme düşüncesi

	F	%
Evet	65	16,2
Hayır	257	64,2
Kararsızım	78	19,5
Toplam	400	100,0

Katılımcıların yüzde 64,2’si Suriyeli bir sığınmacıya iş vermeyeceğini ifade etmiştir. Yüzde 16,2’si Suriyeli bir sığınmacıya iş verebileceğini belirtirken yüzde 19,5’i kararsız olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 65: Katılımcıların Suriyeli bir sığınmacıya ev kiralama düşüncesi

	F	%
Evet	63	15,8
Hayır	284	71,0
Kararsızım	53	13,2
Toplam	400	100,0

Katılımcıların yüzde 71’i Suriyeli bir sığınmacıya evini kiralamayacağını ifade ederken, yüzde 15,8’i kiralamaya bileceğini, yüzde 13,2’si ise kararsız olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 66: Katılımcıların Suriyelilerin gelecekteki durumuna ilişkin görüşü

	F	%
Ülkelerine geri gönderilmeli	294	73,5
Başka bir ülkeye gönderilmeli	35	8,8
Türkiye’de başka şehirlere gönderilmeli	11	2,8
Tamamı kamplara gönderilmeli	37	9,2
Elazığ’da kalmaya devam edebilirler	23	5,8
Toplam	400	100,0

Katılımcılara Suriyelilerin gelecekteki durumlarına ilişkin görüşleri de alınmıştır. Katılımcıların Yüzde 73,5'i Suriyelilerin ülkelerine geri gönderilmesi gerektiğini ifade ederken, yüzde 9,2'si tamamının kamplara gönderilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Yüzde 8,8'i başka ülkeye gönderilmeli cevabını, yüzde 5,8'i Elazığ'da kalmaya devam edebilirler cevabını, yüzde 2,8'i ise Türkiye'de başka şehirlere gönderilmeli cevabını vermiştir.

Katılımcılara göre; Suriyeliler ülkelerine geri gönderilmeli. Her ne kadar Suriyelilerin Elazığ'da kalmaya devam edebileceklerini söyleyen bir kesim olsa dahi büyük bir kesim Suriyelilerin ülkelerine geri dönmesi gerektiğini düşünüyor.

Tablo 67: Katılımcılara göre Suriye'deki karışıklık bittikten sonra Suriyeliler ülkelerine gönderilmesi durumunun değerlendirilmesi

	F	%
Evet	353	88,2
Hayır	28	7,0
Kararsızım	19	4,8
Toplam	400	100,0

400 katılımcının yüzde 88,2'si Suriye'deki karışıklık bittikten sonra Suriyeliler ülkelerine geri dönmeli cevabını verirken, yüzde 7'si Elazığ'da kalabileceklerini yüzde 4,8'i ise kararsız olduğunu belirtmiştir.

Tablo 68: Katılımcıların Suriyelileri evlerine misafir etme durumuna göre Suriyelilere bireysel olarak her hangi bir yardıma bulunup bulunmadıklarının değerlendirilmesi

$P: 0,03<0,5$		Katılımcılara göre Suriye’deki karışıklık bittikten sonra Suriyeliler ülkelerine geri dönmeli mi?				Toplam
			Evet	Hayır	Kararsızım	
S10	Olumlu karşılıyorum	F	48,5	3,8	2,6	55,0
		% S10	78,2%	5,5%	16,4%	100,0%
	Olumsuz karşılıyorum	F	248,0	19,7	13,3	281,0
		% S10	89,3%	7,8%	2,8%	100,0%
	İlgilenmiyorum	F	35,3	2,8	1,9	40,0
		% S10	92,5%	5,0%	2,5%	100,0%
	Kararsızım	F	21,2	1,7	1,1	24,0
		% S10	91,7%	4,2%	4,2%	100,0%
Toplam		F	353,0	28,0	19,0	400,0
		% S10	88,2%	7,0%	4,8%	100,0%

Suriye’deki karışıklık bittikten sonra Suriyeliler ülkelerine geri dönmeli mi sorusu “Ki Kare” testi ile Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz sorusu ile karşılaştırılmıştır.

Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini olumlu karşıyorum diyen katılımcıların yüzde 78,2’sinin Suriye’deki karışıklık bittikten sonra Suriyelilerin ülkelerine geri dönmeleri gerektiğini düşündüğü, yüzde 5,5’inin ülkelere geri dönmemeleri gerektiğini yüzde 16’4’ünün ise kararsız olduğu görülmüştür.

Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılayan katılımcıların yüzde 89,3’ünün Suriye’deki karışıklık bittikten sonra ülkemizdeki Suriyelilerin ülkelere geri dönmeleri gerektiğini, yüzde 7,8’inin ise ülkemizde kalabileceği dediği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı gruptaki katılımcıların yüzde 2,8’inin ise bu konuda kararsız olduğu ortaya çıkmıştır.

Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz sorusuna “İlgilenmiyorum” cevabını veren katılımcıların yüzde 92,5’i Suriye’deki karışıklık bittikten sonra Suriyelilerin ülkelere geri dönmesi gerektiğini söylerken yüzde 5’i dönmemeleri gerektiği, yüzde 2,5’i ise kararsız olduğunu ifade etmiştir.

Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesi konusunda kararsız olan katılımcıların yüzde 91,7’si Suriye’deki karışıklık bittikten sonra Suriyelilerin ülkelere geri dönmesi gerektiğini ifade etmiştir. Yüzde 4,2’si ülkemizde kalmaya devam edebileceğini söylerken yüzde 4,2’si ise kararsız olduğunu söylemiştir.

Tablo 69: Suriyeli Mültecilerin Ekonomik Etkilerine Yönelik Katılımcıların Değerlendirmeleri

		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	Suriyeli mülteciler Elazığ'ın ekonomisi için zararlı insanlardır.	6,2	8,0	17,0	28,0	40,8
2.	Suriyeli mülteciler kiraların artışına sebep olmuştur.	6,5	5,5	22,5	30,0	35,5
3.	Suriyeli mülteciler iş olanaklarını azaltmıştır.	7,0	8,5	16,5	27,8	40,2
4.	Suriyelilerin hizmet sektöründe çalışmalarını istemiyorum.	9,8	8,5	18,0	19,0	44,8
5.	Suriyelilerin sosyal hizmet ve sağlık hizmetlerinden faydalanmaları beni rahatsız ediyor.	13,5	11,0	19,8	25,0	30,8
6.	Suriyelilerin Elazığ'a gelmesiyle birlikte oluşan yoğunluk kamu hizmetlerinin aksamına neden oluyor.	6,5	6,2	23,8	23,2	40,2

Suriyeli mültecilerin toplumsal ve güvenlik boyutlu oluşturdukları sorunların yanında varlıklarının ekonomik alanda da bazı etkileri ve yansımaları olmaktadır. Araştırmada yer alan katılımcıların Suriyeli mültecilerin ekonomik alanda oluşturduğu etkilere yönelik de değerlendirmeleri alınmıştır. Buna göre, katılımcıların %68.8'i “*Suriyeli mülteciler Elazığ'ın ekonomisi için zararlı insanlardır*” yargısına katıldıklarını beyan ederken, %14.2'si ise bu yargıya katılmadığını dile getirmiştir. “*Suriyeli mülteciler kiraların artışına sebep olmuştur*” yargısına katılımcıların %65.5'i katılırken, %12.0'ı ise katılmadığını beyan etmiştir. Katılımcıların %68.0'ı “*Suriyeli mülteciler iş olanaklarını azaltmıştır*” yargısını katılırken, %15.5'i ise katılmadığını dile getirmiştir. Katılımcıların %63.8'i “*Suriyelilerin hizmet sektöründe çalışmalarını istemiyorum*” yargısına katıldığını beyan ederken, %19.3'ü ise bu yargıya katılmadığını dile getirmiştir. Buna göre ekonomik açıdan zararlı görülen Suriyeliler, kira artışı, iş olanaklarının azalması, hizmet sektöründe yer almaları bağlamında da sorun olarak görülmektedirler.

Suriyeli mülteciler, yasal statü çerçevesinde çeşitli kamu hizmetinden de yararlanmaktadırlar. Bu durumda toplumsal alanda önemli bir tartışma konusudur. Araştırmamızda yer alan katılımcıların %55.8'i “*Suriyelilerin sosyal hizmet ve sağlık hizmetlerinden faydalanmaları beni rahatsız ediyor*” yargısına katılırken, %24.5'i ise bu

yargıya katılmadığını beyan etmiştir. “*Suriyelilerin Elazığ’a gelmesiyle birlikte oluşan yoğunluk kamu hizmetlerinin aksamına neden oluyor*” yargısına katılımcıların %63.4’ü katılırken, %12.7’si ise katılmadığını ifade etmiştir. Bu veriler, Suriyeli mültecilere yönelik sunulan çeşitli kamu hizmetlerinin Elazığ’da yaşayanlar arasında rahatsızlık ortaya çıkardığını ortaya koymaktadır.

Tablo 70: Suriyeli Mültecilerle İletişim ve Sosyal Yaşama İlişkin Katılımcıların Değerlendirmeleri

		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	Suriyeli mülteciler ile gelenek ve kültürlerimiz benzerdir.	34,5	14,0	18,2	16,8	16,5
2.	Suriyeli mülteciler ile yaşam tarzlarımız benzerdir.	34,5	13,5	21,8	14,5	15,8
3.	Suriyelilerle iletişim kurmakta bir sıkıntı görmüyorum.	21,2	13,0	21,5	22,2	22,0
4.	Suriyeli mültecilerin; sosyal ve kamusal alanlarda kendi dillerini konuşmaları beni rahatsız ediyor.	9,8	9,5	19,5	20,8	40,5
5.	Suriyelilerle aynı mahallede yaşadığım için taşınmak istiyorum.	18,5	8,5	17,2	23,2	32,5
6.	Suriyelilerin benimle yada aile bireylerimle evlilik yapması beni rahatsız etmez.	48,2	10,5	13,2	12,8	15,2
7.	Suriyeli sığınmacılar ile birlikte yaşayabilir, ortak bir kültür inşa edebiliriz.	54,5	8,5	12,5	12,5	12,0

Suriyeli mülteciler farklı bir kültüre sahip olmalarının yanında Türk insanın ile aynı dine mensup olmaları dolayısıyla benzerlikler de taşımaktadırlar. Katılımcıların %33.3’ü “*Suriyeli mülteciler ile gelenek ve kültürlerimiz benzerdir*” yargısına katıldığını beyan ederken, %48.5’i ise gelenek ve kültür bağlamında benzer olmadıklarını dile getirmişlerdir. “*Suriyeli mülteciler ile yaşam tarzlarımız benzerdir*” yargısına katılımcıların %30.3’ü katıldığını ifade ederken, %48.0’ı ise yaşam tarzlarının benzer olmadığını beyan etmişlerdir. Yine bu bağlamda, Suriyelilerle iletişim kurmakta bir sıkıntı görmüyorum” yargısına %44.2’si katılırken, %35.2’si katılmadığını beyan etmişlerdir. Buna göre, toplumun neredeyse üçte biri Suriyeli mülteciler ile gelenek, yaşam tarzı ve iletişim dili bağlamında bir yakınlık, bir benzerlik olduğu kanaatindedir.

Buna karşın, “Suriyeli mültecilerin; sosyal ve kamusal alanlarda kendi dillerini konuşmaları beni rahatsız ediyor” yargısına katılımcıların %61.3’ü katılırken, %19.3’ü katılmadığını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda Suriyeli mültecilerin kamusal alanda Arapça konuşmaları toplumsal anlamda önemli bir sorun olarak görülmektedir.

Katılımcıların, %55.7’si “Suriyelilerle aynı mahallede yaşadığım için taşınmak istiyorum” yargısına katılırken, %27.0’ı ise katılmadığını beyan etmiştir. Buna göre, Suriyeli bireyler aynı mahallede yaşayan Elazıqlı vatandaşları bulundukları mahallede ayrılmayı düşünecek kadar rahatsız etmektedirler. “Suriyelilerin benimle yada aile bireylerimle evlilik yapması beni rahatsız etmez” yargısına katılımcıların %58.7’si katılmadığını dile getirirken, %28.0’ı ise katıldığını belirtmiştir. “Suriyeli sığınmacılar ile birlikte yaşayabilir, ortak bir kültür inşa edebiliriz” yargısına katılımcıların %63.0’ı katılmadığı ifade ederken, %24.5’i ise katıldığını beyan etmiştir.

SONUÇ

2011 yılında Suriye’de başlayan karışıklık Esed rejiminin halkına karşı sert tutumu süreç içerisinde içinden çıkılmaz bir hal almıştır. Arap ülkelerinin bazılarında yaşanan Arap Baharı Suriye’ye de sıçramış Esed rejiminden rahatsız olan ve kendisini baskı içerisinde hisseden halk ayaklanmıştır. Özellikle mezhep ayrımının da yaşandığı karışıklıkta muhalifler daha özgürlükçü ve ekonominin daha iyi olduğu bir ülke istemişlerdir. Esed rejiminin görevden ayrılmasını isteyen muhalifler günlerce hatta haftalar ve aylarca sokaklardan ayrılmamışlardır.

Esed Rejimi halkın direnişinin sona ermesi için zaman zaman çeşitli sözler vermiş ancak bu sözler yerine gelmeyince muhaliflerin tepkisi de giderek artmıştır. Muhalifler ile rejim güçleri arasında başlayan çatışmalar yerini ağır silahların kullanılmasına bırakmıştır.

Muhalifler direnişini sürdürürken Esed rejimi de muhaliflere karşı en sert şekilde müdahalede bulunmuştur. Bu çatışmalar ülke de yerini iç savaşa bırakmış ve yıllarca etkisi sürecektir.

Ülkenin bu şekilde karışmasıyla birlikte 2011 yılından itibaren Suriye’den göçler de başlamıştır. İç savaştan kaçan muhalifler başta komşu ülkelere oradan da Avrupa ülkelerine geçiş yapmıştır. Türkiye’de Suriyelilerin göç ettiği ülkelerin başında gelmektedir. Bu göç olaylarında birçok insanlık dramları yaşanmıştır. Göç yolunda yüzlerce insan hayatını kaybetmiştir.

Türkiye ilk andan itibaren kapılarını Suriyeli mültecilere açmış ve gerekli olan tüm yardımları yapmıştır. Son zamanların en büyük göç olayının yaşandığı Suriye’de insanlar arkalarında ailelerini, yaşamışlıkları bırakarak ülkelerini terk etmek durumunda kalmıştır. Suriyeler ilk etapta sınır şehirlerinde kurulan kamplarda kalmaya başlasa da süreç içerisinde Türkiye’nin tüm şehirlerine yerleşmeye başlamıştır.

İç savaşla birlikte yaşanan göçlere bakıldığında 2012 yılında Türkiye’ye sığınan ve koruma altına alınan Suriyelilerin sayısı 14 bin 237 olurken bu sayısı yıllar geçtikçe artmış 2019 yılında 3 milyon 576 bin 370 kişiye çıkmıştır.

İlk başlarda etkisini az gösteren Suriyelilerle uyum problemi her göç olayında olduğu gibi bu göç olayında da giderek artmıştır. Suriyelilerin kültürleri, yaşayış şekilleri zaman zaman Türkiye’de tepkilere neden olmuş ve çeşitli tartışmalar, kavgalar yaşanmıştır. Suriyelilerin toplumun her alanına girmeleri uyum problemini artırmış ve

vatandaşlar Suriyelilerden duydukları rahatsızlığı her geçen gün dile getirmeye başlamışlardır.

Elazığ'ın konum itibariyle bölgeye yakın olması ulaşım ağının güçlü olması nedeniyle nüfusa oranla Suriyelilerin en çok yaşadığı 22. Şehir olmuştur. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nden alınan verilere göre Elazığ'da 31 Aralık 2019 tarihi itibariyle 13 bin 164 Suriyeli yaşamaktadır. Suriyelilerin Elazığ'a geliş hikayelerine bakıldığında, bir ailenin gelmesi ve gelen o ailenin diğer aileleri de davet etmesiyle şehirdeki Suriyeli sayısı artmıştır. Suriyelilerin Elazığ'da genel olarak dezavantajlı mahallerde yaşadığı görülmektedir. Gelişmişlik düzeyi düşük olan mahallelerden ev kiralayan Suriyeliler yaşamlarını sürdürme bilmek için çeşitli çalışmalar içerisinde olmuşlardır. Kimi ara eleman olarak iş bulurken kimi kendisine bir işletme açmıştır.

Suriyelilerin Elazığ'da hızla artması kültürlerarası iletişim ve entegrasyon sorunlarını da beraberinde getirmiştir. Elazığ'da yaşayan vatandaşlar; Suriyeli ailelerin aynı evde toplu bir şekilde kalmasından dahi rahatsız olduklarını ifade etmiş ve Suriyelilerle uyum sorunu yaşadıklarını söylemişlerdir.

Araştırmanın amacı da Elazığlıların Suriyelilere bakış açılarını ortaya koymaktır. 400 Elazığlı vatandaşla yapılan ankette vatandaşlara Suriyeli mültecilerle ilgili çeşitli sorular sorulmuş ve bu anket çalışmasıyla nitel bir sonuca ulaşılmıştır.

Katılımcıların büyük bir bölümü Suriyelilerin ülkemize gelmesini olumsuz karşılamaktadır. Genel itibariyle katılımcılar, Suriyelilerin güvenlik, ekonomi ve buna benzer konularda olumsuz sonuçlar çıkardığını işaret ederek ülkemize gelmelerini olumsuz karşıladıklarını ifade etmişlerdir. Yüzde 70,2'lik olumsuz karşılayan katılımcıya karşı, yüzde 13,8'lik olumlu karşılayan katılımcının da olduğu görülmektedir. Ancak genel bir yorumlama yapıldığında Elazığ'daki vatandaşların Suriyelilerin ülkemize gelmelerine karşı olumsuz bir tutum içerisinde olduğu söylenebilmektedir. Ayrıca Elazığ dışında doğup Elazığ'da yaşayan katılımcıların Suriyelilerin ülkemize gelmesine Elazığ'da doğanlara göre daha fazla karşı çıktığı görülmektedir.

Katılımcıların önemli bir bölümünün (%65) Suriyelilerle Elazığ'da yaşamaktan rahatsızlık duyduğu görülmektedir. Özellikle Suriyelilerle ortak yaşam alanlarını kullanan katılımcıların bu konudan rahatsız olduğu görülmekte ve kesinlikle Suriyelilerin Elazığ'dan gönderilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Rahatsızlık duyulan konuların başında güvenlik, ekonomi ve işsizlik gelmektedir. Katılımcılar Suriyelilerin çeşitli sorunlara yol açtığını bu sorunlar nedeniyle Elazığ'da Suriyelilerle yaşamak

istememediklerini söylemişlerdir. Katılımcıların yarısından fazlası Suriyelilerle Elazığ'da yaşamaktan rahatsızlık duyduğunu ifade ederken yüzde 22'lik bir kesim ise Suriyelilerin Elazığ'da yaşamasından rahatsız olmamaktadır.

Yapılan anket sonuçlarına göre katılımcıların büyük bir kesimi Suriyelileri sorun olarak gördüklerini ifade ederek, Elazığ'dan gitmeleri gerektiğini söylemişlerdir. Suriyelilerin Elazığ'a yük olduğunu ifade eden vatandaşlar Suriyelileri çeşitli konularda sorun olarak gördüklerini belirtmiştir. Araştırmada yer alan 400 katılımcıdan yüzde 21'i ise Suriyelilerin Elazığ'da şuan sorun olmadıklarını ama ileride sorun olabileceklerini belirtmiştir. Araştırmada katılımcıların Suriyelileri genelde Asayiş/Güvenlik, işsizlik ve entegrasyon alanlarında sorun olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre asayiş ve güvenlik konusunda Suriyelileri daha fazla sorun olarak görürken Erkek katılımcılar ise kadın katılımcılara göre Suriyelileri işsizlik konusunda daha fazla sorun olarak görmektedir.

Araştırmanın en önemli sonuçlarından birisi de Elazığlı vatandaşların Suriyeli mültecileri nasıl tanımladıklarına dair vermiş oldukları cevaplardır. Katılımcıların %31,6'sı Suriyelilerin ileride bize sorun olacak insanlar olarak tanımlarken, %20,5'i bize ekonomik yük olan insanlar olarak tanımlıyor. %16'sı Suriyelileri bizim din kardeşimiz olarak, %13,2'si bize yabancı insanlar, %12,5'i yardıma muhtaç insanlar, %6,2'si ise bizim misafirlerimiz olarak tanımlama yapmışlardır.

Suriyelilerin en çok eleştirildiği nokta ekonomi olmaktadır. Elazığlı vatandaşlara Suriyelilerin Elazığ ekonomisini nasıl etkiledikleri de sorulmuştur. Katılımcıların %72,8'i Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini olumsuz etkilediğini düşünmekteyken %5,5'i olumlu etkilediğini, %21,8'i bu konuda bir fikri olmadığını belirtmiştir.

Katılımcıların Suriyelilerin geleceğine ilişkin düşüncelerine bakıldığında %73,5'i Suriyelilerin ülkelerine geri gönderilmesi gerektiğini %9,2'si tamamının kamplara gönderilmesi gerektiğini %8,8'i başka ülkeye gönderilmesi gerektiğini %5,8'i Elazığ'da kalmaya devam edebileceklerini %2,8'i ise Türkiye'de başka şehirlere gönderilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

Araştırmanın örneklemini içerisinde yer alan katılımcıların yaklaşık olarak %67'si "Suriyeli mülteciler Elazığ'ın güvenliği için zararlı insanlar" olarak değerlendirmektedirler. Katılımcıların sadece %17'si bu yargıya katılmadığını ifade etmişlerdir. Buna göre Suriyeli mültecilere güvenlik bağlamında zarar veren, sıkıntılı ve sorunlu insanlar olarak görülmektedir.

Suriyeli mülteciler farklı bir kültüre sahip olmalarının yanında Türk insanın ile aynı dine mensup olmaları dolayısıyla benzerlikler de taşımaktadırlar. Katılımcıların %33.3'ü “Suriyeli mülteciler ile gelenek ve kültürlerimiz benzerdir” yargısına katıldığını beyan ederken, %48.5'i ise gelenek ve kültür bağlamında benzer olmadıklarını dile getirmişlerdir. “Suriyeli mülteciler ile yaşam tarzlarımız benzerdir” yargısına katılımcıların %30.3'ü katıldığını ifade ederken, %48.0'ı ise yaşam tarzlarının benzer olmadığını beyan etmişlerdir.

Genel itibariyle görülmüştür ki katılımcıların büyük bir bölümü Suriyelilerin ülkelerine gönderilmesi gerektiğini düşünmektedir. Suriyelilerden rahatsızlık duyduğunu ifade eden vatandaşların en belirgin nedenlerinin güvenlik ve ekonomik etkenler olduğu görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Abadan-Unat, Nermin (2006) Bitmeyen Göç: Konuk İşçilikten Ulus-ötesi Yurttaşlığa. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Adıgüzel, Y. (2018). Göç Sosyolojisi. İstanbul: Nobel Yayınları.
- Akgür, Z, G. (1997). “Türkiye’de Kırsal Kesimden Kente Göç ve Bölgeler Arası Dengesizlik (1970-1993), Ankara: Kültür Bakanları Yayınları. Akpınar
- Aksoy, Zeynep (2012) “Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (5), 20, 292–303.
- Atabek, N. Gündem Belirleme Araştırmaları. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı: 5. 223-247, 1997
- Bakırtaş, T. (2012). Küresel Gelişme Modelinde Uluslararası Göç Olgusu ve Yansımaları. Alternatif Politika, 4 (2), 232–261.
- Bakeer, A.H. (2013).Suriye’de Kâbusa Doğru? Suriye’nin İçinde Bulunduğu Kritik Durum ve Olası Senaryolar. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK), Rapor No: 13-01.
- Balcıoğlu, İbrahim (2007) Sosyal ve Psikolojik Açıdan Göç. İstanbul: Elit Kültür Yayınları.
- Bodur, Akın (2014) Arada Kalanlar-Komşu Ülkede Savaş ve Suriye-Hatay Hattı-, Ed. Saadet Yaşar, Öteki Adam Yayınları, İstanbul.
- Boztepe, Veli (2017) Televizyon Haberlerinde Suriyeli Mültecilerin Temsili. ilef dergisi, 4(1), 91-122.
- Castles, Stephen ve Mark J. Miller (2008) Göçler Çağı: Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri. Bülent Uğur Bal ve İbrahim Akbulut (çev.), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Ciğerci, Nihan (2012) “Bursa-Kırcaali Hattı: 1989’da Gelen Bulgaristan Göçmenleri Örneği”, S. Gülfer İhlamur-Öner ve N. Aslı Şirin Öner (der.), Küreselleşme Çağında Göç: Kavramlar, Tartışmalar. İstanbul: İletişim Yayınları, 107-134.
- Çağlayan, S. (2006). Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE), (17), 67-91.
- Çakır, S. (2011b). Türkiye’de Göç, Kentleşme/Gecekondu Sorunu ve Üretilen Politikalar. SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23:210-222.

- Çarmıklı, Elif Özmenek, (2015) “Uluslararası Bir Krize Ulusal Çözümler Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler”, *Analist*, S.47, s.114-119, Ocak, Ankara.
- Çetiner, G. (2011). Yalancı “Arap Baharı”, [Erişim Tarihi: 18.02.2019, [http://drctetiner.org/ekonomi/yalanci-Arap bahari. html php](http://drctetiner.org/ekonomi/yalanci-Arap%20bahari.html)]
- Çiçekli, Bülent (2007) 6458 Sayılı Kanunla Güncellenmiş Yabancılar ve Mülteci Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınlar
- Çiçekli, Bülent (Ed.) (2009), Göç Terimleri Sözlüğü, IOM Uluslararası Göç Örgütü Yayınları, İsviçre.
- Doğan, Mehmet Sait; Selahattin Özyurt ve Galip Boztoprak (2009) *Sosyoloji Çarşısı*. Samsun: E Yazı Yayınları.
- Ekici, S. ve Tuncel, G. (2015). Göç ve İnsan. *Birey ve Toplum Dergisi*, 5(9):67-91.
- Erder S. (2006). Yabancısız Kurgulanan Ülkenin Yabancıları, *Uluslararası Göç İşgücü ve Nüfus Hareketleri*, Derin Yayınları, İstanbul.
- Erder, Sema (2011). İstanbul’a Bir Kent Kondu Ümraniye. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Erdoğan, M. Murat (2015). “Türkiye’ye Kitleli Göçlerde Son ve Dev Dalga: Suriyeliler”, Ed.: M. Murat Erdoğan ve Ayhan Kaya, *Türkiye’nin Göç Tarihi: 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye’ye Göçler*, 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Erdoğan, M. Murat. (2017). “Suriyeliler Barometresi”, s. 18-20, [https://mmuraterdogan.files.wordpress.com/2016/06/suriyeliler- barometresi-yc3b6netici-c3b6zeti.pdf](https://mmuraterdogan.files.wordpress.com/2016/06/suriyeliler-barometresi-yc3b6netici-c3b6zeti.pdf) (13 Şubat 2019)
- Erdoğan, M. Murat, Yudum Kavukçuer, Tuğçe Çetinkaya, “Türkiye’de Yaşayan Suriyeli Mültecilere Yönelik Medya Algısı”, 2017, s.17, http://ozgurlukarastirmalari.com/pdf/rapor/OAD_c2lGWsK.pdf (14 Şubat 2019).
- Erdoğan, M. (2015). *Türkiye’de Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Erdoğan, İ. (2014). *Medya Teori ve Araştırmaları* (1.Baskı). Ankara: Alter Yayınları.
- Esser, H. (2000a). *Soziologie*. NewYork: Campus.
- Faist, Thomas (2003) *Uluslararası Göç ve Ulusaşırı Toplumsal Alanlar*. Azat Zana Gündoğan ve Can Nacar (çev.), İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Gençtürk, Y. (2014). *İnsanlığın Kaybı Suriye’deki İç Savaşın İnsan Hakları Boyutu*. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları (SETA) Vakfı.

- Gencer, Z.T. (2012). Medyanın Gündem Oluşturma Sürecinde Sosyal Entropinin Rolü Üzerine Uygulamalı Bir Çalışma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Araştırma Yöntemleri Bilim Dalı, Doktora Tezi, Danışman: Doç. Dr. Mustafa Özodaşık. Konya.
- Gezgin, M.F. (1994). İşgücü Göçü ve Avusturya'daki Türk işçileri, İ.Ü. İktisat Fakültesi Yayınları, No:546, İstanbul.
- Göker, Göksel. (2015). "Göç Kimlik Aidiyet: Kültürlerarası İletişim Açısından İsveçli Türkler". Literatürk Academia, Konya
- Göker ,G. ve Keskin ,S. (2015) Haber Medyası ve Mülteciler: Suriyeli Mültecilerin Türk Yazılı Basınındaki Temsili, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi - Sayı 41 / Güz, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Süreli Elektronik Dergi <http://iletisimdergisi.gazi.edu.tr/site/index.php/IKAD/article/view/204> (Erişim tarihi: 03.09.2019)
- Görgün, M. (2017). Küreselleşme Sürecinde Göçmen İlişkileri Ağının Önemi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22(Göç Özel Sayısı), 13317-1327.
- Güçtürk, Yavuz (2014) "İnsanlığın Kaybı: Suriye'deki İç Savaşın İnsan Hakları Boyutu", Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA), 04.02.2014, <http://setav.org.tr/insanligin-kaybi-suriyedeki-ic-savas-in-insanhaklariboyutu/rapor/14432>, (Erişim Tarihi: 07.06.2019).
- Güneş, M. (2013), "Uluslararası Göçün Tetikleyicileri; Suriye'den Türkiye'ye Zorunlu Göç'ün Cilvegözü Örneği ile Yansımaları", Turgut Özal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Güz, N. (2005). Haberde Yönlendirme ve Kamuoyu Araştırmaları. Ankara: Nobel.
- Heer, David M. (2000) "International Migration", Edgar F. Borgatta ve Rhonda J.V. Montgomery (eds.), Encyclopedia of Sociology. New York: Macmillan Reference USA, 1431-1438.
- İçduygu Ahmet (2006), Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri Bağlamında Uluslararası Göç Tartışmaları, TÜSİAD Yayınları, Nr. TÜSİAD-T/2006-12/427, İstanbul.
- İpek, N. (2005). Göçler: İmparatorluktan Ulus Devlete, Serander Yayınları, Trabzon.
- Karpat, K. (2010). Osmanlı'dan Günümüze Etnik Yapılanma ve Göçler, Timaş Yayınları, İstanbul.

- Kaya, H. (2003). Göç Yolları ve Göçenlerin Sorunları, Senfoni Yayınları, İstanbul. KDK (Kamu Denetçiliği Kurumu),(2018).Türkiye’deki Suriyeliler, Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık. Bkz. I.TOKCAN ve Ç, ALP (2003), BMMYK Ankara Ofisi, Türkiye’deki İltica Sistemi.
- Kaygalak, Sevilay (2009). Kentin Mültecileri Neoliberalizm Koşullarında Zorunlu Göç ve Kentleşme. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Keser, İ. (2011), Göç ve Zor: Diyarbakır Örneğinde Göç ve Zorunlu Göç, Ütopya Yay. 1, Ankara.
- Kıbaroğlu, M. (2011), Arap Baharı ve Türkiye, Adam Akademi
- Kirişçi Kemal, ‘‘Misafirliğin Ötesine Geçerken Türkiye’nin Suriyeli Mülteciler Sınavı’’, Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu&Brookings Enstitüsü, 2014, <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/syrian-refugees-and-turkeys-challenges-kirisci-turkish.pdf> (14 Şubat 2019)
- Köymen, O. (1999). ‘‘Bazı İçgöç Verileri’’, 75 Yılda Köylerden Şehirlere, Oya BAYDAR (editör), İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Longino, Charles F. (2000) ‘‘Internal Migration’’ Edgar F. Borgatta ve Rhonda J.V. Montgomery (eds.), Encyclopedia of Sociology. New York: Macmillan Reference USA, 1415-1422.
- Mutluer, Mustafa (2003) ‘‘Uluslararası Göçler ve Türkiye’’, İstanbul: Çantay Kitapevi.
- Nar, Betül (2008). Göçün Eğitime ve Eğitim Yönetimine Etkileri (Dilovası Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Oytun, O. ve Gündoğar, S. S. (2015). Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’ye Etkileri Raporu, ORSAM- TESEV Rapor No: 195, Ankara.
- Öner, N. Aslı Şirin (2012c) ‘‘Çabalar Sonuç Verecek Mi? Avrupa Birliğinin Ortak Bir Göç ve Sığınma Politikası Oluşturma Girişimleri’’, S. Gülfer İhlamur-Öner ve N. Aslı Şirin Öner (der.), Küreselleşme Çağında Göç: Kavramlar, Tartışmalar. İstanbul: İletişim Yayınları, 539-561.
- Özcan, D. E. (2016). Çağdaş Göç Teorileri Üzerine Bir Değerlendirme. İş ve Hayat, 2(4), 183-215.
- Paksoy, Mustafa vd (2012) ‘‘Arap Bahar’ının Sosyo-Ekonomik Etkileri: Türkiye-Suriye Karşılaştırması’’, II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu, 1-2.10.2012. (Erişim)<http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/Imagesimages/files/8.pdf>, 13.06.2015.

- Pirinççi, F. (2015). Avrupa'nın Suriyelilerle İmtihanı. Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) Bölgesel Gelişmeler Değerlendirmesi, No:30, 1-20.
- Sağlam, S. (2006) "Türkiye'de İç Göç Olgusu ve Kentleşme", Türkiyat Araştırmaları, Sayı: 5.
- Sağsen, İ. (2011), Arap Baharı Türk Dış Politikası ve Dış Algılaması, Ortadoğu Analiz, Cilt:3,Sayı:31
- Sallan Gül, Songül (2001-2002). "Dış Göçler, Yoksulluk ve Türkiye'de Göçmenlere Yönelik Yardımlar" TODAİE İnsan Hakları Yıllığı, cilt:23-2.
- Tellal, Erel (1994). Göçmen işçiler, Yaşam Koşulları ve Son Uluslararası Sözleşme. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi. Cilt(49)sayı(34)(415-427).
- Temizel H. (2001) "Kamuoyu Kuramları ve Kamuoyu Oluşumunda Kitle İletişim Araçları", Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, ss.127-146. http://www.iibf.selcuk.edu.tr/iibf_dergi/dosyalar/831348063296.pdf (22,05,2019).
- The Economist (2009a) "Göçmenlerin Emek Piyasası Üzerindeki Etkisi", Anthony Giddens (ed.), Sosyoloji Başlangıç Okumaları. Günseli Altaylar (çev.), İstanbul: Say Yayınları, 523-527.
- Toksöz, Gülay (2006) Uluslararası Emek Göçü. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Tümeğ, D. (2018). Türk Halkının Suriyeli Sığınmacı/ Mülteci Algısı. Türksam Yayınları. Ankara.
- Unutulmaz, K. Onur (2012) "Gündemdeki Kavram: "Göçmen Entegrasyonu"-Avrupa'daki Gelişimi ve Britanya Örneği", S. Gülfer İhlamur-Öner ve N. Aslı Şirin Öner (der.), Küreselleşme Çağında Göç: Kavramlar, Tartışmalar. İstanbul: İletişim Yayınları, 135-159.
- Usul, A, R. (2011). Arap Halk Hareketleri, Bölgede Demokratikleşme İmkânları, Libya ve Türkiye'nin Tutumu, Global Political Trends Center, Publications No.23 PolicyBrief,[Erişim: 21.12.2011, http://www.gpotcenter.org/dosyalar/PB23_2011Arap Halk Hareketleri_Ali Resul Usul.pdf],İstanbul.
- Ünder, S. (1972). "Nüfus Bilimi Sözlüğü", Mars Matbaası, İstanbul. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yalçın, C. (2004). Göç Sosyolojisi, Anı Yayıncılık: Ankara

Yeşil, Salih (2009) “Kültürel Farklılıkların Yönetimi ve Alternatif Bir Strateji: Kültürel Zekâ”, KMu İİBF Dergisi, Yıl: 11, Sayı: 16, s.100-131.

Yıldırım, D.(2010). Kırıkkale ve Göç, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

EKLER

Ek 1. Orjinallik Raporu

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Furkan DİLAVER
Öğrenci Numarası	162209105
Enstitü Ana Bilim Dalı	İletişim Bilimleri
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Doç. Dr. Göksel GÖKER
Tez Başlığı (Türkçe)	Elazığ'da Suriyeli Mülteciler: Göç, Entegrasyon ve Kültürlerarası İletişimin Analizi

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

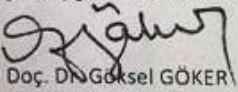
Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 120 sayfalık kısmına ilişkin, 09/01/2020 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 13'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

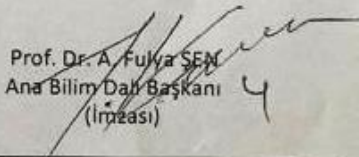
- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen öğrencinin doktora tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen azami benzerlik oranlarını aşmadığını ve tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Doç. Dr. Göksel GÖKER
Danışmanın Adı-Soyadı
(İmzası)

Prof. Dr. A. Fulya SEM
Ana Bilim Dalı Başkanı
(İmzası)

Lisansüstü tezler, savunma öncesinde **intihal program raporu** ile birlikte enstitüye teslim edilir.

İntihal raporu ile ilgili olarak etik kurallar dâhilindeki benzerlik oranları ilgili Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. (Enstitü Yönetim Kurulu tarafından tezin, intihal kapsamı dışında değerlendirilmesi için TURNITIN'den alınan raporda "benzerlik oranı"nın, "alıntılar hariç" en fazla %10, "alıntılar dâhil" % 30'u geçmemesi şeklinde kabul edilmiştir).

Ek 2. Anket Formu

Elazığ'da yaşayan Suriyelilerle ilgili bilimsel bir araştırma yapıyoruz. Anketimize vereceğiniz cevaplar araştırmanın sonucunu etkileyecektir. Vereceğiniz doğru ve samimi cevaplar için teşekkür ederiz...

1. Cinsiyetiniz?

1. Erkek 2. Kadın

2. Yaşınız?

1. 18 – 24 2. 25 – 34 3. 35 – 44 4. 45 – 54 5. 55 ve üzeri

3. Eğitim Düzeyiniz?

1. İlköğretim 2. Ortaokul 3. Lise 4. Üniversite 5. Lisansüstü

4. Mesleğiniz?

1. Kamu Çalışanı 2. Özel sektör çalışanı 3. Serbest Meslek
4. Emekli 5. Ev hanımı 6. İşsiz
7. Öğrenci 8. Esnaf

5. Aylık Geliriniz (TL olarak)

1. Asgari ücret 2. 2.020 – 3.000 TL
3. 3.001 – 4.000 TL 4. 4.001 – 5.000 TL
5. 5.001 TL ve üstü

6. Medeni Durumunuz?

1. Evli 2. Bekar 3. Dul/Boşanmış

7. Doğum yeriniz?

1. Elazığ 2. Elazığ dışı

8. Kaç yıldır Elazığ'da yaşıyorsunuz?

1. Doğma büyüme 2. 1-5 yıldır 3. 6-10 yıldır
4. 11-15 yıldır 5. 15 ve üzeri

9. Çevrenizde Suriyeli bir komşunuz / tanıdığınız var mı?

5. Evet 6. Hayır 7. Fikrim yok

10.Suriyeli mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz?

1. Olumlu karşılıyorum	2. Olumsuz karşılıyorum
3. İlgilenmiyorum	4. Kararsızım

11. Aşağıdakilerden hangisi Suriyeli mülteciler ile ilişki düzeyinizi açıklar?

1. Aynı apartmanda Suriyeliler ile yaşamaktayız	2. Aynı sokakta Suriyeliler ile yaşamaktayız
3. Aynı mahallede Suriyeliler ile yaşamaktayız	4. Hiçbiri

12.Elazığ'da Suriyelilerle yaşamak sizi rahatsız ediyor mu?

1. Evet	2. Hayır	3. Kararsızım

13.Size göre Suriyeli mültecilerin Elazığ'da yaşıyor olması bir sorun mudur?

1. Evet, önemli bir sorundur	2.Hayır, sorun değildir	3.Şuan sorun değil ama ileride sorun olabilir

14.Suriyeli mültecileri en çok hangi alanda sorun olarak görüyorsunuz?

1.Asayiş/Güvenlik	2.İşsizlik	3.Kira artışı
4.Entegrasyon	5. Nüfus artışı	

15.Suriyeli mültecileri aşağıdakilerden hangisi ile tanımlarsınız?

1. Bizim misafirlerimiz	2. Bizim din kardeşlerimiz
3.Bize ekonomik yük olan insanlar	4.Yardıma muhtaç insanlar
5. Bize yabancı insanlar	6.Bize ileride sorun olacak insanlar

16. Çocuğunuzun Suriyeli ailelerin, çocuklarıyla arkadaşlık etmesine/oyun oynamasına izin verir misiniz?

1. Evet, her zaman	2. Evet, bazen	3. Hayır, hiçbir zaman

17. Komşunuz var ise Suriyeli aileyi hiç evinize misafir ettiniz mi?

1. Evet	2. Hayır

18. Suriyeli bir aileye hiç misafir oldunuz mu?

1. Evet	2. Hayır

19. Yakınlarınızdan birinin Suriyeli biriyle arkadaşlık etmesine nasıl bakarsınız?

1. Olumlu bakarım, desteklerim	2.Desteklemem, ama karışmam
3.Olumsuz bakarım, karşı çıkarım	

20. Elazığ'da kalan Suriyeli mültecilerin yaşam koşulları hakkında bilginiz var mı?

1.Yeterli bilgiye sahibim	2.Yeterli bilgiye sahip değilim	3.İlgilenmiyorum

21. Suriyeli mülteciler ile rahatlıkla iletişim kurabiliyor musunuz?

1. Evet 2. Kısmen 3. Hayır

22.Size göre, Suriyeli mülteciler Elazığlılarla uyum sağlayabiliyorlar mı?

1. Evet 2. Hayır 3. Kararsızım

23.Suriyeli arkadaşınız var mı?

1. Evet 2. Hayır

24.Suriyeli iş arkadaşınız var mı?

1. Evet 2. Hayır

25.Suriyeli mültecilerin Elazığ ekonomisini nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

1. Olumlu 2. Olumsuz 3. Fikrim yok

26. Suriyeli birinin Elazığ'da iş yeri açmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

1. Doğru buluyorum 2. Yanlış buluyorum 3.Fikrim yok

27.Suriyelilerin işlettiği bir işyerinden alışveriş yapıyor musunuz?

1. Evet, her zaman 2. Evet, bazen 3. Hayır, hiçbir zaman

28.Size göre Suriyeli mülteciler yardıma muhtaç insanlar mıdır?

1. Evet 2. Hayır 3. Kararsızım

29.Suriyeli mülteciler için barınma olanağı nasıl sağlanmalı?

1. Kamplarda kalmalı 2. Halkın içine karışmalı 3.Diğer

30.Suriyelilere yardım edilmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

1. Olumlu 2. Olumsuz 3. Kararsızım

31. Bireysel olarak Suriyelilere herhangi bir yardımda bulunuyor musunuz?

1. Evet 2. Hayır

32. Birden fazla Suriyeli ailenin aynı evde kalmasını doğru buluyor musunuz?

1. Evet 2. Hayır 3. Kararsızım

33. Suriyeli bir sığınmacıya iş verir misiniz?

1. Evet 2. Hayır 3. Kararsızım

34. Suriyeli bir sığınmacıya evinizi kiralar mısınız?

1. Evet 2. Hayır 3. Kararsızım

35. Suriyelilerin gelecekteki durumuna ilişkin görüşünüz nedir?

1. Ülkelerine geri gönderilmeli 2. Başka bir ülkeye gönderilmeli
3. Türkiye’de başka şehirlere gönderilmeli 4. Tamamı kamplara gönderilmeli
5. Elazığ’da kalmaya devam edebilirler

36. Suriye’deki karışıklık bittikten sonra Suriyeliler ülkelerine geri dönmeli mi?

1. Evet 2. Hayır 3. Kararsızım

37. Aşağıda yöneltilen sorulara düşüncenize göre katılım derecenizi belirtiniz.

(1: Hiç Katılmıyorum / 2: Katılmıyorum / 3: Kararsızım / 4: Katılıyorum / 5: Tamamen Katılıyorum)

1.	Suriyeli mülteciler Elazığ’ın güvenliği için zararlı insanlardır.	1	2	3	4	5
2.	Suriyeli mülteciler Elazığ’ın ekonomisi için zararlı insanlardır.	1	2	3	4	5
3.	Suriyeli mülteciler Elazığ’ın toplumsal yapısı ve uyumu için zararlı insanlardır.	1	2	3	4	5
4.	Suriyeli mülteciler ile gelenek ve kültürlerimiz benzerdir.	1	2	3	4	5
5.	Suriyeli mülteciler ile yaşam tarzlarımız benzerdir.	1	2	3	4	5
6.	Suriyeli mülteciler geldikten sonra Elazığ’da suç oranları artmıştır	1	2	3	4	5
7.	Suriyeli mülteciler kiraların artışına sebep olmuştur.	1	2	3	4	5
8.	Suriyeli mülteciler iş olanaklarını azaltmıştır.	1	2	3	4	5
9.	Suriyelilerin sosyal hizmet ve sağlık hizmetlerinden faydalanmaları beni rahatsız ediyor.	1	2	3	4	5
10.	Elazığ’da Suriyelilere ayrımcılık yapılıyor.	1	2	3	4	5
11.	Suriyelilerle iletişim kurmakta bir sıkıntı görmüyorum.	1	2	3	4	5
12.	Suriyelilerle aynı mahallede yaşadığım için taşınmak istiyorum.	1	2	3	4	5
13.	Suriyelilerle sosyal alanlarda aynı anda bulunmak istemiyorum.	1	2	3	4	5
14.	Suriyelilerin hizmet sektöründe çalışmalarını istemiyorum.	1	2	3	4	5
15.	Dilencilik yapan Suriyeli mültecilerden rahatsızlık duyuyorum	1	2	3	4	5
16.	Suriyeli mültecilerin; sosyal ve kamusal alanlarda kendi dillerini konuşmaları beni rahatsız ediyor.	1	2	3	4	5
17.	Suriyelilerin Elazığ’a gelmesiyle birlikte oluşan yoğunluk kamu hizmetlerinin aksamına neden oluyor.	1	2	3	4	5
18.	Suriyeli mültecilerin sıklıkla doğum yapmaları beni rahatsız ediyor.	1	2	3	4	5
19.	Suriyelilerin benimle yada aile bireylerimle evlilik yapması beni rahatsız etmez.	1	2	3	4	5
20.	Suriyeli sığınmacılar ile birlikte yaşayabilir, ortak bir kültür inşa edebiliriz.	1	2	3	4	5

TEŞEKKÜRLER

ÖZGEÇMİŞ

Furkan Dilaver 02.11.1993 tarihinde Elazığ'da doğdu. İlk ve orta eğitimini Dumlupınar İlköğretim Okulu'nda tamamlayan Furkan Dilaver, 2011 yılında ise Necip Güngör Kısaparmak Anadolu İletişim Meslek Lisesi'nden mezun olmuştur. Aynı yıl Beykent Üniversitesi Radyo, Televizyon Programcılığı bölümünü kazanan Dilaver, 2013 yılında Beykent Üniversitesi'ndeki eğitimini tamamlayarak DGS ile Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü'ne birincilikte yerleşt . 2016 yılında mezun olan Furkan Dilaver, 2017 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Anabilim Dalı'nda başladığı Yüksek Lisans Eğitimini 2020 yılında tamamladı. Ayrıca Furkan Dilaver 2012 yılından bu yana Kanal Fırat ve Kanal E Televizyonları bünyesinde stajyerlik, muhabirlik, spikerlik gibi çeşitli görevlerde bulunmuştur. Furkan Dilaver şuanda Kanal Fırat Televizyonu'nda "Son Baskı" isimli gece haberlerini hazırlayıp sunmakta ve aynı zamanda medya grubu bünyesinde yer alan www.elazigsonhaber.com İnternet Haber Sitesi'nin Haber Müdürlüğü görevini sürdürmektedir.